beneficiorum, in ipſo jure communi habere fundamentum; ſed omnino falſum eſt tum ex cap. nobis 25. de jurepatronat. ibi, non electioni facienda, ſed jam facta honeſtius præſtatur aſſenſus: tum quia ſecundùm poſteriora tempora, in quibus hæc poteſtas laïcis omnino adempta eſt, multò magis falſum apparet, ut ſtatim dicemus. Aliquando verò Principibus conceſſum eſt, ut electio à Clericis facta valida non ſit, niſi Principis accederet conſenſus, c. quia agitur, ibi, totius Concilii inito conſenſu, & Sereniſſimi Principis voluntate, conſonant d. c. nobis, d. c. electis, c. Abbatem 18. q. 2. text. optimus in c. quod ſicut 28. in princip. ibi, debet principi præſentari, &c. de elect. c. cum terra 14. ibi, auribus Patriarchæ, vel principis exprimendas, eodem tit. Ejuſque eſt ratio primò ad diſſenſiones intra ipſos Clericos avertendas, aliquando in partes dividi, & hos unum, illos alium eligere ſolitos, mox & quamque partem ſuum electum defendentem; ſed & poteſt eſſe, quia multæ poſſunt occurrere cauſæ, ob quas non expediat, ſed in Reipublicæ damnum cedat electio, veluti ſi electus ſit ex adverſariis, vel Regni hoſtibus, ut latè explicat Petr. Greg. d. c. 5. n. 21.

9 Verùm hujuſmodi poteſtas laïcis conceſſa, vel permiſſa, quoad populos, & ſeculares Principes abrogata neſcitur: quoad populos ex cap. non eſt permittendum, 63. diſt. & ex antiquiſſimo Sardicenſi Concilio habito ſub Julio I. circa annum Salutis Dominicæ CCCXL. refertur in cap. Oſius 2. de elect. ubi eam reddit rationem, ne ad clamorem populi fiat electio: quia manifeſtum eſt, potuiſſe plures eorum, qui ſynceram fidem non habent, pretio, & mercede corrumpi, junctis multis, quæ de vulgi levitate, & inconſtantia, & vanis populi vocibus non audiendis, per text. in l. Decurionum, C. de pœnis, & in l. ad beſtias, in princip. ff. eod. tit. cum ſimilibus, latè proſequuntur Petr. Greg. d. c. 5. à n. 18. & ex Platone, & aliis Philoſophis Marc. Mant. ſing. 194. Facit etiam ratio, quia præſentatio & acclamatio populi libertatem tollit, ut probat l. ſi privatus, ff. qui & à quibus, ceſſante verò libertate, ceſſat & eſt irrita electio, cap. ubi periculum, §. cæterùm, de elect. lib. 6. Et ex eadem ratione jam apparet juſtiſſime ſacris Canonibus revocatum eſſe privilegium illud Principibus ſecularibus conceſſum eligendi Epiſcopos, aut ne valeat electio ſine eorum conſenſu, quia ſcilicet per importunitatem, & metum facta cenſetur, ut probat text. elegans in cap. 1. & 2. c. ſi quis per ordinationem, 63. diſt. contrariaque damnatur conſuetudo in cap. cum terra 14. in cap. quiſquis 43. & in cap. Maſſana 56. de elect. Ex quibus tertia generalis & communis tam Principibus, quàm aliis laïcis colligitur ratio, quia jus hoc eligendi Epiſcopos ſpirituale eſt, quod ſubinde non cadit in laïcum, cui nulla diſpenſandi de rebus Eccleſiaſticis competit poteſtas, cap. benè quidem, 96. diſtinct. cap. Eccleſia, de conſtitut. cap. ult. de rebus Eccleſiæ, cum vulgaribus. Duplici præterea ex capite privilegium hoc Principibus ſecularibus ademptum eſſe notat idem Petr. Greg. d. cap. 5. num. 16. vel quia iidem Principes ſponte ſua ei renunciarunt, ut de Valentiniano probatur text. in c. Valentinianus, 63. diſt. vel quia conceſſa ſibi poteſtate abutentes pro arbitrii temeritate indignos promovere, dignos vexare & ejicere cœperunt, eóque facto privilegium amittere voluerunt, juxta regulam text. in cap. privilegium 11. q. 3. & in cap. tuarum 11. de privilegiis, & in cap. contingit 2. de ſentent. excommunicat. & in l. qui ſine 40. ibi, videntur abuti, juncta gloſſ. ff. de negotiis geſtis, cum aliis citatis per Cardin. Tuſch. practicar. concluſ. tom. 6. lit. P, concl. 754. & per P. Soar. de legibus lib. 8. cap. 36. principio. Unde conſtat non benedixiſſe Hiſpanos & Gallos nonnullos Doctores, Regem ſcilicet poſſe Epiſcopum ſeditioſum de regno expellere; id enim expreſsè contradicit Romanorum Pontificum decretis in cap. olim, de injur. & in Clem. 1. de pœnis, & in cap. noverit, de ſent. excom. & latè probat Marta de juriſd. part. 2. cap. 34. num. 14. cum ſeqq. ubi num. 48. in fine, concludit quod caveant Principes ſeculares expellere, vel parum honorare Epiſcopos, ſi volunt eorum Regna, & ſtatus longo tempore poſſidere. Et licèt aliquí ex præcitatis Doctoribus hoc temperare velint, ut ſcilicet Rex non cum poteſtate juriſdictionali, ſed œconomica & politica poſſit expellere à confinibus ſuorum Regnorum Epiſcopos, & Eccleſiaſticas perſonas perturbatores, & ſeditiones ac conſpirationes incitantes in perniciem Reip. & boni communis ſtatus regni, & Regis, ex quorum numero videntur eſſe Corſet. de poteſt. Reg. q. 81. Greg. l. 57. gloſ. 2. tit. 6. part. 1. Guillelm. in c. Rainutius, verb. & uxorem, deciſ. 9. n. 136. 246. & 269. Oliban. in deciſ. fiſcal. c. 12. n. 2. Avend. de exq. mand. lib. 6. c. 6. n. 12. Caſtald. de Imper. n. 110. privil. 36. Joan. Garc. de nobilit. gloſ. 9. n. 33. Cevall. in diſcurſu ad Regem, n. 56. Bobad. in polit. lib. 2. cap. 19. n. 32. & cap. 18. n. 62. Joſeph Seſſe de inhibit. cap. 8. §. 3. n. 98. Giurba conſ. 49. n. 16. plures per me in collect. ad l. quicunque, C. de Epiſcop. & cleric. nihilominus ſemper in his negotiis magna conſilii maturitate, & non ex levi cauſa procedendum.

10 Abrogata ſic laïcis prædicta poteſtate eligendi Epiſcopos, primùm eam penes omnes Clericos, & Religioſos diœceſis remanſiſſe, per text. in d. c. obeuntibus, 63. diſt. ſcribunt Burſat. d. conſ. 124. num. 6. ad finem, Petr. Gregor. d. tract. de elect. c. 6. num. 1. & 2. Azor. d. quæſt. 3. verſ. quæ quidem. Deinde verò Clerici à Religioſis ſunt ſeparati, ut prædicti Doctores aſſerunt, & conſtitutum eſt ut Religioſos ſuorum Abbatum, Priorum, ſeu Præpoſitorum, Canonici verò ſuorum Epiſcoporum faciant electionem, ut conſtat ex d. cap. 1. & ex d. cap. cùm terra, & per totum tit. de elect.

11 Novè autem hæc eligendi Epiſcopos poteſtas ad ſolum Collegium in Collegiatis, & ſolum Capitulum in Cathedralibus redacta fuit, cap. congregatio, ult. 16. q. 7. & cap. cùm Eccleſia 3. de cauſa poſſeſſ. & propr. cap. cùm terra 14. verſ. ſtatuentes, cap. cùm inter, verſ. quia verò, cap. auditis, cap quia propter, c. in Geneſi, cap. congregato, & per totum de elect. gloſſ. verbo devolvetur, in cap. quamquam 18. eod. tit. in 6. Bertachin. de Epiſcopo, lib. 1. p. 3. à princ. Petr. Gregor. de elect. c. 6. num. 9. Duar. de ſacris Eccleſiæ miniſt. lib. 5. c. 1. Guillelm. Mandagotius de elect. novorum Præl. cap. 1. Corraſ. de Sacerdotio part. 4. cap. 1. à n. 28. Petr. de Biaxio in director. elect. part. 1. cap. 2. cum ſeqq. Læl. Zech. de Repub. Eccleſiaſt. cap. 24. quod de Canonicis inſcribit, verſ. ſeptimo. Nicol. Garc. de benef. p. 5. c. 4. à n. 6. & optimo ſimili confirmat Gratian. in c. ſacrorum, 63. diſt.

12 Licèt enim ex Decreto Nicolai II. Pont. relato in cap. in nomine Domini, 23. diſt. electio Romani Pont. fieri non poſſet à Cardinalibus, ſed adhibere oporteret Clericos Cardinales, & totius Cleri, & populi conſenſum: deinde tamen tota Pontificis electio ad ſolum Collegium Cardinalium redacta eſt, cap. licèt 9. de elect. cap. ubi periculum, eod. tit. in 6. Clem. ne Romani, eod. tit. Cardin. Turrecr. de poteſtate Eccleſiæ, lib. 2. c. 43. Card. Bellar. tom. 1. de Clericis, lib. 1. c. 9. cum ſeqq. Card. Paleot. de conſultationibus Sacri Palatii, part. 3. quæſt. 4. §. & eo magis, latè Burſat. d. conſ. 126. num. 6. & 7. à princip. & conſ. 108. à princip. & omninò à num. 18. notabiliter amplians poſt Jocobat. Selvam, & alios etiam † ad caſum, in quo Apoſtolica Sedes vacat 13
tempore quo generale Concilium fuerit congregatum: adhuc enim non ad ipſum Concilium, ſed ad ſolos Cardinales, eorumque Collegium pertinere electionem ibi comprobat, & de facto ſervatum fuiſſe in electione Maximí Pontif. Leonis X. tempore ultimi Lateranenſis Concilii, atteſtatur. Hæ igitur conſtitutiones ſtatuentes ut ſoli Canonici Cathedralium ſuos eligant Epiſcopos, omnium ſunt noviſſimæ, & ideò ſuper hoc nihil ſtatutum reperiri poteſt Nicæno Concilio

cùm ſit antiquiſſimum , quod aliàs *ſeptima Synodus* ſolet appellari, celebratum circa annum ſalutis Chriſtianæ 780. & verba illa quæ referuntur *in c. ſacrorum*, 63. *diſt. in verſ. ex conſtitutionibus* , uſque ad finem, non ſunt alicujus Pont. aut Concilii , ſed Gratiani,
14 † quæ ſubinde nullam habent juris auctoritatem, Cened. *ad Decretum collect.* 16. *num.* 8. *& collect.* 48. *n.* 1.
15 Fr. Emman. *quæſt. Regular. tom.* 1. *quæſt.* 6. *art.* 2. † Nec etiam ex *cap.* 1. *de elect.* ullum firmum capi poteſt argumentum quoad temporum computationem : minimè enim conſtat, quiſnam Pontifex illius fuerit auctor : vulgò Lucio Papæ tribuitur, ſed ab aliis Pio, vel Gregorio , vel Alexandro, ut conſtat ex Antonio Auguſtino *in notis ad Collect.* 1. *Decretalium* , *ſub eod. tit.* ubi ſimiliter teſtatur in libris Conciliorum verba illa non inveniſſe.

Eligunt Canonici Eccleſia viduata Paſtore , Sede vacante , ſepulto mortuo Epiſcopo , non priùs, *c. bonæ* 2. *de elect.* infra tres menſes à die vacationis , *c. ne pro defectu*, *c. cum in cunctis*, *de elect. c. poſtquam*, 50. *diſt.* Congregatis illis in Eccleſia , vel alibi in civitate , loco idoneo, *c. cùm terra* , *c. quod ſicut* , *de elect.* abſentibus Canonicis , veluti in actu alio capitulari vocatis, cum tempore & dilatione ad veniendum ſufficiente ſecundùm loci intercapedinem , *cap.* 21. *de dilat.* cautione adhibita , ne nimium prorogetur electio , cùm periculum eſt in mora , *c. cùm inter*, *c. ne pro defect.*, *de elect.* dummodo fiat in provincia , vel extra , & commodè vocari , & venire facilè poſſint, non aliter, gloſſ. *in c. cum in Eccleſiis* , *de præbend. in* 6. gloſſ. *in c. quod ſicut* , §. *ſi autem* , *de elect.* In civitate citantur, vel vocantur Canonici per campanæ pulſationem ; extra civitatem per litteras, vel per nuncium, gloſſ. & Doctores *in c. cauſam* , *& in c. Cumana* , *de elect.* Duplexque fit citatio, prima ut adſint certo loco ad electionem faciendam , altera ut ad electionem veniant , & quamvis abſentes commodè venire non poſſint , tamen vocari debent, *c. quod ſicut*, §. *ſi autem*, *& c. cùm inter univerſos* , *de elect.* quia abſens juſto impedimento , vel non legitimo , conſentientibus aliis Canonicis , poteſt vocis ſuffragium aliis committere per litteras , *c. ſcriptum* , *cum gloſſ. c. quia propter*, *de elect.* ſi committat uni de Capitulo, *d. c. quia propter* ; non enim alteri poteſt invitis præſentibus Canonicis , *c. conſtitutus* , *de appellat.* nec etiam per litteras ipſe vocem , ut dicunt , ſeu ſuffragium fert abſens , *c. ſi quis juſto* , *de elect. in* 6. Colligitur ex Petro Gregor. *ſyntagm. juris p.* 2. *lib.* 15. *c.* 12. *num.* 19.

16 Poteſtas hæc eligendi Epiſcopum non omnibus Clericis Cathedralium , ſed ſolùm earum Canonicis, ſeu Capitulo facta eſt ; & ideo ſoli Canonici qui vocem habent in Capitulo, non autem Capellani , vel perpetui beneficiarii, qui de Capitulo non ſunt, ſemota ſpeciali conſuetudine , ad Epiſcoporum electiones admittendi ſunt, notavit gloſſ. *verb. conſuetudinem*, per text. *ibi in c. Cumana*, 50. *de elect.* quam ibi ſequuntur omnes , & comprobatur ex text. *in c. cùm Eccleſiis*, *de præb. in* 6. Petr. de Biaxio *d. part.* 1. *cap.* 2. *à num.* 2. Firmian. *de Epiſcopo* , *part.* 3. *à num.* 2. & poſt Abb. *in c. ſcriptum*, *num.* 4. *de elect.* Zech. *d. cap.* 24. *de Canonicis*,
17 *num.* 4. *verſ. ſeptimò* ; nam conſtat † plures Clericos in Eccleſiis Cathedralibus reperiri , qui de Capitulo non ſunt, nec vocem in eo habent , & à Canonicis tam nomine , quàm ad effectus Juris diſtinguuntur ; qui enim de Capitulo ſunt, Canonici propriè dicuntur, cæteri communi nomine beneficiarii , vel Capellani, & aſſiſii , & manſionarii , quaſi aſſidui , & perpetuò manentes in choro, ut per text. *ibi* notavit gloſſ. *verb. aſſiſios*, *in c. pen. de clericis non reſid.* explicat benè Alberic. *in Diction. eodem verb.* Mant. *obſerv.* 67. Selva *de benefic. part.* 2. *quæſt.* 2. *num.* 47. Zech. *d. c. de Cano-*
18 *nicis*, *num.* 2. quod etiam apparet † in Dignitatibus, quæ de communi menſa præbendam non habent , & ideò licèt ſtallum habeant in choro , vocem non habent in Capitulo, nec conſequenter in hujuſmodi Epiſcoporum electionibus , ut poſt Abb. *in c.* 1. *num.* 11. *de elect. & in d. c. ſcriptum*, *num.* 4. notat idem Zech. *ubi proximè.*

Unde ſequitur ad hanc Epiſcoporum electionem 19
non omnes Canonicos eſſe vocandos, ſed illos tantùm, qui vocem habent in Capitulo, & ad Communes congregationes ſolent, & debent vocari, in eiſque intereſſe, ut cautè loquitur Pontifex *in d. c. quia propter*, ibi, *qui debent* , &c. ut ſcilicet ſignificaret aliquos eſſe Canonicos de eadem Eccleſia, qui vocandi non ſunt, veluti ſi in pupillari ætate exiſtant (ſcilicet ex Summi Pontificis diſpenſatione promoti, ut explicant ex aliis Selv. *de benefic. part.* 3. *quæſt.* 22. *num.* 26.) non enim debent ideo admitti ad electionem propter judicii , & diſcretionis defectum , ut decidit text. *in c. ex eo* , 32. *de elect. in* 6. notant omnes *ibi* , & latè Biax. *d. part.* 1. *cap.* 16. Petr. Gregor. *cap.* 8. Mandagot. *cap.* 7. Corraſ. *num.* 14. *citatis locis.* Ex generali autem ratione text. *in eod. c. ex eo* , non ſine difficultate tranſit reſolutio, quam praxi receptam teſtatur noſter Gam. *Luſit. deciſ.* 14. & de rigore veram comprobat Cald. Pereira *de nomin. emphyt. quæſt.* 4. *à num.* 7. *& in l. ſi curatorem*, *verb. cùm non abſimilis* , *num.* 34. ſequitur Benedict. Ægid. *in repet. l.* 1. *C. de ſacroſ. Eccleſ. part.* 1. §. 2. *n.* 19. *cum ſeqq.* quod † pupillus ad emphyteuſim nominare 20
poteſt : obſtare enim videbatur idem defectus judicii, niſi dicas nominationem emphyteuſis eſſe quid facti, quod non tantam expoſcit judicii maturitatem , ſicut Epiſcoporum electio. Similiter etiam ex eadem ratione † furioſos eligere non poſſe reſolvunt omnes 21
in eod. c. ex eo, poſt gloſſ. *ibi* , *verb. diſcretionem*, Petr. Grogor. *num.* 2. Biax. *cap.* 15. Mandagot. *proximè cit. locis.* Eſt etiam aliud optimum ejuſdem doctrinæ exemplum † de Canonico , qui major , & mentis com- 22
pos , in Sacris tamen , ſaltem Subdiaconatus Ordine conſtitutus non eſt : quod enim vocem non habeat in Capitulo , nec eligere poſſit, decidit text. *in Clem.* 2. *de ætate* , *& qualit.* conſonat Concil. Trident. *ſeſſ.* 22. *de reformat. cap.* 4. notant ultra Ordinarios Biax. *d. part.* 1. *cap.* 17. Firmian. *d. part.* 3. *num.* 17. Corraſ. *d. c.* 3. *num.* 15. Rebuff. *de nomin. quæſt.* 8. *num.* 3. Azor. *inſtit. moral. part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 11. *quæſt.* 20. Fr. Emman. *quæſt. Regular. tom.* 2. *q.* 51. *art.* 5. Nicol. Garc. *de benefic. part.* 3. *cap.* 4. *à num.* 24. optimè Moneta *de diſtribut. quotid. part.* 2. *quæſt.* 20. *num.* 2. *cum ſeqq.* ubi *num.* 5. *cum gloſſ. verb. concedatur* , *& verb. nullo modo*, *in d. Clem.* 2. reſolvit Clericum non Subdiaconum non eſſe expectandum , quamvis velit primis temporibus promoveri , ſi immineat tempus electionis , & *num.* 6. *cum gloſſ. verb. conſtitutus* , *verſ. fortius quæro*, *in ead. Clem.* 2. tenet Ordinem Subdiaconatus requiri in clerico , non tempore vacationis , ſed tempore electionis , & *num.* 6. ex text. *in d. Clem.* 2. §. *illi verò* , juncta interpretatione gloſſæ *ibi* communiter receptæ *in verb. ex tunc* , *& in verb. nullo modo* , tenet Subdiaconum Canonicum, qui non promovetur intra annum ad Ordinem ſuperiorem requiſitum , amittere vocem in Capitulo , donec ad illum requiſitum fuerit promotus. † De Canonicis ſu- 23
pernumerariis diſputant gloſſa *verb. ultra numerum*, *in c. cum M. de conſtitut.* ubi Felin. *num.* 23. Firmian. *à num.* 21. Biax. *c.* 17. cum quo reſolve diſtinguendo, ut *ibi* per eum. De ſuſpenſis etiam , & excommunicatis dubium non eſt per text. *in d. c. cum dilectus* , *de conſuetud.* reſolvunt gloſſ. *verb. majores*, *in c. unic. ne Sede vacante* , *lib.* 6. Doctor. *in c. illa quotidiana* , *de elect.* Monet. *d. q.* 20. *num.* 10. & 11.

Utrùm autem poſſint Canonici Clericos Eccleſiarum inferiorum , vel alios extraneos ad coëligendum 24
admittere, ita ut electio facta cum eis valida ſit? Quæſtio eſt non diſſimulanda , in qua reſolvendum eſt cum communi ſic diſtinguendo , an ſcilicet Canonici

velint extraneis tribuere jus coëligendi in perpetuum? vel utrùm vacante Eccleſia pro illa vice velint tantummodo eos admittere? Primum cenſent illicitum per text. *in c. conſtitutis* 47. *de elect.* ubi expreſsè decidit text. frivolam eſſe rationem illorum, qui dicebant vocem, quam de jure non habent in electionibus, ſibi conceſſam fuiſſe ab eis, ad quos jus eligendi de jure ſpectabat: deinde, quia talis conceſſio in perpetuum continet ſpeciem alienationis, & mutat Eccleſiæ ſtatum, quod fieri non poteſt à Capitulo ſine Superioris auctoritate, & ſolemnitatibus requiſitis in alienationibus rerum Eccleſiaſticarum, de quibus *in c. ſine exceptione*, 12. *quæſt.* 2. & *in c. nulli*, *de rebus Eccleſiæ non alienandis*, & *in cap.* 1. & *per totum*, *de his quæ fiunt à Prælatis*. Secundo verò caſu, ut ſcilicet pro illa vice admittantur extranei, licitum eſſe probant per text. *in c. cùm Vvinton.* 25. *verſ. nos igitur*, ubi notavit Abb. *num.* 3. *de elect.* & *in c. ſcriptum* 40. *verſ. etſi partes*, ubi etiam notavit Abb. *num.* 3. *eod. tit.* ſequuntur Firmian. *d. part.* 3. *quæſt.* 3. *num.* 4. Lambertin. *de jurepatronat. part.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 3. *princ. art.* 17. *à num.* 3. Villagut. *in tract. de rebus Eccleſiæ malè alienatis recuperandis*, *cap.* 48. *num.* 20. *cum ſeqq.* Petr. Gregor. *ſyntagm. Juris part.* 2. *lib.* 15. *cap.* 12. *num.* 22. *in princ.* Quod tamen intelliges de extraneis, quibus jus commune non reſiſtit, ſed habiles ſunt, & capaces, quamvis jus commune hoc jus eis non tribuat, notat Abbas *in d. c. cùm Vvinton. num.* 3. & exemplum patet in laicis per text. *in c. Maſſana*, *de elect.* proſequitur plenè Villagut. *d. c.* 48. *à princ.* ac etiam in ſuſpenſis, & excommunicatis, juxta *d. c. cùm dilectus*, & tandem hoc expreſsè decidit in Clericis ſacrum Ordinem non habentibus text. *in d. Clem.* 2. *in princ.*

25 Utrùm etiam conſuetudo ſpecialis inducere, & efficere poſſit, ut Clerici aliarum Eccleſiarum, vel aliàs extranei, cum ipſis ad coëligendum admittantur? In quo dubio vera eſt ſententia affirmativa, quam approbat text. *in d. c. cùm dilectus*, *verſ. mandamus*, *de conſuetudine*, & *in c. cùm Eccleſia*, ibi, *niſi alibi ſecus obtineat de conſuetudine ſpeciali*, *de cauſa poſſeſſionis*, & *proprietatis*. Ratio eſt, quia legibus Canonicis, & à Summo Pontifice, ad quem lege divina omnium Eccleſiarum proviſio pertinebat, ita fuit ſtatutum, & ſatis probat *d. c. cùm Eccleſia*, ibi, *ſecundum ſtatuta Canonica*, conſtat autem ea, quæ legibus Canonicis ſunt ſtatuta, contraria conſuetudine limitari, vel in totum poſſe abrogari, juxta text. *in c. ult. de conſuetudine*, cum ſimilibus. Adverte tamen cum Abb. *num.* 45. *ad finem*, & Rip. *n.* 112. poſt gloſſ. *verb. conſuetudine*, *in d. c. cùm Eccleſia*, & eodem Abb. *in d. c. cùm dilectus*, *num.* 21. *verſ. in gloſſ. fin.* conſuetudinem hanc propriam non eſſe conſuetudinem, ſed veriùs præſcriptionem, ad quam præſcriptionem, ſeu conſuetudinem impropriam quadraginta annos eſſe neceſſarios, juxta generalem regulam in hac materia, de qua *in c. illud*, & *in c. ad aures*, *de præſcript.* & *in c.* 1. & 2. *eodem tit. lib.* 6. notavit poſt Abb. Firmian. *de Epiſcopo part.* 3. *q.* 6. licèt inadvertenter agens de text. *in d. c. cùm dilectus*, aſſerat decem annos ſufficere, Molin. *de primog. lib.* 2. *c.* 6. *n.* 58. eo fundamento, quia de ſola agitur conſuetudine interpretativa, quod falſum eſt, cùm appareat conſuetudinem hanc eſſe juri communi contrariam, & conſequenter quadraginta annos eſſe neceſſarios.

26 Intellige non procedere in laicis, quia jus eligendi Epiſcopum in laicum non cadit, ut decidit text. *in c. ſacroſancta*, 51. *verſ. attendentes*, *de elect.* & ideo rationabilis non poteſt cenſeri conſuetudo hæc, cum ſit contra Eccleſiaſticam libertatem, & in gravem Eccleſiarum perniciem cederet, juxta text. *in cap.* 1. *de conſuetudine*, ex qua ratione hanc, de qua agimus, conſuetudinem improbant Pontifices *in c. cùm terra* 14. & *in c. quiſquis* 44. & *in c. Maſſana*, 50. *de elect.* & ultra ordinarios explicant Firmian. *d. lib.* 1. *de Epiſcop. part.* 3. *q.* 60. *lib.* 2. *p.* 1. *q.* 31. Biax. *d. p.* 2. *q.* 12. Balboa *de præſcript.* 1. *p. quinta*, *q.* 7. & *q.* 10. *n.* 4. Selv. *de benefic. part.* 2. *q.* 23. *num.* 12. & 21.

27 Conſuetudo hæc eligendi Epiſcopos ad Capitulum, & ad Canonicos ſpectans duravit uſque ad tempora Bonifacii VIII. & Clementis V. ut conſtat ex titulis *de electione*, *in* 6. & *in Clementinis*, & me citato Vivian. *d. cap.* 1. *num.* 34. Lavor. *d. cap.* 15. *num.* 22. Verùm ut tollerentur diſcordiæ magnæ, quæ quotidie oriebantur in electionibus à Capitulo, & Canonicis factis, ut notat Lancellot. *in ſuis Inſtitut. Canon. tit. qui eligere, eligive poſſunt*, *in princ.* Ideò poſtea cœpit Romanus Pontifex ſibi reſervare Eccleſias Patriarchales, Archiepiſcopales, & Epiſcopales, *Extravag. Ad regimen*, *de præbend.* addita clauſula ibi, *nunc apud Sedem vacantes, vel in futurum vacaturas*, quæ reſervatio poſtea facta fuit ſimpliciter, & generaliter quoad omnes Eccleſias Epiſcopales, tam apud Sedem Apoſtolicam, quàm extra Curiam, *in regula* 2. *Cancellariæ*, quæ nunc eſt 3. in noviſſimis regulis S. D. N. Gregorii XV. exceptis Regnis Galliæ, Hiſpaniæ, Poloniæ, Siciliæ, atque Luſitaniæ, in quibus Summorum Pontificum conceſſione vel conſuetudo tolerata eſt, vel poteſtas nominandi Epiſcopos eorum Regibus data eſt, ut infrà oſtendemus: omnes enim ea potiri facultate, ſolumque † 28 in Germania veterem conſuetudinem canonicæ electionis ſervari teſtatur Azor. *d. quæſt.* 3. & me citato *in hoc loco*, Lavor. *d. c.* 15. *num.* 23. Paul. Laiman. *de Prælat. Eccleſ. elect. cap.* 15. *q.* 161. D. Roder. à Cunha *ad cap.* 2. *num.* 8. *diſt.* 22. & *in hiſtoria Eccleſiaſt. Epiſcoporum Portugalenſis civitatis*, *c.* 15. *fol.* 147. qua in re Concil. Trid. *ſeſſ.* 24. *de reformat. c.* 1. nihil pro præſenti temporum ratione duxit innovandum, ſed omnes tantùm, & ſingulos, qui ad promotionem præficiendorum quodcunque jus obtinent, hortatur & monet, ut bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoveri ſtudeant, quoſque digniores, & Eccleſiæ magis utiles judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium ſuggeſtionibus, ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curent.

29 Optimis quidem rationibus defendi poteſt jus illud, quo Hiſpaniarum, & Luſitaniæ Reges potiuntur in Eccleſiis Cathedralibus nominandi, ſeu præſentandi Epiſcopos ad eaſdem quocunque modo vacantes. Probatur, quia, ut ſuprà dictum eſt, jus providendi Eccleſias Cathedrales ad Summum Pontificem ſpectat, vel ad eos, quibus ipſe Pontifex permiſerit: conſtat autem ex antiquiſſimis temporibus, quæ omnium hominum memoriam excedunt, Hiſpaniæ, & Luſitaniæ Regibus hoc jus nominandi ad Eccleſias Cathedrales eſſe permiſſum: ergo de jure iſto nemini videtur dubitandum. Major ex dictis manifeſtiſſima eſt. Minor conſtat primò ex *cap. cùm longè*, 63. *diſt.* & ex *gloſſ.* 1. per text. *ibi*, *in cap. principali*, *eadem diſtinct.* deinde, quia ſimile privilegium conceſſum reperitur Carolo Magno, & reliquis poſt eum Galliarum ſucceſſoribus, *in cap. Adrianus*, 2. 63. *diſt.* ubi rationes hujus conceſſionis narrat Pontifex, alias etiam ponit text. *in cap. vota*, §. *principalibus*, *eadem diſt.* ut ſcilicet Eccleſia muniatur adverſus hæreticos, ejuſque hoſtes, à quibus concuſſa nonnunquam periclitabatur. Facit & alia ratio, quæ maximè convenit noſtris Hiſpaniarum, & Luſitaniæ Regibus, quos conſtat Regna, & Eccleſias à Maurorum manibus, & poteſtate eruiſſe, ut meminit *gloſſ. penult. in d. c. Adrianus*, *in fine*, & quia Eccleſias ipſas maxima ex parte erexerunt, & ampliſſimis redditibus exornarunt, ut latiſſimè proſequuntur Thom. Boz. *de ſignis Eccleſiæ lib.* 20. *ſigno* 87. *cap.* 6. Valdes *de dignitate Regum*, *Regnorumque Hiſpaniæ*, *cap.* 21. Unde non ſolùm ex ſingulari privilegio Romani Pontificis Adriani VI. cujus meminerunt Mariana *lib.* 26. *cap.* 5. *tom.* 2. Ægid. Gonzalez de Avila *en la hiſtoria de Salmanca lib.* 3. *cap.* 18.

Nicol.

Nicol.Garcia *de benefic.part.5.cap.1.num.*218.D.Acuña *ad d.c. cùm longè, num.*1. Alzed. *d. cap.*3. *num.*8. ſed etiam ex generali Juris communis conceſſione, qua conſtruentibus,aut dotantibus Eccleſias conceditur poteſtas præſentandi ad eaſdem, videtur hoc jus Principibus Hiſpaniæ, & Luſitaniæ competere, ut voluit Archidiacon. *in c. electio,*12. *diſt.*& poſt Bald. & alios Palat. *in introduct. rubr. de donat. inter virum, & uxorem,num.*24.Covar.*in reg.poſſeſſor,*2.*part.*§.20.*à num.*5. & alios, quos refert Cened. *ad Decretum collect.*64. *num.*1. quibus adde Camill. Borell. *de præſtantia Regis Catholici, cap.*50.*à num.*4. Azeved.*ad leg.* 1.*tit.*6.*lib.*1. *novæ recopilat.* Quintanad. *Eccleſ. lib.*1. *cap.*5. *num.*4. Bobadil.*in ſua politica, lib.*2. *cap.*18. *num.*215. Anton. de Fuertes *Canonic. lect. lib.*2. *c.*28. *cum ſeqq.* Lotter. *de re benef. lib.*2.*q.*15.*num.*32. & de Eccleſiis Cathedralibus noſtræ Luſitaniæ Cabed. *de patronat. Regiæ Coronæ, cap.*37.*num.*2. *& per totum*, quibus jus præſentandi competere cœpit à tempore Regis Alphonſi V. ex Gabr. Pereira *de manu Regia, tom.*1. *pag.*234. *num.*76. *ad fin.* quem citat D. Acuña *ad d.c.cùm longè, num.*1.*& ad c.*2.*num.*8 *diſt.*23.*& in hiſtoria Eccleſ.Epiſcoporum Portugalenſ. cap.*15.*fol.*147. Facit tandem ratio, quia maximè intereſt univerſæ Reipublicæ,ut qui eliguntur ad Epiſcopatus Regni,aut Principis inimici, aut ſuſpecti non ſint, propter periculum ſeditionis, & ne Regni pandantur conſilia, ut poſt alios advertit Borell.*ubi proximè,*Cabed.*d.c.*37.*num.*5.Regibus Franciæ idem jus nominandi Epiſcopos Summi Pont.indultu conceſſum eſſe tradunt Guillelm.Benedict. *in c.Raynutius,de teſtam.verb.& uxorem nomine Adelaſiam, deciſ.*2.*ex num.*88. Rebuff.*in concord.tit.de nomin.Reg.ad Prælat.in gloſſ.vacantibus, pag.*94. Petr. Greg.*in tit. de elect. c.*5.*num.*23. Renat. Chopin. *de domanio Franciæ, lib.*2.*titul.*10.*& de ſacra polit. lib.*1. *titul.*7.*ex num.*22. Boët. Eppo *de Jure ſacro, lib.*1. *tit. de Regularib. ex n.*26. Lotter. *ubi ſuprà.*

30 Non obſtat ſi dixeris illi privilegio conceſſo Carolo Magno renunciaſſe Ludovicum, ut refertur *in c. ego Ludovicus,ead.diſt.*63. & latè explicat Petr.Greg. *d.tit. de elect.c.*6. *à num.*9. & conſequenter ei eſſe renunciatum ex parte Regum Hiſpaniæ, quos non aliunde, quàm à Carolo jus hoc derivare contendunt ſcriptores varii,Ferrant.Graſſal.& alii,quos refert Borell. *d. c.*50. *n.*34. Quia reſpondetur verum non eſſe Hiſpaniæ Reges à Carolo jus hoc accepiſſe, ut diligenter comprobat Covar.*d.*§.10.*n.*6.& Borell. *d.c.*50. *num.*35. atque etiam Cened.*ad Decretum collect.*51.*n.*3. Quo ſuppoſito nullum reſtat argumentum, quo quis valeat affirmare Reges Hiſpaniæ huic privilegio renunciaſſe. Deinde ſatis probabile eſt,quod Cened.*d.collect.*64.aſtruere nititur, videlicet quod Ludovicus ſolùm renunciavit privilegio eligendi Romanum Pontificem, non ita quoad nominationem Epiſcoporum,& Archiepiſcoporum, & *ibi* latè proſequitur, vide apud eum.

31 Nec etiam obſtat reſolutio,quam ſuprà probavimus, quod juſtiſſimè Eccleſia, & ex juſtis rationibus privilegium conceſſum laïcis, & Principibus ſecularibus abrogavit *in d.cap.*2.*incip. Adrianus,*63.*diſt.*Quia reſpondetur in his generalibus derogationibus non contineri, ſed potius exceptum cenſeri jus nominandi, & eligendi ſuper Cathedralibus competens Imperatoribus, Regibus, & aliis Principibus, imò ex eiſdem rationibus inviolabiliter eis eſſe ſervandum, ut jubet Conc. Trid. *ſeſſ.*25.*de reformat.c.*9. *verſ.exceptis patronatibus*, notat
32 in ſpecie Azeved. *d.tit.*6. *l.*1. *num.*4. † Sicut etiam receptum eſt non comprehendi idem jus in reſervationibus, quæ per Regulas Cancellariæ factæ ſunt de omnibus Eccleſiis Cathedralibus pro Summo Pontifice, ejuſque diſpoſitione; nam exceptum eſſe juſpatronatus ad Reges, & alios Principes ſpectans, reſolvunt Rebuff. *in praxi benefic.part.*3.*ſignaturæ,n.*61. *cum ſeqq.* Lambertin. *de jurepatron. lib.*2.*part.*3.*q.*9.*art.*11. Co-

var.*pract.c.*36.*n.*2. & alii, de quibus Cened. *ad Decretal.collect.*79.*num.*2. quibus adde Gonzal.*ad reg.*8.*Cancell.gloſſ.*24.*à n.*153.Cabed.*de patronatibus Regiæ Coronæ,c.*10.*n.*3.*& cap.*35. *n.*7. & plures alios, quos refert Nicol.Garc.*de benefic.part.*5.*cap.*1. *n.*219.

Nec denique obſtant fundamenta, quibus aliqui 33
non vulgaris eruditionis viri contendebant minimè in Eccleſiis Cathedralibus, ſicut nec in collegiatis admittendum eſſe juſpatronatus, auctoritate text. *in cap. nobis* 25. *de jurepatronat.* Vivian. *in praxi juriſpatronat. part.*1.*lib.*3.*cap.*1.& quia juſpatronatus ex fundatione, conſtructione, vel dotatione acquiritur; contendunt autem noſtræ Luſitaniæ Reges non conſtruxiſſe, non fundaſſe, & non dotaſſe Eccleſias Cathedrales illius Regni, ſed conſtare populi pietate, Prælatorum auctoritate, vel Principum liberalitate abſque juriſpatronatus reſervatione erectas, & conſtructas eſſe ab antiquiſſimis temporibus. Facilis enim eſt ſolutio,conſtare potiùs ipſis Regibus Alphonſo I. & ſucceſſoribus, qui eas è Maurorum poteſtate eripuerunt, de novo erectas, & locupletiſſimis redditibus fuiſſe exornatas, & exinde jus nominandi, ſeu præſentandi ad eaſdem ſemper retinuiſſe: deinde juſpatronatus non ſola fundatione, & dotatione acquiri, ſed aliis etiam modis à jure approbatis, præcipuè Romani Pontificis privilegio,& Eccleſiæ conceſſione, quam Regibus noſtris factam fuiſſe ob egregia merita in Eccleſiam collata non eſt dubium, ex *d. c. cùm longè*,& aliis,de quibus ſuprà, atque etiam ex præſcriptione, & conſuetudine, juxta text. *in c.cura paſtoralis* 11. *de jurepatr. & in d. c.cùm Eccleſia*, ibi, *niſi ſecus alibi obtineat de conſuetudine ſpeciali*: præcipuè ſi præſcriptio, vel conſuetudo fuerit immemorabilis, quia vim tituli, & privilegii Romani Pontificis habere noſcitur, ex reg.text. *in c.ſuper quibuſdam,* §.*præterea, de verb. ſignificat.* Ex dictis autem conſtat, Hiſpaniarum, & Luſitaniæ Reges omnibus his rationibus eſſe munitos, quia vel Eccleſias dotarunt, & fundarunt, vel ab hoſtium poteſtate ereptas reædificarunt, vel propriis redditibus auxerunt, vel Eccleſiaſticos redditus propriis expenſis à Sede Apoſtolica impetrarunt: quapropter juſtiſſimè meruerunt hoc Sedis Apoſtolicæ privilegium, ut ad eaſdem Prælatos nominare, aut præſentare valeant: conſtat etiam ex tempore antiquiſſimo, quod omnium memoriam excedit, ita uſu, & conſuetudine ſemper obſervatum fuiſſe. Text. verò *in d. c. nobis*, contrarium non probat; non enim negat † in Eccleſiis Collegiatis ex fun- 34
datione juſpatronatus acquiri, ſed ſolùm ait honeſtius electioni factæ conſentire patronos, quàm faciendæ, atque ita modum præſcribit honeſtiorem in patronatu Eccleſiæ Collegiatæ, ſicut & non excludit legitimam præſcriptionem,aut conſuetudinem, vel Romani Pontificis privilegium.

Et ſic Rex noſter ſub peccati mortalis pœna nominare tenetur ad Epiſcopatus non dignum, ſed digniorem ex propoſitis à Conſiliariis ſuis, vel ſaltem perquirere tenetur à ſuo Confeſſario, & ab aliis piis, & eruditis viris, quis ſit dignior, ut feciſſe Philippum II. compertum eſt. Ita Fr.Emman.*in ſum.tom.*4.*c.*67.*de los Obiſpos, num.*26.Maurit.Alzed. *de præcellent. Epiſc. dignit.c.*3.*n.*13.*&* 14.*p.*1.

Ex quibus omnibus conſequens eſt, falſam omnino 35
eſſe hæreticorum hujus tempeſtatis ſententiam, qui contendunt electionem Epiſcoporum ad populum Jure divino pertinere: nam, ut ſuprà oſtendimus, ex lege divina, & Chriſti Domini inſtitutione proviſio omnium Eccleſiarum ad Summum Pontificem, velut Eccleſiæ caput pertinet, ex teſtimonio, & auctoritate text.*in d.c.*1.22.*diſt.* deinde oſtenditur ratione,quia ex eadem lege divina conſtat Epiſcopos paſtores eſſe, populum verò oves, *Joan. ultim.* & ſæpè alibi: ovibus autem minimè convenit paſcere, regere, ſeu docere, ſed regi, & paſci, quod in hoc propoſito bene docuit

Cœleſtinus *in c. docendus,62.diſt. c.noſce,in fine,63.diſt.* ibi: *docendus eſt populus, non ſequendus.* Confirmatur etiam ex auctoritate Apoſt. *ad Hebr.5.* dum ſcribit neminem debere ſini aſſumere honorem, niſi vocetur à Deo tanquam Aaron: conſtat autem à Moyſe juſſu Dei electum fuiſſe Aaron abſque populi multitudine, *cap.5. cum ſeqq.* ſicut etiam idem Moyſes alios miniſtros ſolus legitur elegiſſe *Exod. cap.18.* qui ut præcedens Chriſti Domini Vicarius, Pontificis ſucceſſoris Vicarii ejuſdem formam quandam præſignificavit. Confirmatur deinde ex variis rationibus, propter quas hanc poteſtatem juſtiſſimè populo, & laicis interdixit Eccleſia, quas ſuprà retulimus, & conſtat ex *d. c.2.de elect. c.1.c.non eſt permittendum,63. diſt.* cum aliis quæ repetere non oportet: ex quibus ita contra Lutherum, Calvinum, & alios eorum ſectatores, latè comprobat Card.Bellar. *d.lib.1.de clericis,c.7.per totum,* & eſſe conſtantem, & veram omnium Catholicorum ſententiam teſtatur Azor. *d.p.2.lib.3.c.28.q.4.*

36 Leviſſima ſunt fundamenta, quibus prædicti hæretici moventur, & ea ad tria principalia reducam, pro cæteris remitto Lectorem ad Card. Bellar. qui omnia, & ſingula latiſſimè proſequitur *citato loco.*

Primum eſt ex Apoſtolorum exemplo, qui *Act.1.* non ſoli, ſed cum tota Eccleſia elegerunt Mathiam,& Barnabam, ut ex illis unum Dominus aſſumeret, ſuper quem caderet ſors. Et *Act.6.* ubi de multitudine credentium dicitur, *elegerunt Stephanum.* Reſpondetur enim cum Chryſoſt. *ad idem c.1.* utrumque illud ex Divi Petri conceſſione,non ex neceſſitate factum fuiſſe. Deinde quod minimè probatur de lege Divina eſſe, quod aliquando ab Apoſtolis, vel eorum ſucceſſoribus factum legimus, ut circa præceptum excommunicationis in materia *c. ſicut Apoſtoli, 11.quæſt.3.* jam alibi diximus: licèt per contrarium rectè ſequatur, de lege Divina non eſſe, ut populus eligat, vel quid ſimile faciat,quando probatur contrarium aliquando factum ab ipſis Apoſtolis; hoc enim poſterius directè offenderet legem Divinam,ſi ipſa talem præſcriberet formam, & ea omiſſa actus corrueret, illud prius non ita, quia ex conceſſione ipſius Pontificis ad quem pertinet, fieri potuit, ut illis caſibus factum fuiſſe advertimus, & deducitur ex ipſo Beato Luca *ad cap.6.* ibi, *convocantes autem duodecim multitudinem diſcipulorum dixerunt,* &c. quæ verba probant non ex neceſſitate, ſed ex conceſſione, & permiſſu Apoſtolorum plebem interfuiſſe, advertit Card. Bellar. *d. c.7. verſ.quartum argumentum.*

37 *Secundum* argumentum deducunt ex Conciliorum, & antiquorum Pontificum auctoritate, à quibus planè probatur mos ille, ut Epiſcopus à populo, & Clero ſimul eligatur, ut conſtat ex *c. nullus, 23. diſt. c.quarto, c.plebs, cum ſeqq. 63. diſt.* & aliis de quibus ſuprà. Sed omiſſa illa ſolutione, quod in illis Juribus non electio datur populo, ſed ejus teſtimonium, & votum, ſeu poſtulatio exigitur, ut ex *c. vota,* & aliis, *eadem diſt.* ſuprà notavimus: facilè reſpondetur concedendo totum, quod ſcilicet ex Summi Pontificis, & Eccleſiæ conceſſione à principio Clerus, & populus eligebant Epiſcopos, ſicut & hodie ex permiſſu ejuſdem Pontificis idem faciunt Hiſpaniarum, & Galliæ Reges, ut dictum eſt, minimè verò inde ſequitur ad eoſdem laicos, vel ſæculares Principes id pertinere ex lege Divina, quod eſt intentum, neque conſequenter ſequitur, non potuiſſe eundem Summum Pontificem eandem poteſtatem laicis abrogare, ex rationibus quas ſuprà notavimus.

38 *Tertium* argumentum deſumunt ex auctoritate Cypriani,quam integram ex *lib.1. epiſt.4.* refert Bellarm. *argum.7.*& *ex epiſt.68.* Azor.*quæſt.4. dicto loco,* ubi diſertis verbis videtur docere, ex ipſa Divina lege deſcendere, ut plebs habeat poteſtatem vel eligendi dignos Sacerdotes, vel indignos recuſandi. Nam reſpondetur dupliciter, primò Cypriani auctoritatem non concludere hunc morem deſcendere ex jure, & præcepto divinæ legis,ſed ab exemplo, & facto, quod tam in lege veteri, quàm Evangelica reperitur: quod verò aliquando ſic factum ſit, non infert neceſſarium eſſe quod ſic ſemper fiat, ut diximus. Deinde verba, quæ ex Cypriano refert Azor. clarè ſignificant ſolùm exigi in Epiſcoporum electionibus præſentiam, & teſtimonium plebis; ſed non inde ſequitur electionem tribui eidem plebi ad ferendum ſuffragium per modum judicii, & auctoritatis, ut ei tribuunt hæretici. Et omnia ſupradicta confirmabis ex Trident. *ſeſſ.23.,can.7. & 8.* ubi damnat eorum errorem, qui docebant Ordines collatos ſine populi, aut poteſtatis ſæcularis conſenſu, aut vocatione, irritos eſſe, & alterum eorum qui dicebant Epiſcopos,qui auctoritate Romani Pontificis aſſumuntur,non eſſe legitimos,& veros Epiſcopos: atque ita apertè oſtendunt damnari ibi hæreſim,quam impugnamus, dicentium ad populum Epiſcoporum electionem pertinere, & Epiſcopos ſine populi auctoritate à Romano Pontif. aſſumptos veros Epiſcopos non eſſe, ut ultra citatos ex eodem decreto poſt alios notavit Henriq.*in ſum.lib.6.cap.5.§.5.juncto commento lit. D.*

Unde etiam conſequens fit,longè à veritate alienam 39
videri ſolutionem eorum, qui dicunt non pugnare cum lege divina, ut ſinguli Epiſcopi ſibi eligant, ſeu nominent ſucceſſorem, & conſequenter eum eligere potuiſſe, niſi à Sede Petri, ſeu lege Eccleſiaſtica aliter eſſet proviſum, quod tenuerunt Ledeſm. *in 2. 4. q.20. art.4. pag.313. concluſ.2. 3. & 4.* Azor. *dict. cap.28. quæſt.5.* idque probat, quia nulla lex divina reperitur, quæ prohibeat Epiſcopum eligere ſucceſſorem. Deinde confirmat exemplo Beati Petri, qui Clementem ſibi ſucceſſorem deſignavit, ut refertur *in c. ſi Petrus 9. quæſt.1.* & Valerii, qui Beatum Auguſtinum coadjutorem, & ſucceſſorem ſibi elegit, ut refert Beatus Paulinus relatus *in c. nunc autem 7. quæſt. 1.* & pleniùs idem Auguſtinus *epiſt.120.* ubi etiam narrat de Severo Milevitano Epiſcopo, quod ſimiliter ſucceſſorem ſibi deſignavit, exultatque gaudio ipſe Auguſtinus, quòd operâ ſuâ populus cum pace illum acceperit, & de ſeipſo commemorat modum, quo ſibi poſt mortem nominavit ſucceſſorem Heradium, ſeu Heraclium, ut monet Luſitanus noſter Frater Ludovicus ab Angelis ex eadem familia Auguſtiniana, *in vita ejuſdem Auguſtini, lib.4. cap.16.* poſt mortem autem dixit Auguſtinus ne de illo fieret, quod de ſe factum dolet,quòd vivo Valerio in Epiſcopatu factus fuerat coadjutor, ſeu Coëpiſcopus, neſciens eſſe prohibitum in Nicæna Synodo, quod benè advertit Poſſidonius *in vita Auguſtini,cap.8.*& clarè fatetur ipſe Auguſtinus *d.epiſt.110.* quod diligenter adverte pro intellectu *d. c. nunc autem,* & concordat cum text. *in c. quoniam, de officio Ordinarii.* Quod tamen inferunt non eſſe facturos tot ſanctos Patres, ſi legi divinæ repugnaret, ſed potiùs pro ea uſque ad vitam & ſanguinem pugnarent, juxta text. *in c.ſunt quidam,25.quæſt.1.*

Sed convincitur iſtorum reſolutio ex omnibus ſupradictis: reſolvimus enim ſecundùm legem divinam 40
poteſtatem eligendi Epiſcopos,& providendi in Eccleſiis Cathedralibus, ad Summum Pontificem pertinere, vel ad illos tantùm, quibus ipſe Pontifex permiſerit: unde non eſt regula affirmativa ſtatuenda, quod Epiſcopi ſucceſſorem ſibi nominare poſſent, ſi lex Canonica non prohiberet, ut illi conſtituunt, ſed contraria negativa, quod ſucceſſorem nominare non poſſunt, niſi quatenus conceſſione Pontificis eis fuerit ſpecialiter permiſſum, ut de Zacharia Pontifice dicitur *in princ.8. quæſt.8.* ubi ex verbis Zachariæ Papæ conjicitur, quibus Bonifacio Moguntino Archiepiſcopo permiſit adjutorem ſibi ſtatuere, qui defuncto in plenitudinem poteſtatis ſuccederet, & integra Zachariæ epiſtola refertur *in c. petiſti 7. quæſt.1.* Et ex hac ratione

ratione dici poteſt antiquiſſimo illo Antiocheno Concilio celebrato circa annum Domini CCLXIV. ſtrictiſſimè prohiberi ne quis Epiſcopus, etiamſi in extremis ſit conſtitutus, nominet, vel deſignet ſucceſſorem, ſed ſervetur jus Eccleſiaſticum, ut eligatur dignus cum Synodo, judicio Epiſcoporum, & electione clericorum: quibus verbis oſtendit non contineri ibi novam prohibitionem, ſed jam antea ab Eccleſia, Summoque ejus Capite Romano Pontifice hanc poteſtatem eligendi datam eſſe Clero.

41 Ad illud verò de Beato Valerio, Divo Auguſtino, atque aliis, qui ſibi ſucceſſores elegerunt, reſpondent multi ſimiliter ex conceſſione Romani Pontificis factum fuiſſe, quod innuit Frat. Lud. ab Angel. *d. loco*, ibi: *Beatus Valerius facultatem obtinuit, ut eum ſibi coadjutorem haberet*; ſed divinatio eſt, cùm ex dictis planum ſit ſine aliqua Papæ auctoritate factum, & ideò Auguſtinum doluiſſe. Meliùs igitur reſpondebis conſtare ex *d. epiſt.* 110. Divum Auguſt. neque ipſum, neque Valerium, neque Severum ſibi ſolos ſucceſſores elegiſſe, ſed potiùs Clero, & populo propoſuiſſe perſonas, quas tanto munere dignas judicabant, populumque & clerum per acclamationem conſenſiſſe, eoque modo elegiſſe juxta formam, & modum illis temporibus ab ipſo Summo Pontifice permiſſum, de quo ſuprà. Quod quidem non prohiberi in dictis Conciliis patet ex ipſorum verbis, quæ referuntur *in cap. Epiſcopo* 1. *&* 28. *q.* 1. ibi enim poſtquam conſtituunt non licere Epiſcopo in vita ſibi ſucceſſorem conſtituere, addunt limitationem, niſi cum conſilio, & judicio Epiſcoporum, & clericorum, qui poſt obitum poteſtatem haberent eligendi: conſonat *c. plerique, eadem cauſa, & quæſt.* ibi, *ſed populi gratificatio pro populi habeatur aſſenſu*, quibus ſignificatur improbari morem, ut ſolus Epiſcopus ſucceſſorem ſibi eligeret, non verò ſi populi accederet conſenſus: hæc videtur etiam ratio, quare Beatus Auguſtinus *in d. epiſt.* ſæpè ac ſæpiùs repetit deſignationi Heraclii, quem ſibi ſucceſſorem nominavit, poſt obitum populum multis repetitis vicibus acclamaſſe: quare exultat, populum Milevitanum cum pace accepiſſe ſucceſſorem, quem ſibi Severus deſignavit.

42 Ad illud verò, quo præcipuè moventur, quod nulla lex Divina reperitur, quæ Epiſcopis prohibeat ſucceſſorem deſignare: reſpondetur, conſtare lege Divina hanc poteſtatem aſſumendi Epiſcopos ad ſolum Pontificem immediatè pertinere, vel ad eos quibus conceſſerit, ut jam comprobavimus, ac ſubinde ne hoc poſſint Epiſcopi, non oportet dare legem, quæ prohibeat, ſed ut poſſint, oporteat dare legem, quæ id concedat, juxta naturam edicti permiſſorii, de quo Doctores per text. ibi, *in l. cùm Prætor, verſ. judicem, ff. de judiciis, & in l. necnon* 28. *in princ. verſ. quod eis, ff. ex quibus cauſis majores.*

43 Ex facto autem, & exemplo Divi Petri inefficax eſt argumentum; quia Beatus Petrus à Chriſto Domino, & ante, & poſt mortem familiariſſimè inſtructus ita erat, & Spiritu ſancto plenus, ut in electione Clementis minimè falli potuerit, non ita autem certum erat omnes alios Petri ſucceſſores tales futuros, unde de Petro ad alios non rectè infertur: deinde ex ipſa hiſtoria, quam refert text. *in d. cap. ſi Petrus, cum ſeqq. quæſt.* 1. conſtat Petrum non ſolùm elegiſſe Clementem, ſed in præſentia totius Eccleſiæ, & ita de conſenſu plebis, & Cleri. Tertiò quia Clemens ipſe cernens exemplum hoc perniciosum fore, ut oſtenderet Pontificem non debere ſibi ſucceſſorem eligere, Papatui renuntiavit, Petroque immediatè ſucceſſit Linus, & deinde Cletus, & poſt ipſos Clemens, ut notavit gloſſ. *in d. c. ſi Petrus*, & Cardin. Turrecremat. ibi, *& de poteſtate Eccleſiæ lib.* 2. *cap.* 51. *verſ. nec oberit*, proſequitur latiſſimè Card. Jacobat. *de Conciliis lib.* 10. *art.* 7. *in ſolut.* 11. *argumenti, pag.* 734. Joan. Driedonius *de libertate lib.* 1. *cap.* 3. *ad finem.* Quamvis poſt alios contradicant Mendoza *quæſt. quarta ſcholaſtica*, §. 9. *verſ. quartò*, Onufr. Panuin. *de Primatu Petri, p.* 3. *c.* 2. *diſſuaſione* 1. *pag.* 211.

44 De qualitatibus autem, qui in eo requiruntur, qui eſt eligendus Epiſcopus, & qui eligi poſſint Epiſcopi, & qui minimè, reſtat pertractare. Primùm igitur de multis, quæ in Epiſcopo deſiderantur, loquitur Apoſt. *ad Timoth. & ad Tit.* prout in antecedenti cap. juxta Canonicas ſanctiones expoſuimus, & infr. *tit.* 2. per 17. gloſſas pleniùs explicabimus; & interim hac de re vide Guillelm. Roſſæ. *de Rege excommunicando, c.* 8. Bernardin. Roſſignol. *de diſciplina Chriſtianæ perfectionis lib.* 5. *cap.* 2. §. *etſi Epiſcopi*, Anton. de Venales *de dignit. Sacerdot. cap.* 1. §. 1. Joan. Marian. *lib.* 3. *de Rege, cap.* 1. *ad finem, & c.* 2. *per tot.* Sotomaior. *in comment. epiſt.* 1. *ad Timoth. c.* 3. *per tot.* Hoc autem in loco de iis tantùm agemus, quæ aut facienda impediunt, aut irritari faciunt electionem, vel ſaltem animadvertenda ſunt in ipſa electione Epiſcopi facienda.

45 Requiritur ergo *primò* in Epiſcopo eligendo, ut iis qualitatibus præditus ſit, quæ in Presbytero quoque ſimplici neceſſariò exiguntur, quas quidem videbimus *alleg.* 10. *n.* 24. *& ſeqq.* Sed ſupra illos, & cæteros clericos requiritur in Epiſcopo ætas triginta annorum completorum, ut *alleg.* 1. *n.* 16. *cum ſeqq.* oſtendemus, in ea namque ætate Chriſtum (cujus Vicarius Epiſcopus conſtituitur) & baptizatum fuiſſe, & prædicaſſe legimus *in c. Presbyter*, 78. *diſt.* quamvis olim quinquaginta annorum eligendus eſſet, ut tradit Clemens Papa *in Conſtitutionibus Apoſt. Secundò* attendendum, ut ſit legitimo matrimonio natus, ut infrà explicabimus *d. alleg.* 1. *num.* 32. *cum ſeqq.* & quod non ſit bigamus, nec neophytus, ut dicemus *tit.* 2. *gloſſ.* 4. *&* 17. quæ etſi in cæteris Clericis requirantur, plus tamen in Epiſcopis attenduntur. *Tertiò*, quod in ſacro Presbyteratus Ordine antea ſaltem ſex menſium ſpatio fuerit conſtitutus, ut ſtatuit Concil. Trid. *ſeſſ.* 22. *de reformat. cap.* 2. ut dictum extat *d. alleg.* 1. *n.* 36. *Quartò* Doctor, aut Licentiatus in Sacra Theologia, vel Jure Canonico eſſe debet. Conc. Trid. *d. cap.* 2. juxta ea, quæ exponemus *d. alleg.* 1. *n.* 24. *cum ſeqq.* & cujus vita prior ac omnis ætas à puerilibus exordiis Eccleſiaſticè, ac laudabiliter acta teſtimonium præbeat, *c. miramur, verſ. meritò*, 61. *diſt.* Concil. Trid. *ſeſſ.* 6. *de reformat. c.* 1. & denique cavendum eſt, ne ex iis ſit, qui aliqua ex cauſa ab omni electione peſſima excluduntur. Quamvis enim ex quocumque loco, & natione ſint Epiſcopi eligendi, ubi aliàs idonei reperiantur, Sot. *de Juſtit. lib.* 3. *q.* 6. *art.* 2. Petr. Navar. *de reſtit. lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 165. *cum ſeqq.* nihilominus tamen bonum commodius, ac utilius erit, ſi Epiſcoporum electio fiat de Regno, de eadem natione, & lingua, ſi idonei adſint, arg. *c. bonæ, el* 2. §. *intelleximus, de poſtul. Prel.* Camil. Borel. *de præſt. Regis Cathol. cap.* 51. *& in ſum. deciſ. tom.* 1. *tit.* 6. *num.* 2. multis probat D. Marius Cutell. *in codice legum Sicularum, ad leg. Martini, cap.* 66. *& ultim. nota* 70. *à num.* 1. *pag.* 615. ubi plures refert.

46 Ex his colligitur, laïcum non poſſe in Epiſcopum eligi, ut habetur *in c. hoc ad nos*, 59. *diſt. & in c. miramur, & in c. ſtatuimus*, §. *iis omnibus*, 6. *diſt. & in c. exigunt* 12. *quæſt.* 7. *Miſerum eſt enim*, inquit Innoc. Papa, *in c. miſerum*, 61. *diſt. eum fieri magiſtrum, qui nunquam fuit diſcipulus, eumque ſummum fieri Sacerdotem, qui in nullo gradu unquam obſequutus fuerit Sacerdoti.* Et Cœleſt. *Quid*, inquit, *proderit per ſingula ſtipendia clericos militaſſe, & omnem egiſſe in Dominicis caſtris ætatem, ſi ii, qui futuri ſunt Sacerdotes ex laicis requirantur, qui vacantes ſæculo omnem Eccleſiaſticum Ordinem neſciunt*, &c. *in cap. quid proderit*, 61. *diſt.* qui iterum ait, *Sacerdotium non debere inter cætera miniſteria in hoc vilius reputari, ut quod difficilius impletur, facilius imbuatur.* Verùm cùm S. Nicolaus laïcus fuerit in Epiſcopum electus, & S. Severus ex lanificio fuerit

in Archiepiſcopum aſſumptus, & S. Ambroſius etiam ex neophyto fuerit Mediolanenſis Archiepiſcopus factus, & plures alii ſanctiſſimi viri, dicit Gratianus *in d. §. iis omnibus*, quod cùm quilibet laicus ex merito ſuæ perfectionis clericalem vitam tranſcendit, ut prædictis Sanctis contigit, ejus poteſt rata haberi electio, *c. Oſius, cum ſeqq.* 61. *diſt.* Unde Ambroſius de ſua electione dicebat: *Neophytus prohibetur ordinari, ne extollatur in ſuperbiam; ſed ſi non deeſt humilitas competens Sacerdotis, ubi cauſa non hæret, vitium non imputatur: itaque ordinationem meam Occidentales Epiſcopi judicio, Orientales etiam exemplo probarunt*, ut *in c. Neophytus, eadem* 6. *diſt.* Martinus namque Turon. Epiſcopus, & Auguſtinus Hippon. & alii ex neophytis fuerunt Epiſcopi conſtituti. Vide quæ dicemus infrà *dict. gloſſ.* 17. Concilium verò Aurelian. *cap.* 9. de laicis ad Epiſcopatum aſſumendis ſic ſtatuit, dicens: *Nullus ex laicis abſque annua converſatione præmiſſa Epiſcopus ordinetur, ita ut intra anni ipſius ſpatium à doctis, & probatis viris, diſciplinis, & regulis ſpiritualibus plenius inſtruatur, aut cum ſupplenda eſt clericalis penuria, præmiſſa ſex menſium converſatione.* Concordat *auth. de ſanctiſſimis Epiſcopis*, §. *damus autem licentiam.* Qui verò meretur aſſumi Epiſcopus, non eſt ordinandus, niſi primò fuerit Oſtiarius, deinde Lector, poſtea Exorciſta, inde Acolytus, demum verò Subdiaconus, deinde Diaconus, poſtea Presbyter, ut Caius Pont. conſtituit, teſte Damaſo: in neophytis verò eſt conſtitutum, ut qui in infirmitate poſitus ſuſcipere Baptiſmum diſtulerit, Presbyter non ordinetur, *in c.* 1. 57. *diſt.* unde nec facilè erit Epiſcopus eligendus, ſicut *d. gloſſ.* 7. innuimus.

46 Diſpenſatur ergo cum laicis, & neophytis, ut poſſint Epiſcopi fieri, propter merita perſonarum, & Eccleſiarum utilitatem, vel neceſſitatem, *c. cùm nobis, in fine, de elect.* quibus de cauſis etiam cum illegitimè nato diſpenſatur, *c. tali conjugio*, 1. *q.* 7. *c. innotuit, verſ. quamvis, de elect.* & cum eo qui ſit minoris ætatis, nec adeò eminentis ſcientiæ, arg. *d. c. cùm à nobis*, ita & cum bigamo, vel cum eo, qui non caſtè vixit, ſi tamen longam poſtea continentiam ſervaſſe probetur, *c. priuſquam*, 28. *diſt.* & diſpenſatus ſimpliciter ad Dignitates, non intelligitur etiam ad Epiſcopatum diſpenſatus, ſecundum Hoſt. & Panorm. *in c. cum Vvinton. de electione*, & ea quæ dicentur *alleg.* 1. *num.* 8. ſed habens filios non eſt Epiſcopus eligendus, quoniam per filios Prælatorum Eccleſiaſtica ſolet periclitari ſubſtantia, ut ait Pelag. *in c. Syracuſanis*, 28. *diſt.* & nos latiùs dicemus *tit.* 2. *gloſſ.* 9. *num.* 30.

47 Poteſt etiam Religioſus in Epiſcopum eligi, *c. pen. in fine, de vita, & honeſt. clericor.* Camill. Borell. *in ſum. deciſ. tom.* 1. *tit.* 6. *num.* 1. declarando juxta ea, quæ dicemus *cap. ſeq. num.* 11. *cum ſeqq.* Verùm ſi aliquis voverit Religionem, non poterit Epiſcopatum acceptare antequam ſit Religionem ingreſſus, niſi diſpenſetur in voto, *c. per tuas, de voto*, & dicemus infrà *allegat.* 53. *num.* 25. Qui verò ob crimen commiſſum Epiſcopatui renuncians Religionem intravit, non poterit amplius in Epiſcopum eligi, *c. hoc nequaquam* 7. *c. poſt tranſlationem, de renunciat.* Secus ſi non propter crimen id fecerit. Poteſt autem eligi in Epiſcopum Religioſus etiam in novitiatu exiſtens, & nondum profeſſus, quamvis Abbas eligi non niſi profeſſus valeat, *c. nullus Religioſus, de elect. lib.* 6.

48 Illud quoque eſt in electione Epiſcopi obſervandum, ut nullus invitis detur Epiſcopus ſubditis, ut dicitur *in c. nullus*, 61. *diſt. & in c. fin.* 63. *diſt.* nec emeritis civibus, qui concivium ſuorum benemerentes teſtimonium, in his Eccleſiis extranei, & ignoti non proponendi, ut Cœleſtinus Papa conſtituit *in c. nec emeritis*, 61 *diſt.* Nec tamen ex loco ipſo, vel præſtantioris gradus eſt eligendus, qui vitæ meritis non præcellat: *Quoniam apud Deum*, inquit Gregor. *non gradus elegantior, ſed vitæ melioris actio comprobatur.* Nec eſt eligendus in Epiſcopum qui Principi ſæculari nimis favorabilis dignoſcatur, ex Nicolai Papæ decreto *in c. porrò*, ubi gloſſ. 63. *diſt.* nec ille qui ſuſpectus Principi fuerit, Xuar. *alleg.* 8. *num.* 14. Cabed. *de patronat. Regiæ coronæ, cap.* 37. *num.* 5. Et plura hac in re attendenda, præcipuè circa qualitatem perſonarum, ex iis, quæ in antecedenti *cap.* diximus, & latiſſimè infrà *tit.* 2. *de munere Epiſcopali*, explicabimus. Quomodo autem fabricandus ſit proceſſus, & inquiſitiones ſuper promovendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium? Vide *cap.* 4. *num.* 4.

CAPUT IV.

De confirmatione, qua Epiſcopus electus confirmatur.

SUMMARIUM.

1 *Electus Epiſcopus intra tres menſes poſt conſenſum electionis de ſe celebratæ præſtitum confirmationem electionis ipſius petere debet.*

2 *Menſes quando ſunt numerandi à die alicujus actus, computantur ſecundùm quod occurrunt in Kalendario.*

3 *Electus ſi intra tres menſes confirmationem non petat, jus quod ex electione acquirit, amittit.*

4 *Electionis confirmationem an petens amicus mandato, electum à pœna excuſet, oſtenditur.*

5 *Electus à Superiore, cui ſubjicitur, confirmationem, aut ſecundùm alios à Sede Apoſtol. de jure antiquo petere debet.*

6 *Electionis Epiſcoporum confirmatio juxta formam juris jam ab aula receſſit.*

7 *Epiſcopus confirmatus, quamvis nondum conſecratus, quæ agere poſſit.*

8 *Collatio facta à Summo Pontifice ad Epiſcopalem dignitatem, habet vim electionis, nominationis, & confirmationis.*

9 *Epiſcopus ſi velit ea quæ ſunt juriſdictionis exercere, debet obtinere litteras Apoſtolicas, ſine quibus nec admitti, & recipi tanquam Epiſcopus, nec poſſeſſionem Eccleſiæ ſibi collatæ conſequi poteſt.*

10 *Capitulum an poſſit Epiſcopo contradicente adminiſtrare Epiſcopatum, tanquam ſedes vacet, eo quòd litteræ proviſionis intra tempus aſſignatum non fuerunt oſtenſæ, remiſſivè.*

11 *Monachus licèt efficiatur Epiſcopus, non tamen deſinit eſſe Monachus.*

12 *Monachus factus Epiſcopus, à tribus votis ſubſtantialibus non eſt ſolutus.*

13 Cap. 1. 18. quæſt. 1. *declaratur.*

14 *Monachus factus Epiſcopus an ſit ſolutus à jejuniis Religionis, oſtenditur.*

15 *Monachus factus Epiſcopus ab onere recitandi Officium propriæ religionis liberatur.*

16 *Regulares ex Prædicatorum Ordine ad Epiſcopalem dignitatem aſſumpti, tenentur ante conſecrationem libros, & bona Ordini relinquere.*

17 *Habitum Monaſticum non amittit Monachus factus Epiſcopus.*
Generalis, Provincialis, ſeu alius Prælatus inferior, ſi ad Epiſcopatum præſentatur, & acceptat, ſtatim vacat Prælatura. ibid.

18 *Monachus Epiſcopus factus renuntians Epiſcopatui, an teneatur ad Monaſterium reverti, oſtenditur.*

QUICUMQUE ab alio, quàm à Superiore in Epiſcopum electus fuerit, debet poſtquam præſentaverit electionis de ſe factæ conſenſum, à Superiore ſuo confirmari, *cap. poſtquam, c. nihil eſt*, 1

eſt, de elect. Petr. Greg. ſyntagm. Juris part.2. lib.17.
cap. 13. à num. 1. Conſenſus autem intra menſem à
præſentatione electoris præſtandus eſt, aliàs elapſo
menſe redditur electio nulla, ne ſcilicet diu differatur
Eccleſiarum proviſio, ut dicitur in c. quàm ſit, eod.tit.
in 6. Menoch. de arbitr. c.477. Gonzal. ad reg.8. Can-
cell.gloſſ.15.n.50. Maſſob. in praxi habendi concurſum,
requiſ.1. dub.2. num.11. ſecundùm Rom. impreſſ. Maur.
Alzed. de præcellent. Epiſcop. dignit. part.1.c.3.num.55.
Quare etiam ſtatutum eſt in eodem cap. quàm ſit, ut in-
fra tres menſes à conſenſu præſtito petatur confirma-
tio, & obſervant Menoch. de arbitr. caſu 477. Azor.
inſtit. moral. part.2. lib.3.c.29.q.16. & citat infrà alleg.1.
2 n.39. cum ſequentib. † Qui quidem tres menſes com-
putari debent prout in Kalendario occurrunt: quando
enim lex, vel ſtatutum concedens menſem diſponit à
quo tempore menſis incipit, ut à die electionis, vel à
die per judicem aſſignanda, tunc accipitur menſis ſe-
cundùm quod occurrit in Kalendario, & quod ex uno
menſe deficit, accipitur de ſequenti, gloſſ. verb. menſem,
in d. cap. quàm ſit, Menoch. de arbitr. caſu 50. num.21.
Sanch. de matrim. lib.2. diſp.24.n.15. Gonzal. ad reg.8.
Cancel. gloſſ.11.n.7. Nicol. Garcia de benef. p.10.c.2.n.42.
& ſeqq.

3 Si intra prædictos tres menſes electus Epiſcopus con-
firmationem non petat, jus, ſi quod ex electione acqui-
ſierat, amittit, & electio penitus eſt inanis, etiamſi
poſtea conſenſum præſtet electus, ut notat gloſſ. per
4 tex. ibi in d. cap. quàm ſit. † Satis tamen erit ſi electi
amicus ejus nomine confirmationem petat ſine manda-
to, modò electus ratum habeat infra illos tres menſes,
gloſſ. verb. petere, ibi, ſed pone quod amicus, in dict.
cap. quàm ſit. Tiraq. de pœnis temper. cauſa 22.num.37.
Azor. d. c.26. q.11. quia ratihabitio omnino fieri de-
bet intra terminum datum ad acceptandum, Cov. va-
riar. lib.3.c.16.n.5.

5 Confirmare autem electos non ſolum Romanus
Pontif. verùm etiam Patriarcha, vel Metropolitanus
de Jure communi poteſt, cap. quoniam 100. diſt. cap. cùm
dilectus 32. de elect. c. cupientes, in princip. per locum
ab ſpeciali, eod. tit. lib.6. Biax. in direct. elect. par. 3.
cap.43. num. 6. Corraſ. de Sacerdot. part. 2. cap. 4. à
num.3. Selv. de benefic. part.2. quæſt.22. n.1. Mandagot.
de electione novi Prælati, cap. 65. Petr. Gregor. ad tit.
de electione, cap. 19. à num.10. Paul. Layman. de Ec-
cleſiaſt. Præl. elect. cap. 162. & ideo olim in partibus
Hiſpaniæ confirmationem hujuſmodi per Archiepiſco-
pum Toletanum fieri ſolere atteſtatur Fileſac. de ſacra
Epiſcop. auctorit. cap.7. §.6. fol.77. Mariana en la hi-
ſtoria general de Eſpaña, lib. 6. cap.17. verſ. la ſegun-
da coſa, Joan. Moreno, de Patriarch. origine, exercit.32.
fol.276. Sed eodem Jure attento hujuſmodi confirma-
tionem à Sede Apoſtolica eſſe petendam, probat tex.
in c. cùm Eccleſia Sutrina, ibi, petentes ipſam electio-
nem à Sede Apoſtolica confirmari, de cauſa poſſeſſ. &
propriet. & reſolvunt Franc. Leo dict. part.1. cap.3.n.5.
Maurit. Alzed. d. part.1. cap.3. num.56. Nihilominus ta-
men primum verius; & pro reſponſione Card. Imol.
& Rip. n.6. ac Rebuf. n.12. in eod. cap. cùm Eccleſia
Sutrina, advertunt ibi duplici ratione potuiſſe confir-
mationem peti à Sede Apoſtolica, vel quia Eccleſia
Sutrina, quæ propè Romam eſſe noſcitur, immediatè
ſubjecta eſt eidem Romanæ Eccleſiæ, & Apoſtolicæ
Sedi; vel quia generaliter licitum eſt etiam in Eccleſiis,
quæ alium habent immediatum Superiorem, omiſſo
medio ad Sedem Apoſtolicam recurrere, & ab eadem
petere confirmationem, juxta text. in cap. per princi-
palem 9. quæſt.3. juncta pleniſſima poteſtate, quam in
beneficialibus habet Romanus Pontifex, ex tex. in c.2.
de præb. in 6. & ideo cum omnibus Ordinariis concur-
rit. Marta de juriſd. p.3. cap.21. à n.15. Gonzal. ad reg.8.
Cancell. §.1. à num.32. & §.2. per totum.

Si quis autem divina fuiſſet inſpiratione manifeſtè
electus Epiſcopus, non egeret confirmatione, quia quæ
Spiritu ſancto aguntur, non ſunt ſub lege, cap. niſi cùm
pridem, de renuntiat. Bertachin. de Epiſcop. ubi de ejus
confirmatione. Sed ſi quis ſimpliciter ad clamorem po-
puli eligeretur, & de divina inſpiratione nihil appareat,
nullo modo eſt confirmandus, nec habendus Epiſcopus,
quia potuit populum pretio, vel mercede corrumpere,
ut dicitur in cap. Oſius, de elect. Nec quiſquam per am-
bitum ad Epiſcopalem honorem eſt permittendus ac-
cedere, cap. nullus itaque 1.q.1. Confirmans autem de-
bet de electi vita, & moribus, ac qualitatibus requiſitis
diligenter inquirere, ut habetur in c. de Petro, 46. diſt.
& in cap.2. & in cap. cùm à nobis, de elect. Quod ſi ali-
qua ei antequam confirmetur, crimina objiciantur, pur-
gare ſe debet cum requiſito numero Epiſcoporum, ut
traditum eſt in Concil. Carthag. IV. relato in c. illud, 23.
diſt. quando verò electus poſtulat confirmari cum alio,
quomodo ſit procedendum, declaratur in Conſtit. Bo-
nifacii VIII. relata in c. fin. de elect. lib.6.

Hæc pauca de confirmatione advertiſſe ſufficiat, ele- 6
ctio enim Epiſcoporum, & confirmatio juxta formam
Juris Pontificii jam ab aula receſſit, tum ex reg.2. aliàs
3. Cancellariæ, quæ Sedi Apoſtolicæ reſervat proviſio-
nem omnium Cathedralium, tum ex privilegiis Sum-
morum Pontificum aliquibus Regibus, & Principibus
nominandi Epiſcopos conceſſis, & ideo ubicunque Re-
ges hujuſmodi (quales eſſe conſtat Hiſpaniæ, Galliæ,
Luſitaniæ, Siciliæ, Italiæ, Sardiniæ, & Poloniæ) no-
minant Epiſcopos, & deſignant, ac offerunt, Roma-
nus Pontifex eos inſtituit, Azor. dict. c.29. quæſ.1. in fine.
Et ſi qui Epiſcopi in Germania à Collegiis Canonico-
rum eliguntur, Romani Pontificis auctoritate confir-
mantur, Azor. d. c.29. quæſ.2.

Sic etiam quamvis Jure communi Epiſcopus poſt- 7
quam fuerit canonica inſtitutione confirmatus, ha-
beat ea quæ ſunt juriſdictionis (veluti excommuni-
care, ſuſpendere, interdicere, viſitare, corrigere, puni-
re, Synodum convocare, beneficia conferre, Eccleſias
minores conjungere, annectere, dividere, voti, & ju-
risjurandi vincula ſolvere, quorundam peccatorum ab-
ſolutiones ſibi reſervare,) ut probant cap. ex tranſmiſ-
ſa, cap. noſti, & cap. qualiter, de elect. cap. inter corpo-
ralia, de tranſlat. Epiſcopi, Aloyſ. Ricc. in praxi aurea,
reſolut.136. Petr. Gregor. ſyntagm. Juris part.2. lib.17.
capit.7. numer.7. Ugolin. dict. part.1. cap.1. §.3. num.2.
Franciſc. Leo part.2. cap.1. num. 3. Maurit. Alzed. d.
part.1. c.3. c. n.59. Azor. d. c.29. quæſ.5. ubi quæſt.6. re-
ſolvit † collationem factam à Summo Pontifice ad 8
Epiſcopalem dignitatem habere vim electionis, nomi-
nationis, deſignationis, præſentationis, inſtitutionis, &
confirmationis. † Tamen de Jure novo, quod habetur 9
in Extravag. injunctæ, de elect. inter communes, opus eſt
ut Epiſcopus, ſi velit ea, quæ ſunt juriſdictionis exerce-
re, obtineat litteras Apoſtolicas, ſine quibus nec admit-
ti, & recipi tanquam Epiſcopus, nec poſſeſſionem Ec-
cleſiæ ſibi collatæ conſequi poteſt. D. Barboſ. in l. di-
vortio, in princ. part.2. num.50. ff. ſolut. matrim. Flamin. de
reſignat. lib.8. quæſt.5. num.13. Azor. d. c.29. quæſ.9. verſ.
cæterùm, latè Azeved. conſil.14. per. tot. & præcipuè à
n.13. ubi reſolvit collationes ante litterarum receptio-
nem nullas eſſe, & in proviſione Epiſcopatuum Hiſpa-
niæ refert quod Rex nominationem à ſe factam mittit
Papæ, & ipſe Papa confirmat, & nominatio, & confir-
matio ipſi Regi, & ejus Conſilio mittitur, & ibidem
proviſus ſe præſentat, fidelitatemque præſtat Regi &
Regno, & recipit litteras, & non antè, quas cum man-
dato Regio præſentat in Capitulo ſuæ Eccleſiæ, & poſ-
ſeſſionem capit per ſe, vel per alium ſuo nomine; aliter
enim Capitulum illum non reciperet ad adminiſtran-
dum, & conferendum beneficia. Illius tamen Extravag.
diſpoſitio limitatur in Cardinalibus; quia ea non ob-
ſtante, poterunt conferre, & juriſdictionem exercere
ante captam poſſeſſionem, & oſtenſionem litterarum,

ut reſolvit Bellencin.*de charitativo ſubſidio q.66.n.26.* & fuiſſe deciſum *in una Burgenſi Canonicatus 3. Junii* 1583. coram *Illuſtriſſ. Lancellotto*, refert Gonzal. *ad reg.*8.*Cancell. gloſſ.*24.*n.*7.

10 Quæſtio eſt admodum controverſa, an Capitulum jure debeat, vel ſaltem poſſit Epiſcopo contradicente, adminiſtrare Epiſcopatum, tanquam ſedes vacet, eo quòd litteræ proviſoriæ non oſtendantur, juxta clauſulam in eis inſertam, intra ſex menſes à die datæ Brevis Apoſtol. de more concedi ſoliti ad capiendam poſſeſſionem Epiſcopis apud Sedem Apoſtol. proviſis? Ad utramque partem latiſſimè diſputat Nav. *in cap. accepta, de reſtit. ſpoliat. oppoſit.*2.*n.*12. quem vide. Illud hîc advertendum duxi, electum ſcilicet, & confirmatum in Epiſcopum, & nondum conſecratum, repelli poſſe ab Epiſcopatu, ſi ante conſecrationem fiat inhabilis, ut tenent Joan. Andr. Anton. Card. & Imola *in cap. ex parte, de clerico ægrot.* quos refert, & ſequitur Navarr. *in c. ſi quando, except.*10.*n.*13. *de reſcript.* Unde idem *in Man. c.*27.*n.*67.*verſ. octavò*, reſolvit percutientem Epiſcopum electum, & confirmatum, ſed nondum conſecratum, non incurrere excommunicationem Bullæ in Cœna Domini, etiamſi jam adeptus ſit Epiſcopatus poſſeſſionem.

11 Monachus licèt efficiatur Epiſcopus, non tamen deſinit eſſe Monachus, & verus Religioſus. Hoſt. *in cap. clerici, il* 2. *de vita, & honeſt. cleric.* Covar. *in cap.* 1. *n.*18. *de teſtam.* Surd. *de alim. tit.* 8. *privil.* 79. *n.* 10. Suar. 12 *tom.*4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 3. *cap.* 16. Lezana *in ſum. quæſt. Regular. cap.*17. *à princip.* † Sed permanet Religioſus, & inde incapax dominii, & paupertatis adſtrictus voto, ut tenent gloſ. *in cap. ſtatutum* 18. *q.*1. *& verb. Mendicantium, in cap. quorundam, de elect. in* 6. Cov. *in cap.* 1. *n.*18. *de teſtam.* Pelag. *de planctu Eccleſ. lib.*2. *c.*24. Læl. Zech. *de Republ. Eccleſ. tit. de Regularib. c.*3. *n.*14. Petr. Rebuff. *conſ.*14. *per tot.* Stephan. Durant. *quæſt. Iur. q.*10. Nicol. Garc. *de benef. part.*7. *c.*10. *n.*89. Aloyſ. Ricc. *in praxi rerum fori eccleſ. deciſ.*596. *in* 1. *edit.* aliàs *reſolut.*523. *num.*2. *in* 2. *edit. tom.*3. *ſuæ praxis, reſol.*18. *n.*1. *&* 2. Marta *tom.*1. *de ſucceſſ. legali, p.*4. *q.*1. *art.*4. *n.*13. Lauret. de Franchis *in controverſ. inter. Epiſcop. & Relig. q.*112. Cened. *de paup. Relig. dub.* 44. *n.* 5. *& ex n.*31. Laurent. de Peirinis *de Relig. ſubdito, tom.* 1. *q.*1. *c.*10. *§. unic.* Lezana *d. c.*17. *n.*5. Hieron. Roder. *in compend. qq. Regul. reſol.*60. *n.*9. Campan. *in diverſ. juris Canon. rub.*12. *c.*14. Gregor. XV. *deciſ.*109. *n.*5. Rota *deciſ.*87. *n.*2. *tom.*2. *recentior.* Molin. *de primog. lib.*2. *c.*10. *n.*28. Capic. *deciſion.*200. Fulv. Pacian. *conſ.*132. *n.*24. *cum ſeqq.* Surd. *d. privil.*79. *n.*9. Carol. Tapia *in auth. ingreſſi, verb. ſua, c.* 6. *num.* 85. *C. de ſacroſanct. Eccleſ.* Fab. de Anna *conſ.* 45. *ex n.*84. Gabr. Pereira *Luſitan. deciſ.*75. *n.*1. Thad. Piſo *lib.*1. *var. c.*8. *num.*58. Joan. Harprechtus ad Jul. Clar. *in §. teſtamentum, q.*38. Mar. Cutell. *in tract. de donat. tom.*1. *tractat.*1. *diſc.*1. *part.*3. *n.*135. *&* 150. Ex Theologis D. Thom. 2.2. *q.*185. *art.*8. Azor. *inſtit. moral. part.*1. *lib.*11. *c.*7. *quæſtion.*2. Fr. Emman. *qq. Regul. tom.*2. *quæſt.*58. *art.*3. Sanch. *in præcepta Decalogi lib.*6. *cap.*6. *à princip.* ubi plures refert DD. Lopez de Texeda *tom.*1. *lib.*2. *tractat.*1. *controv.*2. *n.*3. Barthol. à S. Fauſto *in theſauro Religioſorum, lib.*6. *q.*188. *cum ſeqq.* Molin. *de Iuſtit. tom.*1. *diſput.*140. Joan. de la Cruz *de ſtatu Relig. lib.*1. *c.*2. *dub.*4. Ægid. de Coninch *diſp.*27. *dub.*1. *n.*200. Ferdin. de Caſtro *in opere* 13 *morali, tract.*6. *diſp.*2. *puncto* 8. *ex num.*3. Cujus ſententiæ ea communiter cum S. Thoma *dict. art.*8. redditur ratio, quia cùm ſtatus Religioſus tribus illis paupertatis, & caſtitatis, & obedientiæ conſtans votis, *cap. inter Monaſterium, de ſtatu Monach.* ad perfectionem pertineat, quaſi quædam via in perfectionem tendendi, & Epiſcopalis ſtatus ſit perfectior, ut ad perfectionem pertinens, tanquam quoddam perfectionis magiſterium; hinc eſt, quod illius perfectio non ſupprimitur, aut ſupplantatur per iſtius adeptionem, ſed potiùs conſervatur, cuſtoditur, & validatur. Et ideò ſi carnis peccato commaculetur, aut altero inobedientiæ (eo quòd obedientia, quam antea præſtare cogebatur Superiori Regulari, commutata eſt in ſupremum Pontificem) peccabit non tantùm ut cæteri, ſed inſuper tanquam voti tranſgreſſor, Barthol. à S. Fauſto *d. lib.*7. *q.*21. Sanch. *d. lib.*6. *n.*1. *& ſeqq.* Ego ipſe *in collect. ad cap. ſtatutum* 18. *quæſt.*1. *num.* 9. *cum ſeqq.* Lezana *d. cap.*17. *n.*3. *&* 4. atque ita ſi poſtremum de paupertate tranſgrediatur; non tamen ita, & taliter cùm Monachus erat, ſed longè aliter; cùm factus Epiſcopus oporteat pro ſuo, & familiæ victu expendere, ut infrà *part.*3. *alleg.* 114. *n.*19. *cum ſeqq.* Quam quidem exemptionem ab obedientia Prælatorum Regularium locum habere à die confirmationis, docent Leſſ. *de juſtit. lib.*2. *cap.*40. *dub.*14. *num.*113. Sanch. *d. cap.*6. *n.*32. advertentes text. *in cap. unic.*18. *quæſt.*1. habentem, eum per electionem Canonicam liberari à jugo regulæ, debere intelligi de confirmata à Papa, & ſic Epiſcopum Religioſum teneri tria eſſentialia vota ſub lethalis culpæ reatu obſervare, reſolvunt Fulv. Pacian. *conſ.*132. *à num.*124. Fab. de Anna *conſ.*45. *à n.*82. *vol.*1. Quamvis eum ab obedientiæ, & paupertatis votis eſſe ſolutum exiſtimaverint Charond. *lib.*7. *reſponſ. cap.*127. Ænæ. Robert. *lib.*4. *rerum judic. cap.*3. Stephan. Durant. *dict. quæſt.*10. *in fine.*

Non obſtat tex. *in cap.*1. 18. *quæſt.*1. ubi ita habetur: 14
Statutum eſt, ut Monachus, quem electio canonica à jugo regulæ monaſticæ abſolvit, & ſacra Ordinatio è Monacho Epiſcopum fecit, &c. quia reſpondetur cum D. Thom. *d. quæſt.*185. *art.* 8. *& quæſt.*88. *art.* 11. *ad* 4. † procedere in clauſura, ſilentio, vigilia, jejuniis, abſtinentiis, & aliis ſimilibus vitæ aſperitatibus, non verò 15 in illis Religionis obſervantiis, quæ neque Pontificium munus impediunt, neque dedecent dignitatem, ſed magis juvant vitam perfectam, qualia ſunt ſupradicta tria ſubſtantialia vota, ſequuntur Azor. *d. quæſt.*4. Capic. *deciſ.*20. *n.*5. Lezana *d. c.*17. *n.*8. Cened. *de paupert. Relig. dub.*44. Sanch. *dict. c.*6. *n.*8. & ſic ille text. non intelligitur de nexu principali Religionis, profeſſione, ſeu obligatione ſervandi tria eſſentialia vota, cùm tendant ad muneris novè injuncti exactiorem perfectionem, ſed de Religionis obſervantiis, quæ munus Pontificale, ejuſque exercitium impediunt: nam ſi non impedirent, obſervari deberent, Vaſquez *in opuſc. de reddit. cap.*3. *dub.*1. Azorius *dict. lib.*12. *cap.*7. *quæſt.*4. Cened. *dict. dub.*44. *ex n.*15. Sanchez *dict. lib.*6. *c.*6. *ex n.*16. Barthol. à S. Fauſto *dict. lib.*6. *q.*194. Diana *moral. reſolut. part.*3. *tit.*2. *reſolut.*50. *verſ. ſed quæret aliquis*, Franc. de Souſa *in libello de la obligacion conque quedan los Religioſos Obiſpos, n.*49. *cum ſequentib.* Lauret. de Franchis *ubi ſuprà, q.*114. quod extenditur ad Epiſcopum titularem, & ad illum qui Epiſcopatui renuntiavit. Ratio eſt, quia iſti omnes legitimè diſpenſati ſunt, & exempti ratione dignitatis Epiſcopalis ab hujuſmodi obſervantiis; dum ergo perſeveravit iſta dignitas, perſeverat diſpenſatio. Ita Sanchez *dict. lib.*6. *cap.*6. *à n.*16. Lezana *in ſum. qq. Regular. cap.*17. *num.*8. *propè fin.* Ideóque reſpectu obligationis legalis exemptum judicari ab omnibus, quibus antea adſtringebatur ex vi regulæ, & ſtatutorum, reſolvunt Sot. *de juſtit. lib.*10. *quæſt.*5. *art.*8. *verſ. de tertio verò*, Covarruv. *poſt dict. n.*18. Gregor. de Valent. ſuper D. Thom. *diſp.*10. *q.* 3. *puncto* 8. *verſ. fin.* Fr. Emman. *d. art.*3. Sanchez *d. cap.*6. *n.*17. ob quod in ſpecie defluxerunt ad eam ſtatuendam concluſionem, ut attenta vi coactiva, non autem directiva, cenſeatur deobligatus à jejuniis, & prohibitione eſus carnium in quibuſdam Religionibus conſtitutis, quod inſuper ſcripſit Gloſ. *in cap. de Monachis*, 16. *quæſt.*1. & fatetur Alphonſ. Alvarez Guer. *in c.*12. *in ſpec. jur. Pont.* Nav. *conſ.* 6. *ſub tit. de donat. in novis.* Et conſequenter facultatem univerſis Chriſti fidelibus conceſſam *in cap. ult. de obſervat. jejun.*

edendi

edendi carnes in die Natalis Domini occurrente ſub die Veneris, vel Sabbati (exceptis his,qui ex voto, aut Regulari obſervantia carnes comedere nequeunt,ut ex eo deducunt Fr.Emman. *quæſt.Regular.tom.3. quæſt.45. artic.3.& 4.* Beja *reſponſorum caſuum conſcientiæ p. 2. caſu 6.* Sanchez *in præcepta Decalogi lib.4. c.11. n.59. & lib.6.num.20.*Alzed.*d.part.1.cap.5.num.81.)* extendunt ad hujuſmodi Epiſcopos, qui obſtricti ſunt jejunare ex regulæ obſervantia, nempe ex regularis obſervantiæ legalis debito,ut explicat Sot. *loco proximè citato.* Si verò ratione regulæ, Conſtitutioniſve abſtinere à carnibus ſemper, vel per aliquod tempus debebat, cùm hoc paſtoralem dignitatem, & munus non deceat,ab ea lege ſolutum eſſe credit Azor. *d.q.4.prope finem*, ubi cum Archid. *in c.2. de Monachis,16. q. 1.* & Abb. *in cap.Clerici officia, num.18. de vita & honeſt. cleric.* ſentit, quod quando citra aliorum offenſionem ab eſu carnium ſe continere nequeat, eas edere debet: quod ſi omnis aliorum offenſio procul abſit, veſci eis non tenetur. Unde poſt Sanch. *d.lib.6.cap.6. num.16.* advertit Lezana *d.ſumm. quæſt. Regul. cap.17. numer.10.* vota alia ſolemnia, præter tria generalia, quæ ſolent in aliquibus Religionibus emitti, quale eſt Minimorum de vita quadrageſimali, & Patrum Societatis de obediendo ſpecialiter ſummo Pontif. circa Miſſiones, non obligare Religioſos aſſumptos ad Epiſcopatum, quia illa vota emittuntur ut annexa, & acceſſoria Regulæ, quam profitentur Religioſi, & ad perfectionem illius: cùm ergo tales aſſumpti maneant liberi ab obligatione regulæ,(niſi ſolùm ſecundùm decentiam, ut dictum eſt) imò etiam manebunt liberi ab hujuſmodi votis, præſertim quia credendum eſt ſolùm ea emiſiſſe Religioſum pro tempore, quo eſt ſub jugo Religionis.

15 Ab onere recitandi officium propriæ Religionis liberatur, cùm regere Eccleſiam debeat juxta morem, & uſum Clericorum, quibus præeſt: ſic Abb. *in dict. cap.clerici officia,* Laur.de Franchis *quæſt.115.* Sanch. *dict.cap.6.num.25.*Azor.*dict.quæſt.4.in fine*, Ugolin. *d. part. 1. cap. 3. n.1.* Fr.Emman. *in ſum. tom.4. cap. 68. num.9.* Alzed. *d.part.1. cap. 5. num.117.* Anton.Diana *moral. reſolut.p.1. tr.2.de dub.Regular.* Gavant. *in comment.in rub.Breviarii,tom.2.ſect.5.c.5.tit.2.n.2.* Lezana *in d.ſum quæſt.Regul.c.17.n.11.* Turrecrem. *in ſum.91. diſt.c.22.* ubi dicit fuiſſe ſecum diſpenſatum ab Eugenio Papa,ut poſt Cardinalatum liceret ſibi in poſterum continuare recitationem Officii ſuæ Religionis Prædicatorum, refert Fuſc.*de Viſit.lib.2.c.15.n.81.*

16 An Epiſcopus poſſit tunc novam formam recitandi Horas Canonicas in ſuo Epiſcopatu inducere? Reſpondet negativè Navar. *de oratione, & horis can.c.11. n.26.cum ſeqq.* Et omnibus Regularibus ex Prædicatorum Ordine ad Archiepiſcopatus, & alias Prælaturas Eccleſiaſticas aſſumptis mandat Clemens IV.ne conſecrationis munus quoquo modo recipiant antequam libros, & bona omnia, quæ tempore promotionis retinent, contingentia tamen Ordinem memoratum,Prioribus, & Conventibus,de quibus aſſumpti fuerunt,integrè reſignaverint,niſi fortè iidem Priores de conſenſu ipſorum Convẽtuum uſum illorum ad certum tempus eis duxerint concedendum: alioquin eo ipſo ab executione Pontificalis miniſterii noverint ſe ſuſpenſos, referunt Confect. *in collect.privil.Mendic. fol.15.* Fr.Emman. *quæſt.Regul.tom.2.q.88.art.6.*Alzed.*de præcellent.Epiſc.dignit.q.1.c.3.n.38.*

17 Monaſticum habitum non amittit, immò illum geſtare tenetur ex præcepto, quia obligatio portandi illum non eſt ex ſolo mandato regulæ, ſed ex jure *in d. c.clerici officia,in fine,* Boër. *deciſion.158.n.5.* Alphonſ. Alvarez Guerrero *citato loco,* Cov. *in comm. de Regular.com.4.num.27.*Azor. *d.quæſ.4.verſ. verum,* Henriq. *lib.10.c.32.n.5.& c.33.in fin.*Leſſ. *de Iuſtit. lib.2. q.40. dub.14.num.113.*Sanch. *d.lib.6.cap.6.n.22.*Fr. Emman. *tom.1. q. 58. artic. 3.* Barthol. à S. Fauſto *in theſauro relig.lib.6.q.199.*Joan.de la Cruz *d. lib.1. cap.2.dub.4. verſ.ſecundo ſequitur*, Ferdinand. de Caſtro Palao *in opere morali, tr.6.diſput.2. punct. 8. num.3.verſ. probo,* Franc.de Souſa *in lib.de la obligacion.conque quedan los Religioſos Obiſpos,num.39.cum ſeqq.* Lezana *d. cap.17. num.9.*Uſus verò Italiæ,& totius Orbis admittit hujuſmodi Epiſcopum, etiam titularem poſſe incedere non in habitu, & veſtitu,ut antea dum monachus erat, incedebat; ſed eo modo, quo alius quivis Epiſcopus, retento tantùm colore veſtium Religionis, atque ideo cum birreto clericali, & cum mantelleto ejuſdem coloris Religionis; Rochetum verò portare minimè poteſt,ſed cottam, nempe ſuperpelliceum ſuperimponit in actibus explendis Eccleſiaſticis: Cæremon. Clementis VIII. *lib.1. cap.1.part.3.* Fr.Emman. *in ſum.tom.4. c.68.n.6.* Ugolin. *de officio Epiſcopi part.1. cap.3. n.6.* Alzed. *d. part. 1.cap.5.n.80.* Lezana *d.c.17.n.9.* Quod ſi præfatus Antiſtes aliis quàm Religionis veſtibus indui audeat, aſſumendo illam albam & candidã veſtem, quæ ab Epiſcopis exteriùs defertur, excommunicationis vinculo ſubjaceret, de qua *in c.1. ne clerici, vel mon.lib.6.* ut reſolvunt Card. *in Clem. 2. §. ſed & tales,de vita & honeſt.cleric.* Jaſ. *in authent. ingreſſi, C.de ſacroſ. Eccleſ.* Selv. *verb. religio.7. quæſt.11.* Surd. *de alim.tit.8.privil.79.n.10.*Majol.*de irreg.lib.2.c.1.n.13.* Sed probabilius eſt eam non incurrere, ut tenent Covar. *dict. n.18.* Azor. *ubi proximè,* Tap.*in auth.ingreſſi, verb.ſua, cap.6. n. 61. C.de ſacroſ. Eccleſ.* Fr.Emman. *quæſt. Regular. tom.2. quæſt.58. art.3.* Sanctarel.*de apoſtaſ. cap. 1. num. 15.* Bonacin. *de cenſur. extra Bull. Cœnæ, diſp.2. q.8.puncto 6. n.17.* Sanch. *d. c.6. n.23.* Barthol. à S.Fauſto *d. lib.6. q.200.* Diana *part.3.tit.2. reſol.50.ante fin.* Franc.de Souſa *ubi ſuprà, n.44. cum ſeqq.* peccabit tamen graviter,ut opinatur Fuſc.*de viſitat.lib.2.c.15.poſt n.11.*me citato Alzed.*d.part.1.c.5. n.74.* Generalis, Provincialis, ſeu alius Prælatus inferior, ſi ad Epiſcopatum præſentetur,& acceptet,ſtatim vacat Prælatura, ſecundùm Fr.Emm. *in ſumm. tom. 4. c.67.n.33.*Maurit.Alzed. *d.p.1.c.3.n.40.* ſed vide infrà *alleg.57.n.73.prope finem.*

Verùm ſi alicui ex prædictis contingat renuntiare 18
Epiſcopatui,quibuſdam viſum eſt illum debere ad monaſterium reverti, quia ut ſuprà diximus,adhuc permanent monaſticæ vitæ,& obligationis vincula,& onera, quæ Epiſcopi munus neque impediunt,neque dedecẽt: tum quia ſic feciſſe multos perhibetur, ut noſtris temporibus fecit eximiæ ſanctitatis vir Dominus Fr. Bartholom. à Martyribus, qui depoſito Pontificio munere,& renunciato Bracharenſi Archiepiſcopatu, ad priſtinum Dominicanæ Religionis ſtatum ſe contulit,ubi vitam cum morte feliciter commutavit, multis clarus miraculis: immò & hoc ipſum fecit Cœleſtinus Pont. Romanus hoc nomine Quintus, qui Pontificatu depoſito, ad priſtinum etiam ſuæ religionis ſtatum ſe retulit.Et ita Epiſcopum Monachum qui munus Pontificium deponit, teneri ad monaſterium redire, videntur tenere Abulenſ. *c.30. Num. q.109.* Maiol. *lib.3.de irreg.c.6.n.7.* Aragon.*2.2.q.88.art.11.* Pacian. *conſ.132. n.60.vol.1.* Alzed.*d.part.1.c.5.n.84.cum ſeqq.* ubi pro hac opinione me citat,cùm contrariam veriorẽ dicam. At verius exiſtimo ad id non teneri,ſed manere in perpetuum exemptũ,ſicut prius,prout melioribus rationibus tuentur Imol.*in Clem.1.n.2.de elect.* Feder.de Senis *conſ. 38.num.2.& conſ.19. à n.3.* Barthol.à S.Fauſto *d. lib.6. q. 207.* Henriq. *lib.10. cap.32. §.4.* Fr. Emman. *tom.3.q.52.art.26.* Sanch. *dict. c.6.n.26.* ubi *n.30.*contrarium reſolvit,ſi ex propria culpa depoſitus degradaretur, Emman. Sà *in aphor.verb.Epiſcopus, n.11.* Villalob. *in ſum. part.2. tract.35. diffic.43.n.2.* Paul.Layman. *in Theologia moral.lib.4.tract.5.c.1.de ſtatu Relig. n.9.*Laurent.de Peirinis *in formular.Regul.lit.G, cap.6. num. 7.* Ideò ſi hujuſmodi Epiſcopo, Epiſcopatu renunciato

renunciato, haud ſibi neceſſe eſſet redire ad clauſtrum, non propterea exiſtimandus erit apoſtata, ut conſuluit Navar. *conſ.6.num.11.ſub tit.de donation.in novis*,& reſolvit Emm. Sà *in aphoriſmis, verb. Epiſcopus*, & ſi ex Apoſtolica conceſſione redierit,inhabilis profectò eſſet ad Dignitates,& officia Religionis, juxta *Conſtit.* 45. *Pauli IV.* incipit, *In ſacra*, quæ pœnas addit adversùs eos, qui illum eligere non omitterent: refert me citato *in hoc loco*, Maurit. Alzed. *d. part.1.cap.3. num.*41. Quarant. *in ſum. Bullarii*, *verb. electio*, Laurent. de Peirinis *tom.*1. *privileg.Minimor.Conſt.* 6. *Sixti IV.* §. 12. *n.* 44. Lezana *in ſum. quæſt. Regul. c.* 17. *num.* 21. idem Laurent.de Peirin. *d. lit. G*, *num.*4. notat quod illa Conſtitutio Pauli IV. quatenus dicit, quod non poſſint Epiſcopi Regulares hujuſmodi ex Apoſtolica conceſſione ad Religionem redeuntes ad ejus Dignitates,etiamſi obtinuiſſent ad hoc facultatem à Sed.Apoſt. eligi, loquitur de his, qui dictam facultatem eo tempore jam obtinuerant,ac proinde dictas facultates præteritas caſſat: unde tenet idem P.de Peirinis *citato loco*, *n.*3.quod Epiſcopus Regularis,ſi Epiſcopatu renuntiato, aut etiam retento, ſed cum ſolo titulo, impetret à Papa privilegium,ut poſſit habere cellam,& victum in ſua Religione,& frui omnibus gratiis,& privilegiis illius,non poteſt tamen prædicta impetratione frui ſine licentia Prælatorum dictæ Religionis: Fr.Emman. *in ſum.tom.*4.*c.*68. *n.*10. Portel. *in addit. ad dubia Regul. verb.Epiſcopus*,*n.*15.& expreſſiùs idem Laurent.de Peirinis *in Conſtit.*4.*Sixti IV.* §.10. Prælati autem, qui debent hanc licentiam concedere,ſunt ſoli Generales,ita ſtatuit Calixt.III. ut refert Fr.Emman.*qq.Regul.tom.*1. *q.*34.*n.*5. ubi addit quod ſi dicti Epiſcopi abſque prædicta licentia ſe immiſceant Capitulis Generalibus, aut Provincialibus Ordinis, ſunt ipſo facto excommunicati, tam ipſi admiſſi, quàm admittentes.

CAPUT V.

De conſecratione Epiſcopi.

SUMMARIUM.

1 *Conſecrationis munus Epiſcopi ſuſcipere tenentur infra tres menſes à die confirmationis, ſub pœna amiſſionis fructuum, &c.*

2 *Confirmationis tempus, à cujus die currit trimeſtre ad conſecrandum, numeratur à tempore, quo nominati proponuntur Summo Pontifici.*

3 *Epiſcopi quomodo eligantur, & confirmentur,qui ad liberam Papæ diſpoſitionem ſpectant? oſtenditur.*

4 *Profeſſus ſuper vita, genere, moribus, & ſcientia eligendorum in Epiſcopos,quomodo formandus,oſtenditur.*

5 *Conſecrandus in Epiſcopum debet eſſe qui per omnes Eccleſiaſticos gradus tranſierit.*

6 *Conſecrari debet Epiſcopus de Sacerdotum antiquorum,& bonorum virorum collegio,atque omnium conſenſu creatus.*

7 *Examen Fidei, & ſalutis principia debet promovendus in Epiſcopum non ignorare.*

8 *Epiſcopi pedes quare calceantur,& interioribus quibuſdam tunicis induatur, oſtenditur.*

9 *Actiones, & ſigna ſacra quæ in conſecratione Epiſcopi fiunt, quid ſignificent,oſtenditur.*

10 *Ungitur in capite is,qui in Epiſcopum conſecratur,ut declaretur eum eſſe caput,& Principem Eccleſiæ ſuæ.*

11 *Reges cur in humero, & non in capite ungantur? oſtenditur.*

12 *Ungitur in manibus Epiſcopus,ut ſciat dignitatem non propter otium,ſed propter negotium ſuſcipere.*

13 *Baculus in Epiſcoporum manibus quid ſignificet, oſtenditur.*

14 *Summus Pontifex quare Baculo non utatur? oſtenditur.*

15 *Annulus ſacer novo Epiſcopo traditur, ut Sanctam Eccleſiam ſponſam ſuam intemerata fide ornatus cuſtodiat.*

16 *Evangeliorum liber quare novo Præſuli tradatur? oſtenditur.*

17 *Panis, & vini oblatio in conſecratione novi Præſulis quid ſignificet? oſtenditur.*

18 *Mitra in Epiſcopo ſcientiam utriuſque Teſtamenti deſignat.*

19 *Papa in ſignum Imperii utitur Corona Imperiali, & in ſignum Pontificis utitur Mitra.*

20 *Chirothecis novus Prælatus manus operit, ut neſciat ſiniſtra ſua quid faciat ejus dextera.*

21 *Epiſcopus poſt conſecrationem collocatur in editiori ſupra omnes loco, ut ita cunctos reſpiciat,& cunctorum oculi in eum reſpiciant.*

Electus, & canonicè confirmatus Epiſcopus,licet aſſequatur plenam adminiſtrationem omnium, quæ ad juriſdictionem pertinent cum mero imperio, *cap.tranſmiſſam* 15. *de elect.* non tamen antè conſequitur poteſtatem activæ conſecrationis, quàm ipſe ſit perfectè, & abſolutè conſecratus, id eſt, tota ſolennitate confirmationis conſummata, *c. quod ſicut*, §. *ſuper eo,eod.tit.de elect.*Lotter.*de re beneſ.lib.*1.*q.*27.*n.*7. & 8. quod quidem conſecrationis munus tenetur ſuſcipere infra tres menſes à die confirmationis, ſub pœna amiſſionis fructuum, etiamſi ſit S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalis: & ſi intra tres alios menſes id non impleverit, ad reſtituendos perceptos fructus tenetur, prout conſtitutum olim fuerat in Chalcedon. Concilio relato *in cap.quoniam* 100. *diſt.* 75. & noviter in Concil. Trid. *ſeſſ.*23. *de reform.cap.*2. de quo plures citavi Doctores *alleg.*1. *n.*39. quibus adde Camil. *in ſum.deciſ.tom.*1.*tit.*6.*n.*11. Alphonſ. Alvarez Guerrero *in ſpeculo juris Pontificii*, *cap.* 10. *paulò poſt princ. pag.* 31. A qua reſtitutione deobligatur, ſi ex gravi infirmitate,vel ex alia rationabili cauſa conſecrationem poſt tres menſes diſtuliſſet, *d.c.quoniam,diſt.*75. Ugolin. *de officio Epiſcopi, c.*2. *in princ.n.*2.*verſ.excipitur.* Elapſis autem ſex menſibus,ſi ex propria negligentia non ſit conſecratus,Epiſcopatu ipſo jure ſpoliatus manet, Concil. Trid. *d. loco*, Petr. Greg.*ſyntagm.Juris p.*2.*lib.*17. *c.*14.*n.*6. ubi hoſtilitatem, ſeu diſcordiam circa electionem,aut confirmationem pro juſto reputat impedimento. 1

Trimeſtre prædictum, intra quod conſecrationis munus tenentur accipere Epiſcopi electi à Regibus,vel Principibus in ſuis Regnis, & Dominationibus privilegium habentibus illos nominandi, currit à die, quo proponũtur Summo Pontifici,& eos, ſi idoneè ſint electi,confirmat, ut oſtendimus infrà *alleg.*1.*n.*40.& 41. Ad Epiſcopatus verò, qui ad liberam Papæ diſpoſitionem ſpectant, eliguntur Epiſcopi cùm in Conſiſtorio præconizantur, confirmantur verò quando alia die in eodem Conſiſtorio,fabricato priùs proceſſu ſuper vita, & moribus promovendi, expeditur cedula, quam in Urbe vocant Conſiſtorialem, quæ habet vim ſupplicationis in Dataria expeditæ,ſuper qua litteræ Apoſtolicæ ſub plumbo expediuntur. 2

Fabricantur proceſſus,& inquiſitiones ſuper promovendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium, prout habetur in Bulla Greg. XIV. incip. *Onus Apoſtolicæ*, *dat.Romæ MDXC. die* 1. *Maii*, quam refert Quaranta *verb. electio*, *pag.* 309. *Primò* ſuper ætate, cùm debeat trigeſimum ſuæ ætatis annum compleviſſe, *cap. cùm in cunctis*, §. *præſenti decreto*, *de elect.* & dixi *d. alleg.*1.*n.*26. ac ibi relatis adde Anton. Auguſtin. *in epit. juris Pontif.veteris*, *lib.*4.*titul.*10. *Secundò* ſuper legitimis natalibus, Concil. Trid. *ſeſſ.* 7. *de reformat.cap.*1. dixi etiam *d. alleg.*1. *num.* 32. & an ſit ex Catholicis parentibus 3

parentibus creatus, ut *in Bulla Gregorii XIV. Tertiò*, an antea ſex menſibus fuerit in ſacro Ordine conſtitutus, Concil. Trid. *ſeſſ. 22. de reformat. c. 2.* dixi eadem *alleg. 1. à n. 36. Quartò*, ſi antea in Univerſitate ſtudiorum Magiſter, ſive Doctor, aut Licentiatus in ſacra Theologia, vel Jure Canonico, aut publico alicujus Acadamiæ teſtimonio idoneus ad alios docendos oſtendatur, Concil. *d. cap. 2. ſeſſ. 22. de reformat.* dictum eſt *d. alleg. 1. à num. 24. Quintò*, an ſit bonæ vocis, conditionis, & famæ, non rixoſus, & non criminoſus. *Sextò*, an in rebus gerendis pro Epiſcopatus adminiſtratione ſit aptus, cùm ſit onus Angelicis humeris formidandum, Concil. Tridentin. *ſeſſ. 9. de reform. c. 1. poſt princip.* quæ omnia invenies in dicta Bulla, ubi habetur utile eſſe ad hujumodi inquiſitionem faciliùs, ac pleniùs perficiendam, ſi Prælatus qui eam facturus eſt, vel à promovẽdo, vel ab alio aliquo confici curet ſchedulam, in qua ſint ordine deſcripta nomen promovendi, cognomen, parentes, ætas, ordo, gradus, profeſſio, functio, ſi quam is fortè exercuit, loca in quibus aut Theologiæ, vel Juri Canonico operam dedit, aut longo tempore verſatus fuit, denique amici, ac familiares, qui tam ipſum, quàm parentes ejus intimè norint. Quod ſi promovendus documentum aliquod exhibere voluerit, unde ipſius gradus, dignitas, ſacri Ordines, functio, officia, muneraque, aut aliquod hujuſmodi comprobatur, admittendum, ac proceſſui inſerendum erit, modò documentum publicum, ſeu authenticum fuerit. Illud quoque prohibendum cenſet, ac expreſsè prohibet, ne ad teſtimonium dicendum de Fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendum Eccleſiam quilibet homines admittantur, ſed viri tantùm graves, pii, prudentes, docti, qui de qualitatibus promovendorum rectum judicium ferre valeant, & ſincerum, ac fidele teſtimonium dare velint. Proinde tam cognati, ac nimium familiares, quàm inimici, atque æmuli excludendi erunt. Hæc in dicta Bulla, ubi etiam *in verſ. quod autem*, agit quomodo facienda ſit inquiſitio, & proceſſus Regularium, cùm ad Eccleſias Cathedrales promovendi fuerint: cujus typum ad majorem rei certitudinem ad longum hic ita ſubjiciemus.

Circa perſonas, ad quas ſpectat dictos Proceſſus conficere.

SI Proceſſus Inquiſitionis conficiendus ſit extra Romanam Curiam, hoc munus ſpectat ad Legatos Sedis Apoſtolicæ, vel ad Nuncios Provinciarum in locis, in quibus commorantur: ſi non adſint Legati, neque Nuncii, ſpectat ad Ordinarios perſonarum promovendarum, & ipſis deficientibus, ad Ordinarios viciniores, qui ordo gradatim ſervandus eſt, nec quiſquam debet ſibi hoc munus arrogare præter ordinem ſupradictum, niſi Romano Pontifici per ſpeciale mandatum alicui alteri illud demandare placuerit. Quo caſu apparere debet de mandato ſpeciali in principio Proceſſus.

Si aliquis ex Prælatis, ad quem ordine ſupradicto ſpectat proceſſum conficere, conſanguinitate, vel affinitate uſque ad tertium gradum incluſivè promovendum contingat, ille excludatur ab hoc munere, quod eo caſu deferatur ad illum, qui proximè ſequitur, ſervato eodem ordine, & gradu.

Si quis etiam ſit legitimè impeditus, ut per ſeipſum Proceſſum conficere non poſſit, & ea adimplere, quæ continentur in §. inferiùs ſcripto, qui incipit, *Quicunque profecturus eſt*, ea cura transferatur eodem ordine, & gradu ad alium Prælatum viciniorem Prælato impedito.

Si Proceſſus ſit conficiendus in Romana Curia, videndum eſt, an Eccleſia, vel Monaſterium, cui eſt providendum, ſit ad monitionem, vel præſentationem Imperatoris, vel alicujus Regis, aut Principis; quo caſu munus conficiendi Proceſſum in Curia ſpectat ad Cardinalem, qui apud Pontificem, & Sedem Apoſtolicam eſt Protector illius Provinciæ, in qua ſita eſt Eccleſia, vel Monaſterium.

Quod ſi Eccleſia, vel Monaſterium non ſit ad nominationem, aut præſentationem, ut præmittitur, proceſſus conficiendus erit per Cardinalem à Romano Pontifice deligendum, qui de hujuſmodi deputatione curabit aliquid apparere, vel ſaltem vigore ſuæ aſſertionis aliquid narrari à Notario in principio Proceſſus.

Quando contingat Proceſſum confici debere de qualitatibus Archiepiſcopi, vel Epiſcopi extra Romanam Curiam degentis, qui ab una ad alteram Eccleſiam ſit transferendus, hoc munus, deficiente Legato, vel Nuntio Apoſtolico illius Provinciæ, vel Regni, ubi ſita eſt Eccleſia, à qua aliquis transferendus erit, ſpectat ad Metropolitanum, ſi perſona transferenda eſt Epiſcopus; ſi verò eſt Metropolitanus, ſpectat ad Epiſcopum ſuffraganeum antiquiorem reſidentem.

Si Prælatus inquirens ob locorum diſtantiam non poſſet commodè per ipſum teſtes examinare ſuper aliquo articulo, utputa ſuper legitimis natalibus, ætate, aut aliquo ejuſmodi, licebit ei partem illam alteri perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſubdelegare, non autem univerſam inquiſitionem.

Quoad Proceſſus conficiendos pro habenda informatione ſtatus Eccleſiarum, vel Monaſteriorum, quibus providendum erit, hoc etiam conficere debent iidem Prælati, qui Proceſſum de qualitatibus promovendorum confecturi ſunt. Si verò contingat in alia Provincia, vel Regno eſſe Eccleſiam, & in alia promovendum, tunc Prælatus inquirens poterit ſubdelegare Epiſcopo, qui erit vicinior ipſi Eccleſiæ, vel Monaſterio, munus conficiendi Proceſſum ſuper ſtatu dictæ Eccleſiæ, vel Monaſterii.

Quomodo conficiendi ſint Proceſſus, ut dici poſſint, & videantur confecti per viam Inquiſitionis?

QUicumque confecturus eſt Proceſſum Inquiſitionis in qualitates promovendi, etiamſi ſit Legatus, non per ſuos Vicarios, Auditores, vel alios Miniſtros, ſed per ſeipſum id munus exercere debet, licèt poſſit ab hujuſmodi perſonis, vel aliis viris peritis adjuvari. Hæc autem in ſpecie ſervanda ſunt.

Non recipiantur teſtes à promovendo, vel pro parte ſua inducti, neque articuli ab ipſo, vel nomine ſuo producti; ſed Prælatus inquirens interrogatoria, ſeu articulos per ſeipſum formatos habeat, & ſuper eis examinet teſtes, quos de rebus inquirendis ſincerum, & fidele teſtimonium daturos eſſe exiſtimet: ipſe ex officio ſuo ſecretò vocari mandet, & ſecretò examinet: ipſemet recipiat in manibus ſuis ſingulorum teſtium juramentum, quod ab Epiſcopis præſtetur tacto pectore, à cæteris verò inferioribus, cujuſcunque qualitatis ſint, tactis ſacris Scripturis, & ita reſpectivè referat Notarius Proceſſum ſcripturus, qui etiam aſſerat, teſtem fuiſſe ex officio vocatum, & examinatum à Prælato inquirente: inſuper Prælatus ipſe teſtes interroget ſuper unoquoque articulo; ipſorum autem teſtium dicta unà cum reliquis hoc negotium tangentibus ſcribat aliquis Notarius publicus, & qui debebit etiam tam dicta teſtium, quàm ſcripturas, & documenta producenda, ut inferiùs dicetur, in Proceſſum, & in publicum inſtrumentnm reducere. Articuli autem & interrogatoria inferiùs diſcribentur.

Circa qualitates teſtium vocandorum, & examinandorum quoad perſonam promovendi.

TEſtes ſint viri graves, pii, prudentes, docti & qui de qualitatibus promovendorum rectum judicium ferre valeant, ſincerúmque, ac fidele teſtimonium veriſimiliter ſint daturi, præſertim verò hujuſmodi qualitates eſſe debent in teſtibus, qui interrogandi erunt de fide Catholica, vita, moribus, doctrina, & aptitudine promovendi ad regendam Eccleſiam: ſcire enim debent ipſi teſtes, quæ requirantur in eo, qui recturus eſt Eccleſiam Cathedralem, ad hoc ut ſit idoneus ad alios docendum, aptus ad illam gubernandam, & dignus qui ad eam promoveatur.

Non ſunt recipiendi in teſtes cognati, vel nimium familiares, aut inimici, ſive æmuli perſonæ promovendæ.

In inveſtigandis teſtium qualitatibus adhibenda eſt diligentia per Prælatum inquirentem, ut cognoſcere poſſit quàm ſint erga promovendum affecti, exindeque conjicere, utrùm ex affectu, an ex veritate teſtimonium dicant.

Si aliquando Prælato inquirenti ita expedire videbitur, teſtibus ad memoriam reducet vim juramenti, & gravitatem perjurii, admonebitque ipſos reos futuros apud Deum eorum omnium, quorum vel committendo, vel omittendo rei erunt, qui promovebuntur, ſi vel falſa narrando, vel reticendo vera, cauſa erunt, ut homines indigni, vel minùs idonei Eccleſiis præficiantur.

Quomodo Prælatus inquirens procedere poſſit per viam inquiſitionis, quando non habet notitiam perſonæ promovendæ?

SI contingat Prælatum inquirentem non habere ſufficientem notitiam perſonæ promovendæ, ad hoc ut poſſit deligere, & vocare teſtes ex officio, abſque ſcientia ipſius promovendi, & ſecretò, poterit curare, ut ipſe promovendus, vel aliquis alius det ei ſchedulam, in qua ſint ordine deſcripta nomen dicti promovendi, cognomen, patria, ætas, parentes, ordo, gradus, profeſſio, functio, ſi quam is fortè exercuit, loca in quibus Theologiæ, vel juri Canonico operam dederit, aut longo tempore verſatus fuerit, amici, & familiares, aliæve perſonæ, quæ tam ipſum, quàm parentes ejus intimè norint.

Cùm autem hujuſmodi ſchedula petenda ſit tantummodo ad habendam quandam extrajudicialem notitiam eorum, quæ Prælatum inquirentem ſcire oportet pro inquiſitione facienda, non debebit ipſa ſchedula inſeri proceſſui, neque de ea aliqua mentio in dicto proceſſu fieri, ſed ad partem ſervari, donec inquiſitio perficiatur, & ea perfecta, poterit lacerari, ſi Prælato videbitur.

Interrogatoria, quæ neceſſaria ſunt ad inquirendum in omnes qualitates, quæ in promovendis requiruntur?

PRimò, an teſtis cognoſcat promovendum, quomodo, à quo tempore citra, an ſit ipſius conſanguineus, cognatus, affinis, nimium familiaris, æmulus, vel odioſus?

2. An ſciat in qua civitate, vel loco, & Diœceſi promovendus ſit natus, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

3. An ſciat ipſum natum eſſe ex legitimo matrimonio, atque honeſtis, & Catholicis parentibus, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

4. An ſciat cujus ætatis ſit, præſertim an expleverit annum 30. & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

5. An ſciat eum eſſe in ſacris Ordinibus conſtitutum, quibus, à quo tempore citra, præſertim an ante ſex menſes, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

6. An ſciat eum eſſe in Eccleſiaſticis functionibus, & in exercitio Ordinum ſuſceptorum diu verſatum, in ſuſceptione Sacramentorum frequentem, & devotum, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

7. An ſciat eum ſemper catholicè vixiſſe, & in fidei puritate permanſiſſe, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

8. An ſciat eum præditum eſſe innocentia vitæ, boniſque moribus, an ſit bonæ converſationis & famæ, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

9. An ſciat eum eſſe virum gravem, prudentem, & uſu rerum præſtantem, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

10. An ſciat eum aliquo gradu in Jure canonico, vel in ſacra Theologia inſignitum eſſe, quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu ipſi Theologiæ, vel Juri Canonico operam dederit, & an verè ea doctrina polleat, quæ in Epiſcopo requiritur ad hoc, ut poſſit alios docere, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

11. An ſciat eum aliquo munere aliquando functum eſſe, vel circa curam animarum, aut regimen alterius Eccleſiæ ſe exercuiſſe, & quomodo in eis ſe geſſerit, tam quoad doctrinam, quàm quoad prudentiam, integritatem, & mores, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

12. An ſciat eum aliquando publicum aliquod ſcandalum dediſſe circa fidem, & mores, ſive doctrinam, vel aliquo corporis, aut animi vitio, aliove Canonico impedimento teneri, quominus poſſit ad Eccleſiam Cathedralem promoveri, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

13. An eum idoneum exiſtimet ad bene regendam Eccleſiam Cathedralem, & præſertim eam, ad quam ipſe eſt promovendus? an dignum, qui ad illam promoveatur, & an ipſius promotionem eidem Eccleſiæ utilem, & proficuam futuram eſſe cenſeat, & quare ita exiſtimet. Depoſitiones teſtium ſeriatim, & per extenſum ſcribantur: neque præciſæ affirmationes, ſeu negationes tantummodò admittantur?

Quæ requirantur ad perfectam inquiſitionem, præter ea quæ ex teſtibus habebuntur?

QUoad ſacros Ordines petendæ ſunt à promovendo, & proceſſui inſerendæ originales Bullæ, vel litteræ teſtimoniales collationum ipſorum Ordinum, vel ſaltem earum exemplaria in forma authentica, præſertim ſi teſtes in ſufficienti numero non depoſuerint, ſe non modò vidiſſe eum cantantem Epiſtolam, & Evangelium, vel celebrantem, ſed etiam legiſſe dictas bullas, vel litteras teſtimoniales, vel interfuiſſe collationibus Ordinum ei collatorum.

Quoad gradum ſimiliter inſerendum eſt proceſſui privilegium originale, vel ejus exemplar in authentica forma.

Si Prælato inquirenti, vel promovendo videbitur, proceſſui etiam adjungantur aliqua Brevia, Litteræ patentes, vel aliæ ſcripturæ, aut publica documenta, quibus major, aut melior probatio habeatur de natalibus & functionibus promovendi, vel aliud ejuſmodi: præſertim ſi teſtes circa ea ſufficienter, & plenè non depoſuerint, recipiantur, & adjungantur.

Si fortè promovendus nullum habet gradum in Sacra Theologia, vel in jure Canonico, neceſſe eſt, ut præter probationem aliunde habendam circa ejus doctrinam, juxta præinſertum decimum interrogatorium, pro parte promovendi exhibeatur publicum alicujus Academiæ teſtimonium, quo idoneus eſſe declaretur ad alios docendos, quæ populum Chriſtianum ſcire oportet. Perſona promovendi enuntietur hac nota, videlicet, ſi ſit Prælatus, admodum R.P. ſi verò non ſit, R.N.N. Promovendus nunquam vocetur Electus, neque ipſe ſe talem vel nominet, vel ſcribat, niſi ubi præceſſerit electio Capituli, aut Conventus.

Quid

Quid ſervandum quoad probationem doctrinæ, quando promovendi orti ſunt in provinciis, in quibus non ſunt Univerſitates ſtudiorum, neque conſuetum eſt ſuſcipi gradum aliquem?

IN hujuſmodi locis, & perſonis ſufficiet, ſi teſtimonio virorum gravium, & ſacræ Theologiæ, vel Juris Canonici peritorum conſtet promovedos ea ſcientia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, ut idonei ſint ad ea docenda, quæ populum Chriſtianum ſcire oportet, ac muneris ſibi injungendi neceſſitati valeant ſatisfacere: ideò formandum erit interrogatorium ad hunc ſenſum, juxta quod ſi teſtes depoſuerint, ſe de ſcientia promovendorum certos redditos eſſe ex eo quod prædictos promovendos ſpeciem ſuæ doctrinæ publicè, vel privatim dediſſe cognoverint, hoc modo ſufficiens cauſa ſcientiæ dici poterit, aliàs non plenè probabunt doctrinam ad mentem ſupradictæ Conſtitutionis Gregorii XIV.

Quid ſervandum ſi promovendus ſit Regularis?

OMnia, quæ ſervari debent in promovendo ad Eccleſiam Cathedralem, ſi ſit ſecularis, ſervanda etiam ſunt ſi ſit Regularis.

Sed quia Regulares non ſolent utplurimum ſuſcipere inſignia Doctoratus in Univerſitatibus ſtudiorum, neceſſe eſt juxta decretum Concilii Tridentini, ut promovendus Regularis à ſuis Superioribus Regularibus teſtimonium habeat ſufficientis doctrinæ, & quod ſit aptus ad alios docendos. Nomine autem Superiorum intelligendi ſunt dumtaxat qui nullum ſui Ordinis Superiorem agnoſcunt, ſive ij cujuſvis Ordinis Abbates, Magiſtri, Miniſtri, aut Præpoſiti generales, vel quarumlibet Congregationum Præſidentes, ſive Definitores, aut Viſitatores Capitulum generale repræſentantes, ſive alii quocumque vocabulo nuncupentur, & in eorum abſentia ipſorum Vicarii, ſeu commiſſarii Generales, vel in Romana Curia Procuratores Generales Ordinum, aut Congregationum ſuccedunt.

Animadvertendum tamen, quod præter ſupraſcripta Superiorum teſtimonia eſt etiam aliunde inquirendum in hujuſmodi Regularium doctrinam, quemadmodum dictum eſt de ſeculari, qui habet ſuæ doctrinæ teſtimonium à publica aliqua Academia.

Quid ſervandum in tranſlatione alicujus Epiſcopi ad alteram Eccleſiam?

SErvanda eſt eadem forma inquirendi ex officio, quæ ſuperiùs dicta eſt.

Si Epiſcopus transferendus promotus fuit poſt publicationem Concilii Tridentini, & conſtat in promotioneceſſu tunc temporis confecto plenè probata eſſe omnia requiſita, ſufficiet inquirere, & teſtes examinare ſuper infraſcriptis articulis: ſi verò non conſtet de hujuſmodi probatione in totum, vel in partem, expediens erit teſtes examinare ſuper omnibus articulis ſuperiùs deſcriptis, vel ſaltem ſuper illis, de quorum probatione non conſtiterit, & præterea ſuper articulis ſequentibus erunt utroque caſu omninò examinandi teſtes, & de contentis in eis facienda inquiſitio ex officio, videlicet:

1. An teſtis cognoſcat Epiſcopum transferendum, quomodo, à quo tempore citra, an ſit ipſius conſanguineus, cognatus, affinis, nimium familiaris, inimicus, æmulus, vel odioſus?

2. An ſciat ipſum conſecrationis munus ſuſcepiſſe, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

3. An ſciat per quot annos fuerit Epiſcopus illius Eccleſiæ, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

4. An ſciat eum in ſua Eccleſia, & diœceſi aſſiduè reſediſſe?

5. An ſciat eum diligenter, & ſæpè dictam ſuam Eccleſiam, & Diœceſim viſitaſſe, opportunè omnibus neceſſitatibus occurriſſe, & providiſſe, ejuſque decreta, & mandata debitæ executioni demandari curaſſe, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

6. An ſciat eum ſæpè ſolemniter celebraſſe, Ordinationes juxta neceſſitatum exigentiam habuiſſe, confirmationis ſacramentum miniſtraſſe, cæteraque Pontificalia exercuiſſe, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

7. An ſciat eum pietatis, charitatis, & prudentiæ in gubernando ſpecimen dediſſe, ac verbo, & exemplo profeciſſe, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

8. An ſciat eum prudenter ubilibet, & diligenter ſe geſſiſſe in defendendis, conſervandis, & regendis juriſdictionibus ſpirituali, & temporali, juribus, ac bonis omnibus ſuæ Eccleſiæ, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

9. An ſciat verè ea doctrina ipſum ad præſens pollere, quæ in Epiſcopo requiritur, adhuc ut poſſit alios docere, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

10. An dignum eum exiſtimet, qui transferatur ad Eccleſiam N. & an cenſeat ejus tranſlationem fore ipſi Eccleſiæ N. utilem, proficuam, & quare ita exiſtimet, & cenſeat?

Quid ſervandum circa inquiſitionem faciendam in qualitates eorum, qui in Conſiſtorio promovendi ſunt, vel confirmandi ad dignitates Abbatiales, & Prioratus, & regimina Monaſteriorum, vel alias Regularium Præfecturas?

EAdem omnia ſervanda ſunt, quæ dictum eſt ſervari debere in promovendis ad Eccleſias Cathedrales, præſertim quando præter curam, & regimen Monachorum annexa eſt monaſterio juriſdictio ſpiritualis, vel temporalis in populum.

Ideò ſuper eiſdem interrogatoriis examinandi ſunt teſtes, mutatis tamen mutandis, reſpectu Eccleſiæ Cathedralis, & reſpectu Monaſterii, vel dignitatis regularis.

Addatur interrogatorium circa profeſſionem Ordinis, & tempus à quo eam emiſit: circa verò ætatem ſufficiat interrogare, & ſcire, cujus ætatis ſit, non reſtringendo ſe ad trigeſimum annum expletum; poſtea enim videbitur, an in hujuſmodi promovendo adſit ætas legitima reſpectu dignitatis ad quam promoveri debet.

Quoad doctrinam, cùm promovendi ad hujuſmodi dignitates regulares non ſint per Concilia generalia adſtricti ad gradum Doctoratus, ſive licentiæ, vel ad publicæ Academiæ teſtimonium, & nihilominus æquum ſit, ut ea doctrina polleant, quâ onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant, Prælati inquirentes ſtudioſè, ac diligenter inquirere debebunt ſuper doctrina ejuſmodi perſonarum juxta modum, & formam ſuperiùs notatam, ut Romanus Pontifex habita informatione, quænam ſit promovendi doctrina, judicare poſſit, an ſit talis, qualem dignitas illa exigit, & requirit.

Circa fidei profeſſionem emittendam à promovendis, tam ad Eccleſias Cathedrales, quàm ad dignitates Regulares.

FIdei profeſſio debet emitti in manibus Prælati, ad quem inquiſitio (ſervato ordine ſuperiùs dicto) pertinet, à quo ſi promovendus longè diſtet, poterit idem Prælatus ſubdelegare receptionem dictæ profeſſionis Ordinario, cui promovendus vicinior erit.

Prælatus recipiet profeſſionem fidei à promovendo, præſente Notario publico, ac teſtibus: ipſe autem promo

promovendus eam emittet genibus flexis ante Prælatum, & in fine tangendo ambabus manibus ſacroſancta Evangelia, & ſpondendo, vovendo, & jurando, prout in forma, ea deoſculabitur.

Profitens duobus in locis, in quibus nomen, & cognomen ſuum exprimendum erit, ea duntaxat ſua propria manu ſubſcribet.

Prælatus propriæ etiam manus ſubſcriptione in fine exemplaris dictæ profeſſionis teſtabitur, eam à ſe receptam fuiſſe ſub hac forma, Ego N. fidei profeſſionem juxta ſupraſcriptam formam à R.P.D.N. in manibus meis ad verbum emiſſam recepi, & ita teſtor manu propria.

Demùm Notarius, qui præſens fuit publico inſtrumento, in calce ejuſdem exemplaris immediatè poſt ſubſcriptionem Prælati inquirentis per extenſum fidem faciet de prædictæ profeſſionis emiſſione, ac receptione præſentibus teſtibus, quorum nomina, & cognomina exprimet.

Maximè curandum eſt, ut exemplaria profeſſionis fidei tranſmittantur abſque mendis, ne levibus quidem, cùm nec in minimis liceat immutare formam à Sede Apoſtolica præſcriptam, nimiſque non modò notarii ſcribentis, ſed etiam præcipuè Prælati inquirentis incuria circa hoc notetur in Sacro Conſiſtorio, quando in eo fit relatio proceſſus, & mendorum in profeſſione fidei repertorum, cum neceſſe ſit ea etiam nominatim referre; ideò expediens erit ad tollendam occaſionem errorum provenientium ex incuria ſcribentis, ut ubique imprimantur exemplaria juxta formam Romæ impreſſam, & maxima diligentia adhibeatur, ne mendosè imprimantur, cùm verò tranſmittenda ſunt inſtrumenta profeſſionis fidei, hæc ipſa ſubſcribantur à profitente, & à Prælato inquirente, & in eiſdem Notarius extendat inſtrumentum, prout dictum eſt.

Interrogatoria pro habenda informatione ſtatus Eccleſiæ.

PRimò inquiretur, in qua Provincia ſita ſit Civitas N. cujus ſitus, qualitatis, & magnitudinis ſit, quot conſtetur domibus, & à quot Chriſti fidelibus inhabitetur, cujus dominio in temporalibus ſubjaceat, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

2. An ſciat in illa Civitate eſſe Eccleſiam Cathedralem, vel Metropolitanam, ſub qua invocatione, cujus ſtructuræ, & qualitatis, an aliqua reparatione indigeat, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

3. Si eſt Eccleſia Archiepiſcopalis, an ſciat quot Epiſcopos ſuffraganeos habeat, & qui ſint: ſi eſt Epiſcopalis, an ſciat cui Archiepiſcopo ſit ſuffraganea, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

4. Quot & quales ſint in dicta Eccleſia dignitates, Canonicatus, & alia beneficia Eccleſiaſtica, quis ſit numerus omnium Presbyterorum, & Clericorum ibi in divinis inſervientium, quæ ſit dignitas major poſt Pontificalem, quales ſint redditus dignitatum, Canonicatuum, & aliorum beneficiorum, & an adſint præbendæ Theologalis, & Pœnitentiaria, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

5. An in eâ cura animarum exerceatur, per quem, an ſit in ea fons Baptiſmalis, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

6. An habeat Sacrarium ſufficienter inſtructum ſacra ſupellectili, cæteriſque rebus ad divinum cultum, & etiam ad Pontificalia exercenda neceſſariis, chorum, organum, campanile cum campanis, & cœmeterium, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

7. An ſint in ea corpora, vel aliquæ inſignes Reliquiæ Sanctorum, quomodo aſſerventur, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

8. An habeat domum pro Archiepiſcopi, vel Epiſcopi habitatione, ubi & qualem, quantum diſtet ab Eccleſia, & an reparatione indigeat, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

9. An ſciat verum valorem redditiuum menſæ Archiepiſcopalis, vel Epiſcopalis, ad quam ſummam annuatim aſcendant, in quibus conſiſtant, an ſint aliqua penſione onerati, ad cujus, vel quorum favorem dicta penſio ſit reſervata, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

10. Quot exiſtant in illa civitate Eccleſiæ Parochiales, & an unaquæque habeat fontem Baptiſmalem, quot item in illa exiſtant Collegiatæ, quot Monaſteria virorum, & mulierum, quot Confraternitates, & Hoſpitalia, & an ibi ſit Mons Pitatis, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

11. Quantum ſit ampla Diœceſis, quot, & quæ loca complectatur, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

12. An in ea erectum ſit Seminarium, quot in eo pueri alantur, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

13. An ipſa Eccleſia vacet, quomodo, à quo tempore citra, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

De ſtatu Eccleſiarum, quæ ſunt in partibus Infidelium, quantum fieri poterit, diligens examen inſtituatur, neque admittantur Tituli in Provinciali non deſcripti, vel qui in Scripturis Sacri Collegii non reperiuntur.

Interrogatoria pro habenda informatione ſtatus alicujus Monaſterii.

PRimò, in qua Provincia, & Diœceſi ſit monaſterium, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

2. Cujus Ordinis ſit, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

3. Quis ſit numerus Monachorum, & quis eos tanquam caput regere conſueverit, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

4. Sub qua invocatione ſit Eccleſia ipſius Monaſterii, cujus ſtructuræ & qualitatis, an indigeat reparatione, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

5. Qui ſint redditus menſæ Abbatialis, vel Prioralis, qui redditus menſæ Conventualis, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

6. An Monaſterium habeat aliquam juriſdictionem temporalem, aut ſpiritualem, quam, & in quos, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

7. An habeat curam animarum, per quem hæc exerceatur, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

8. An vacet, quomodo, & à quo tempore citra, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

Quid agendum perfecta Inquiſitione?

CUm totum examen, ſeu inquiſitio de perſona promovenda, & informatio de ſtatu Eccleſiæ, ſeu monaſterii perfecta fuerint, Notarius eas, unà cum ſcripturis, & documentis publicis, & authenticis, ac Profeſſione Fidei in inſtrumentm publicum rediget.

Si proceſſus Inquiſitionis confectus fuerit extra Rom. Cur. Prælatus qui eam confecerit, ad Pontificem clauſum, & obſignatum tranſmittet, ſi Eccleſia, vel Monaſteria non ſint ad nominationem, vel præſentationem Imperatoris, vel alicujus Regis; ſi verò de hujuſmodi nominatione, vel præſentione, tranſmittet proceſſum ad Cardinalem illius Regni, vel Provinciæ protectorem, in qua eſt Eccleſia, vel Monaſterium providendum.

Ipſe autem Prælatus, vel per litteras ſeparatas, ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem hujuſmodi proceſſus ſignificabit, quanta fides teſtibus examinatis, eorúmque dictis, & ſcripturis productis ſuo judicio habenda ſit; ſimul etiam quid de promovendo ipſe ſentiat.

Proceſſus ſic formatus, & tranſmiſſus primùm à Cardinale, cui illum in Conſiſtorio referendi munus incumbet; deinde à tribus Cardinalibus Prioribus Ordinum

Ordinum ſubſcribetur, & poſtea fiet relatio in Conſiſtorio.

Cardinalis relator monere debet promovendum, ſi præſens in Curia ſit, ut juxta Concilium Lateranenſe noviſſimè celebratum, omnes Cardinales, vel majorem partem Collegii adeat, antequam Eccleſia, vel Monaſterium proponatur, ut quæ à referente Collega ſunt audituri, oculata fide quantum ad perſonam ipſius promovendi attinet, cognoſcere poſſint.

Poſtquam prædictis expeditis de commiſſione conſecrandi conſtiterit conſecratori, ſive per litteras Apoſtolicas, ſi ſit extra Curiam, ſive per mandatum à Camera Apoſtolica emanatum in ipſa Curia, ſive per commiſſionem vivæ vocis oraculo à Summo Pontifice conſecratori datam, ſi conſecrator ipſe ſit Cardinalis, alioquin ei non debet credi, Dominica die, ut dixi *d. alleg.1. à n.42.* vel feſtiva, ſi Summus Pontifex hoc ſpecialiter indulſerit, ut habetur in Pontificali, Epiſcopalis fiet conſecratio: nam hodie qui à Papa eliguntur, ſolent de ejuſdem mandato in Curia, aut extra eam ab alio conſecrari, ut habetur in Cæremoniali: attento verò Jure communi conſecratio Epiſcoporum fieri debet à Metropolitano electi, cujus futurus eſt ſuffraganeus, *cap. Epiſcopi, 24. diſtinct.* Petr. Gregor. *ſyntagm. juris part.2. lib.17. cap.14. n.7.* Sed ſi fuerit ipſe Metropolitanus impeditus, id alteri Epiſcopo committere poteſt, *cap. quod ſedem, de officio Ordin.* Metropolitanus autem ab omnibus provinciæ Epiſcopis congregatis in Sede Metropoleos eſt ordinandus, ut Anicetus Papa decrevit *in cap.1. 66. diſt. & in cap. ſi Archiepiſcopus, cum ſeqq. de tempor. ordinat.* Petr. Gregor. *d. cap. 14. num. 8.*

In ipſa quoque Eccleſia, ad quam fuit electus, eſt conſecrandus Epiſcopus, ſi id commodè fieri poterit, aut ſaltem in provincia ipſa, ſecundùm Concil. Trid. *ſeſſ.23. de reform. cap.2.* Leſſ. *de juſtit. lib.2. c.34. n.103.* Ugolin. *de officio Epiſc. cap.2. in princ. n.4.* niſi in Curia Romana moretur electus, ut probari videtur *in cap. quod ſicut, de elect.*

Fieri autem debet cujuſlibet Epiſcopi conſecratio à tribus Epiſcopis, & non paucioribus, ut habetur *in cap. 1. & in cap. Comprovinciales, 54. diſt. & in cap. porrò, 66. diſt. & in d. cap. ſi Archiepiſcopus, & in c. nec Epiſcopi, de tempor. ordinat.* aliàs nulla eſt conſecratio, etiamſi à duobus fieret, *c. Chorepiſcopi, in fine 68. diſt.* Sylveſt. *in ſum. verb. conſecratio 2. in princ.* Azor. *inſtit. moral. part.2. lib.2. cap.30. quæſt. 3. verſ. quærat item*, Ægid. de Coninch *diſp.20. dub.9. concl.5.* Layman. *in ſum. Theolog. moralis, lib.5. tract.9. c.5. num.1. verſ. nota*, Sebaſt. Cæſ. *in relect. de Eccleſiaſt. hierarchia, part.1. diſp.6. §.2. num.8.* Trium enim Epiſcoporum præſentia requiritur, ratione, & exemplo. Ratione, ne tantum beneficium videatur furtivè præſtitum, & ut pro illo pariter preces ad Deum effundant. Et exemplo, quia & Jacobus frater Domini à Petro, Jacobo, & Joanne Apoſtolis ordinatus fuit, *cap. porrò, 66. diſt.* ubi ſic dicitur: *Porrò Hieroſolymitanus primus Archiepiſcopus Jacobus, qui Juſtus dicebatur, & ſecundum carnem frater Domini nuncupatus eſt, à Petro, Iacobo, & Ioanne ordinatus eſt, ſucceſſoribus ſuis formam dantibus, videlicet ut minus, quàm à tribus Epiſcopis Epiſcopus non ordinetur.* Referunt Durant. *in rationali divinor. lib.3. cap.11. n.7. & 9.* Ant. Auguſt. *in Epitome juris Pontificii veteris, lib.4. tit. 17.* aliud verò eſt in terris noviter ad Fidem converſis, aut aliis, in quibus penuria eſſet Epiſcoporum, tunc diſpenſat ſummus Pont. ſicut diſpenſavit Gregor. Papa cum Auguſtino Anglorum Epiſcopo, cujus diſpenſationis pars habetur *in c. ult. 80. diſtinct.* Authoritate enim Summi Pont. concedi poteſt ut unus Epiſcopus juſtis de cauſis Epiſcopum conſecret, eo quòd non Chriſtus Dominus, ſed Apoſtoli conſtituerunt, ut Epiſcopus à tribus Epiſcopis conſecraretur, Azor. *inſtit. moral. p.2. lib.3. cap.30. q.3.* Ægid. de Coninch *de Sacram. & cenſur. tom. 2. diſp.20. dub. 9. concl.5.* Paul. Layman. *in Theolog. moral. lib. 5. tract.9. c.1. n.1. verſ. nota*, Sebaſt. Cæſar *d. diſp.1. §.2. n.8.* Sed non poteſt Papa concedere ſimplici Sacerdoti conſecrare Epiſcopum. Coninch *de Sacram. diſp.20. dub.9. n.86.* Alzedo *de præminentia Epiſc. dignit. p.2. §.5. n.8. in princ.* Circa proceſſum verò in ordinatione Epiſcopali primitivæ Eccleſiæ eleganter Alphonſ. Alvarez Guerrero *in ſpeculo juris Pontificii, c.1. col.8. verſ. quod authoritatibus*, in hæc verba: *Petrus fuit ſolus Epiſcopus à Chriſto factus ante Aſcenſionem, poſt Spiritus ſancti autem miſſionem, ſive ipſa prima die Dominica, ſive alia, ſolus Petrus fecit Ioannem Epiſcopum, deinde Petrus conſecrato Ioanne fecit Iacobum Zebedæi, quibus tribus factis, tunc ordinavit Petrus quod deinceps ordinaretur Epiſcopus à tribus Epiſcopis,* ut in d. c. porrò, *licèt tunc propter paucitatem Epiſcoporum, quando Apoſtoli fuerunt, non potuerit hæc forma ſemper ſervari: ideò Paulus ſolus Timotheum, & Titum ordinavit Epiſcopos, qui ſeparatus à Barnaba non habebat in ſocietate ſua Epiſcopos, niſi quos poſtea fecit. Ratio autem quare filii Zebedæi fuerunt priùs à Petro in Epiſcopos ordinati, eſt quia illi poſt Petrum fuerunt majores, & honorabiliores, & hos cum Petro Chriſtus præ cæteris præferebat, ut patuit in Transfiguratione, in ſuſcitatione filiæ Archiſynagogi, in oratione in Horto.* Matth.9.16.17. Chryſoſt. ſuper illud, *Aſſumpſit* Jesus *Petrum, Iacobum, & Ioannem,* dixit: *Hos aſſumpſit, quia aliis potiores erant.* Hæc Alphonſ. Alvarez Guerrero *dicto loco.*

Deducitur poſtea conſecrandus in veſte, & ornamento Presbyterali, atque Sacerdotali: neque enim in primæva Eccleſia licuit quemquam Epiſcopum creari, qui non per omnes Eccleſiaſticos gradus tranſierit, qui non per multos annos functiones omnium Ordinum exercuerit, Anton. Auguſt. *in epitome juris Pontificii veteris, lib. 4. tit. 2.* Unde Cyprianus Cornelium ſic laudat. *Non iſte,* inquit, *ad Epiſcopatum ſubitò pervenit, ſed per omnia Eccleſiaſtica officia promotus, & in divinis adminiſtrationibus Dominum ſæpe promeritus, ad Sacerdotii ſublime faſtigium cunctis religionis gradibus aſcendit; nec, ut quidam, vim fecit ut Epiſcopus fieret, ſed ipſe vim paſſus eſt, ut Epiſcopatum coactus acciperet. Quis autem ille eſt* (inquit Gregor. *in apologetico primo*) *qui veritatis Antiſtitem, & propugnatorem unius diecula ſpatio, veluti ſimulacrum ex argilla fingat? illum, inquam, qui cum Angelorum claſſe, & ordine futurus eſt, qui cum Archangelis Deum celebrabit, qui ad ſupremum Altare ſacrificia tranſmittet, ſimulque cum Chriſto Sacerdotio fungetur; qui figmentum inſtaurabit, imaginemque creatori ſiſtet, & ſuperno mundo opificem aget: & quod majus eſt, dicam: Deus erit, & alios Deos efficiet?* Quod quidem obſervandum maximè eſt, ne ad Epiſcopalem dignitatem promoveatur niſi qui Eccleſiaſticorum graduum muneribus, in illiſque magno exemplo, & vitæ integritate perfunctus ſit, ne ei eveniat quod idem Gregor. Nazianz. *in laudibus Athanaſii*, dicit: *Diſcipuli ſimul, Magiſtrique pietatis deſignantur: alios ante purgant, quàm ipſi purgati fuerint: heri ſacrilegi, hodie Sacerdotes: heri extra Sancta, hodie Sanctorum arbitri, & Antiſtites:* veteres vitio, pietate rudes: & (quod gratiæ ac favoris humani, non ſpiritus opus eſt) qui cùm cætera omnia violenter perſuaſerint, ad extremum ipſam quoque pietatem tyrannide premunt: quorum non mores dignitati, ſed dignitas moribus fidem aſtruit, ordine admodum præpoſtero: qui denique plura pro ſuis, quàm pro populi ignorantiis ſacrificia debeant. Hinc etiam Nicolaus I. *epiſt.1. ad Michaëlem Imper.* damnat plurimùm Photium, qui laicus Conſtantinopolitanum affectabat Primatum. *Pridem,* inquit, *auditor eſſe debuit, & deinde inſtitutor: ſed hic docere priùs elegit, & deinde cœpit doceri; priùs ſanctificare curavit, ac deinde ſanctificari; priùs illuminare voluit, & poſtea illuminari.*

6 Cùm, ut inquit Cyprian. *lib.4.epiſt.2.* de clericorum omnium teſtimonio, de plebis, quæ adeſt, ſuffragio, & de Sacerdotum antiquorum, & bonorum virorum collegio, loco, & gradu Cathedræ Sacerdotalis vacante, Dei voluntate, atque omnium conſenſione creari, & conſecrari debeat Epiſcopus, ideo ſenior Epiſcoporum aſſiſtentium verſus ad conſecratorem ſic dicit: *Reverendiſſime Pater, poſtulat Sacra Mater Eccleſia Catholica, ut hunc præſentem Presbyterum ad onus Epiſcopatus ſublevetis.* Illud apertè declarantes, neque Reges, neque Principes, neque Plebem, aut Civitatis Magiſtratum, ſed Hierarchicam ordinationem, atque benedictionem Epiſcopum conſtituere, illorum teſtimonium tantùm hujus auctoritatem eſſe.

7 Deinde cùm, ut inquit Gregor. *in laudibus Athanaſii, abſurdum ſit, & inſolitum Doctorem, & Antiſtitem ſalutis principia ignorare, ideo ad examen Fidei, quod tanquam fundamentum, & baſis totius ædificii eſt, promovendus ſeſe confert, fitque inquiſitio an doctrinam Veteris, & Novi teſtamenti, cujus Magiſter, & interpres eſſe debet, rectè norit? Et num prudentiam ſuam, quantum illius capax eſt natura, divinæ Scripturæ ſenſibus accommodare velit?* Hæc dum ſanctè profeſſus fuerit, proponitur illi univerſæ Fidei ſumma, eorum præſertim capitum, quibus univerſa Religio Chriſtiana continetur, Summæ ſcilicet, ac diviniſſimæ Trinitatis confeſſio, Incarnationis, ſalutiſque noſtræ œconomia, ſpes vitæ, & reſurrectionis futuræ, Sanctorum communio, ac unius ſanctæ, Catholicæ, & Apoſtolicæ auctoritatis. Interrogatur num ea, quæ ex divinis Scripturis legit, & intelligit, plebem, cui ordinandus eſt, & verbis, & exemplis docere velit? Num traditiones Orthodoxorum Patrum, ac Decretales Sanctæ, & Apoſtolicæ Sedis conſtitutiones veneranter ſuſcipere, docere, ac ſervare? Num B. Petro Apoſtolo, cui à Deo data eſt poteſtas ligandi ac ſolvendi, ejuſque Vicario Domino noſtro, ſuiſque Succeſſoribus Romanis Pontificibus fidem, ſubjectionem, & obedientiam ſecundùm Canonicam auctoritatem per omnia exhibere? Num mores ab omni malo temperare, & quantum poterit, Domino adjuvante, ad omne bonum commutare, caſtitatem, & ſobrietatem cum Dei auxilio cuſtodire, & docere, Divinis inſuper negotiis mancipari, & à terrenis negotiis, vel lucris turpibus alienus eſſe, ne ſcilicet oculos, qui moderandis greſſibus præſunt, cura pulveris obſcuret? Num humilitatem, & patientiam in ſeipſo cuſtodire, & alios ſimiliter docere velit? pauperibus item, & peregrinis, omnibuſque indigentibus, propter nomen Domini affabilis, & miſericors eſſe? Quæ omnia ubi ille ſanctè, & bona fide ſervaturum ſe quantum humana fert conditio, promiſerit, ſumma ejus oneris, quod ſubeundum eſt, ad oculos illi, tanquam in compendium ponitur; Epiſcopum oportere judicare, interpretari, conſecrare, ordinare, offerre, baptizare, & confirmare. Ex quibus apparet in hac conſecratione Epiſcopos nullum votum emittere, neque ſe ad aliquid obligare, niſi ad ea, ad quæ tenentur ratione Sacerdotii: jurant tamen fidelitatem Sedi Apoſt. & ſe honoraturos Legatos de latere, & Eccleſiam ſuam indemnem habere, *cap. ego N. de jurejur.* Ugolin. *de offic. Epiſcopi part.1.c.1.§.1.in princ.* Alzed. *d.par.1.c.4.n.18.*

8 Fidei abſoluto examine, auguſtiore ordinandus induitur habitu. Calceantur pedes ad annunciandum Evangelium pacis, ut eat, non ſtet, laboret, non otioſus deliteſcat. Induitur interioribus quibuſdam tunicis, interioris, & occultæ devotionis, innocentiæ, & integritatis perfectionem denotantibus, cujus ſolus Deus purarum animarum unicus ſponſus inſpector eſt, & cujus ſuavitatem illi ſolùm norunt, qui experiuntur; intus enim eſt qui judicat, intus quod judicatur: internorum cura in externorum nimia occupatione non minuatur. Induitur item Dalmatica latas manicas habente: oportet enim Epiſcopum, ut inquit Apoſt. *ad Titum.1.* ſicut Dei diſpenſatorem hoſpitalem eſſe, benignum, liberalem, de quo dicatur illud, diſperſit, dedit pauperibus: diſpenſationis autem hujus, inquit Chryſoſtomus, modus eſt, ſi Eccleſiaſticæ facultates neque redundent, neque temporibus neceſſariis deſint.

9 Poſtquam ordinandus ſic veſtitus, & ornatus fuerit, ad eas operationes accedit, quæ verè ſanctæ ſunt, Sanctoſque efficiunt; quæ ex antiquiſſima, & Apoſtolica traditione, ſacris primùm ſignis, & actionibus, deinde myſticis unctionibus continentur. Actiones, & ſigna ſacra à Dionyſio tantorum myſteriorum Divino interprete, hæc numerantur; genuflexio ad Altare, manuum impoſitio, Crucis obſignatio, benedictio, & precatio: unguntur poſtea caput ejus, & manus cum certis deprecationibus. Neque verò fruſtrà, aut ſine cauſa tam prolixis, tam frequenter repetitis precibus hic ipſe, qui conſecratur, Deo omnium bonorum auctori, & largitori commendatur. *Plus enim*, inquit Chryſoſt. *in cap.1. ad Titum, ſerm.1. ejuſdem precibus indiget, quàm cæteri omnes; nam quanto eſt celſior dignitas, tanto Sacerdotis majora ſunt pericula.*

10 Ungitur in capite primùm is qui conſecratur, ut auctoritas, & dignitas ejus declaretur, eum ſcilicet eſſe caput, & principem Eccleſiæ ſuæ, quomodo vir uxoris ſuæ caput dictus eſt: & ut oſtendatur eum eſſe Vicariũ Chriſti, ejuſque dignitatem, & auctoritatem gerere, qui eſt ſuper omnia, & quem conſtituit Deus caput ſuper omnem Eccleſiam. Ideò † Reges non jam in capite, ſed 11
in humero unguntur: primùm ut is proprius honor ſit illius, quem Deus conſtituit excelſum ſuper omnes Reges terræ, & quem oleo lætitiæ excellentiùs, & auguſtiùs unxit præ conſortibus ſuis. Deinde ut oſtendatur quod primò ante omnes Reges, & Principes perſona capitis Pontificali officio repræſentetur. Ungitur tamen & Rex in humero, ut neque ipſe planè excludatur à repræſentatione ejuſdem capitis; nam & hujus principatus, ut dicit Iſai.6. fuit ſuper humerum ejus, & ut ſciat ſe eſſe miniſtrum ad portandam Crucem Jesu Christi, ad laudem bonorum, vindictam autem malorum, Apoſt. *ad Rom.13.*

12 Deinde in manibus ungitur, primùm propter officium, & miniſterium ejus, ut ſe ſciat dignitatem non propter otium, ſed propter negotium ſuſcipere, ut ſciat ex illo ſe numero operariorum eſſe debere, qui ſuſtinent pondus diei, & æſtus: deinde ut illius manibus adſit virtus Spiritus ſancti, eas teneat, & dirigat, cum illis laboret, & operetur, ut quidquid benedixerit, benedicatur; quidquid ſanctificaverit, ſanctificetur. Demùm unguntur manus ejus, ut operentur bonum, ad omnes quidem, ſed maximè domeſticos Fidei, ut manus ſuas mittat ad fortiora, ut panem otioſus non comedat, ut manus ejus diſtillent myrrham, ut ſit beatus ſervus ille, quem cùm venerit Dominus, invenerit vigilantem, & operantem. Materia autem & forma conſtat hoc Sacramentum; nam impoſitio manuum trium Epiſcoporum eſt materia qua Epiſcopus conſecratur: at verba illa, *Accipe Spiritum ſanctum*, forma ſunt hujus Sacramenti. Ita Henriq. *in ſum. lib.10.c.6.* §.3. Vaſq. *in 3.part.tom.3. diſputat.240.cap.5.num.58.* Layman. *lib.5.tract.9.c.5.n.1.* Sebaſt. Cæſar *dict.part.1. diſp.6.§.2.n.2.& 3.ubi n.4.* ſubdit quod cæteræ ſolemnitates ſubſtantiales non ſunt, ſed tantùm quædam ceremoniæ ad majorem reverentiam, prout de Miſſa dicunt Henriq. *d.lib.10.c.34.* §.3. Sebaſt. Cæſar *d.§.2. num.13.*

13 Peracto conſecrationis Sacramento, conſecratus jam ad ſpiritualem œconomiam, ſanctæque prolis gubernationem ſe confert. Armatur igitur, & inſtruitur, accipitque regendæ, & gubernandæ familiæ inſtrumenta, ac gubernacula. Traditur in primis in manus novi Antiſtitis conſecratus baculus, auctoritatis ſcilicet, & diſciplinæ inſigne, ſuſtentaculum imbe-

cillitatis

cillitatis humanæ, ut ſit in coërcendis vitiis piè ſæviens, judicium ſine ira tenens, in fovendis virtutibus auditorum animos demulcens, in tranquillitate ſeveritatis cenſuram non deſerens, ut revocet errantes, regat juſtos, pungat & ſtimulet ignavos & inertes, repellat nocentes, ac juxta Ezechiel. *c.34.* attrahat vagum, ſuſtentet languidum, ſtimulet pigrum, portet in humeris ſuis exemplo principis Paſtorum ægrum, & debilem, *ut increduli,* inquit Bernard. *lib.3.de conſider. convertantur ad Fidem, converſi non avertantur, averſi revertantur, perverſi ordinentur ad rectitudinem, ſubverſi ad veritatem revocentur, ſubverſores convincantur, ut vel emendentur ipſi, ſi fieri poteſt, vel ſi non, perdant auctoritatem facultatémque alios ſubvertendi. Negligenter paſcens toties commendatum Dominicum gregem,* inquit Magnus Leo, *convincitur Summum non amare Paſtorem.* Quod verò Baculus eſt acutus in fine, rectus in medio, & retortus in ſummo, deſignat quod Pontifex debet pungere pigros, regere debiles ſui rectitudine, & colligere vagos. Hieronym. Vielmius *de Epiſcopis titularibus p.2.fol.13.* Moſcon. *in tract. de majeſt. militantis Eccleſ. part.1. lib.1. cap.8. verſ. item baculus,* Barthol. Gavant. *in comment. rubric. Miſſal. & Brev. tom.1. part.2.tit.1.n.7. & part.5. tit.3.§.3.* Tamburin. *de jure Abbatum tom.1.diſp.20.q.1.n.4. & c.2.in fine,* Durant. *in rationali divinorum, lib.3.c.15.num.4.* ubi *numer.5.*
14 dicit, quod † Romanus Pontifex Baculo non utitur, tum propter hiſtoriam, tum propter myſticam rationem, *c.unic.in fin.de ſacra Unctione.* Hiſtoria eſt, quoniam Beatus Petrus Apoſtolus Martialem diſcipulum ſuum, quem Dominus inter Diſcipulos conſtituit, cùm dixit, *niſi efficiamini ſicut parvulus iſte, non intrabitis,* &c. miſit cum quibuſdam aliis ad prædicandum Germanis, in qua via ad viginti diætas defuncto Fronto collega ejus, rediit ad annunciandum hoc Petro, cui Petrus, accipe hunc Baculum, & tangens illum dic: *Surge in nomine Domini, & prædica;* ille verò in quadrageſimo die à tempore mortis illius tetigit eum, & ſurrexit, & prædicavit: & ita Petrus Baculum à ſe removit, & ſubditis dedit, nec recuperavit. Innocentius verò Papa III. ſcripſit in Eccleſiæ ſpeculo, quod Beatus Petrus miſit Baculum ſuum Eucherio primo Trevirorum Epiſcopo, quem unà cum Valerio, & Materno ad prædicandum Evangelium genti Teutonicæ deſtinavit, cui ſucceſſit in Epiſcopatu Maternus, qui per Baculum Petri de morte fuerat ſuſcitatus, quem Baculum uſque hodie cùm magna veneratione Eccleſia Treverenſis ſervat, & ideo Papa in illa Diœceſi utitur Baculo, & non alibi. Hæc Durant. *ubi proximè,* & me citato *in hoc loco,* refert Alzedo *de præcellent. Epiſcop. dignit.p.1.cap.13.num.70.* Hieronym. Venero *de exam. Epiſcop.lib.4.c.20.n.21.*

15 Verùm cùm hoc regimen non tàm timoris, quàm amoris ſit, non tam ſeveritatis, quàm charitatis; nam & Chriſtus Dominus dilexit Eccleſiam, & tradidit ſemeptipſum pro ea, Joan. *ult.* & eum quem Vicarium loco ſui relicturus erat, priuſquam illi deſpondiſſet, ter interrogavit, num ſe diligeret, & propter ſe ſponſam ſuam? quod cùm ille ſumma aſſeveratione ter profeſſus fuiſſet, tunc demùm illud audivit: *Paſce oves meas, paſce agnos meos:* ejus igitur amoris, & charitatis ſymbolum ſacer Conſecrator novo ſponſo tribuit conſecratum annulum, Fidei ſcilicet ſignaculum, quatenus ſponſam Dei, ſanctam videlicet Eccleſiam, intemerata fide ornatus illibatè cuſtodiat, Durant, *d.lib.3.c.14.*

16 Hinc Conſecrator novo Præſuli Evangeliorum librum tradit. *Accipe,* inquit, *Evangelium, & vade, prædica populo tibi commiſſo. Potens eſt enim Deus ut augeat tibi gratiam ſuam.* Quaſi diceret: Ne putes in Paulo, & Petro, Tito, & Timotheo, Chryſoſtomo, & Auguſtino munus, & functionem Apoſtolicam deſiiſſe: ne putes cœleſtem illam benedictionem, & auxilium æterni Patris ſublatum eſſe, quo illi ſubnixi, profecti annunciaverunt Evangelium univerſo mundo: potens eſt Deus etiam tibi dare gratiam ſuam, ac per te ſimilia operari. *Etſi enim illi plus omnibus,* inquit Bernardus *lib.2. de conſiderat. laboraverunt, non tamen totum elaboraverunt, & tibi adhuc locus relictus eſt. Neque te illud tantopere terreat, quod ſublimibus humanæ ſapientiæ verbis careas, quod ſerius ad ſacrarum litterarum lectionem acceſſiſti, quod nunquam Cathedram Doctoris conſcenderis. Aude, & fac aliquid. Potens eſt enim Deus tibi augere gratiam ſuam. Nihil agentem impoſſibile eſt bene operari. Melius ſerò, quàm nunquam: nam & undecimæ operarii diurnum acceperunt denarium,* Matth.20.

Poſtea accipiens novus Pontifex à ſuo Conſecrato- 17
re, ac reliquis aſſiſtentibus oſculum pacis, recedit ab altari, ac deinceps eo tempore, quo populus Chriſtianus dona, & munera ad Altare Dei, more veteri, eoque laudatiſſimo, offerre ſolet, ipſe quoque ſuo Conſecratori, tanquam ſpirituali Patri munera offert: ſunt autem ea, ex antiquiſſima Melchiadis Pontificis inſtitutione, panis, & vinum, quibus duæ anteferuntur faces. Offert panem & vinum, vel ut oſtendat ſe in ejus Sacerdotis functionem, & munus ſuccedere, cui ſine omni in futurum pœnitentia juravit Dominus eum eſſe Sacerdotem ſecundùm ordinem Melchiſedech: vel, ut quidem ego judico, ad deſignandam paupertatem Epiſcoporum primitivæ illius Eccleſiæ, in qua ſummæ opes, ſummæ divitiæ panis, & vinum fuerunt. Dantur autem hæc munera clara luce, & amplius duabus facibus accenſis, ne quid inter hæc levia munera ſpecioſius colore, pondere pretioſius (ſcitis quid intelligam) ſubrepat ac ſubjiciatur. Malè enim agitur, cùm ea quæ virtuti, & pietati debentur, aſino onuſto auro conferuntur. Aſſumitur demùm ſacer Antiſtes à ſuis collegis in communionem, & participationem orationis, ac myſticæ menſæ.

Cœleſti myſterio refectus, Mitra armatur deinde 18
novus Præſul, ejuſque capiti imponitur ſacra Cydaris, bicorníſque galea cum Patris Omnipotentis invocatione, cujus præclara eſt bonitas, & virtus immenſa, totiúſque decoris ornamentum. Mitra hæc ſcientiam utriuſque Teſtamenti deſignat. Duo namque illius cornua duo ſunt Teſtamenta, anterius novum, poſterius vetus, quæ duo Epiſcopus memoriter debet ſcire, *c. Epiſcopus, 23.quæſt.1.* & illis tanquam duplici cornu Fidei inimicos ferire. Hieron. Vielmius *de Epiſcopis titularibus part.2. fol.13.* His cornibus armatus Petrus Neroni, Liberius Conſtantio, Ambroſius Theodoſio, Baſilius Valentino, Chryſoſtomus Arcadio, Leo Genſerico, atque Attilæ, aliíque quamplurimi reſtiterunt, terribiléſque apparuerunt. Illud quoque no-
tandum eſt, quod † Romanus Pontifex in ſignum im- 19
perii utitur regno, id eſt Corona Imperiali; & in ſignum Pontificii utitur Mitra: ſed Mitra ſemper utitur, & ubique; regno verò non ſemper, neque ubique, quia Pontificis auctoritas prior eſt, & dignior, & diffuſior imperiali poteſtate, Durant. *in rationali divinorum, lib.3.c.13.num.8.* In ſignum ergo Ordinis Epiſcopus habet Mitram, & Baculum, quæ ejus commiſſionis arma ſunt, ut dixit *gloſſ.ultim. ad fin.in c. diſciplina 43. diſt.* & in ſignum adminiſtrationis ſubjectus curæ habet cathedram, Lotter. *de re beneſ.lib.1.q.9. à num.97.* Hinc quando prædicat Epiſcopus, cùm cauſam Dei agat, & alleget, minis id facit, & ideò Baculum, & Mitram aſſumit; quando verò offert in Altari, quia tunc cauſam populi apud Deum precibus agit, & allegat, ideò ut humilitatem oſtendat, in conſpectu Dei omnipotentis deponit indicia, & inſignia altitudinis, & terroris, Baculum ſcilicet, & Mitram, quemadmodum videmus *in dict. c. diſplina,* de Moyſe, qui quande Dei cauſam apud populum allegavit, gladiis uſus eſt; quando verò apud Deum cauſam populi, precibus,

& humilitate rem totam conficit, vide Turrec. *num.2.* Præpoſ.*n.11.* & Acuña *in d.diſciplina, num.12.*

20 Quia nihil tam inglorium, dicebat Bernard. *epiſt.* 126. quàm Epiſcopum gloriæ cupidum deprehendi, ideò novus Prælatus manus operit chirothecis, ut neſciat ſiniſtra ſua, quid faciat ejus dextera, & quandoque eas velat chirothecis, & quandoque denudat, quia bona opera interdum ad vitandam vanam gloriam occultantur, & interdum ad ædificandum proximos propalantur, Durant. *d.lib.3.c.12.*

21 Deinde collocatur Epiſcopus, id eſt inſpector omnium, in editiori ſupra omnes loco, inquit Ambroſ. *de dignitate Sacerdotali cap.6.* ut ita cunctos reſpiciat, & cunctorum oculi in eum reſpiciant. Cujus loci conſideratio, inquit Bernard. *lib.2. de conſiderat.* facit honoris contemptorem in honore etiam ipſo. In alto poſitum, non altum ſapere difficile eſt, & omnino inuſitatum; ſed quantò inuſitatius, tantò glorioſius: timor de adepta jam altitudine tædere magis facit, quàm placere ipſam altitudinem. Nulla ſplendidior gemma in omni præcipuè ornatu Pontificis ipſa humilitate; quo enim celſior cæteris, eo humilitate apparet illuſtrior, & ſeipſo. Blanditur Cathedra, ſpecula eſt, non domus: qui elevavit, dejicere poteſt. Conſideras gradum, & caſum metue: conſideras faſtigium dignitatis, & vide faciem abyſſi deorſum: occupare enim locum, & non facere fructum, nec loco expedit, nec perſonæ.

22 Poſtquam in ſua ſede ſic collocatus fuerit Paſtor, prorumpit univerſa Eccleſia in laudes, & confeſſionem Omnipotentis Dei, in quas omnis humana actio, & inſtitutum meritò deſinere debet. Ducitur per templum novus Antiſtes, ut omnibus innoteſcat; commendatur Summo Paſtori, & Rectori omnium Deo, ut quem Eccleſiæ ſuæ præeſſe voluit, propitius reſpiciat, det illi verbo, & exemplo quibus præeſt, proficere, & ad vitam unà cum grege ſibi credito, ſempiternam pervenire. *Quamtumlibet enim fuerit peritus gubernandi*, inquit Chryſoſt. *ſerm.1. ad Tit. niſi inter hujuſcemodi gubernacula gratiam habeat, & pacem quæ à Deo eſt, & naviculam ſimul, & navigantes procella involvet, mergetque profundo.*

23 Conſecratus Epiſcopus extra Eccleſiam ſuam, proficiſci quamprimùm tenetur ad ſuam diœceſim, & officium ſibi commiſſum ſuſcipere, & ſi in Romana Curia fuerit electus, non debet proficiſci ſine litteris Apoſt. *extravag. injunctum, de elect.* inter communes, ſicut & Prælatis cæteris præcipitur. Cùm verò civitatem ſuam ingreditur, eſt à Clero, & populo honorificè ſuſcipiendus, & ad Eccleſiam deducendus. Specul. *in titul. de legat.arg.cap.omnes qui, & cap. Epiſcopi 7.q.1.* Epiſcopi enim pro Chriſto legatione funguntur in terris, ut ait Apoſtol. & habetur *in d.cap. omnes qui, & in cap. accuſatio quoque 2.q.7.& in c.novo, 21.diſt.* cum ſimilibus: quare ſicut eodem Chriſto Hieroſolymam ingredienti cunctus cum ramis Palmarum occurrit populus, *Matth.21.* & Chriſti legatus honorificè eſt ſuſcipiendus, cui & monachi quoque cum Clero tenentur occurrere, ſecundùm Bald. *l.fin.C.de bon. quæ lib.* de qua ſolemnitate & forma ſuſcipiendi novum Epiſcopum, vide in Pontificali Epiſcoporum.

Alia circa tempus, & locum in quo ſit hujuſmodi conſecratio celebranda, dicam infrà *alleg. 1. n.38. cum ſeqq.* Poſt plures hujus tractatus impreſſiones noviſſimè ad manus noſtras pervenit Panoplia Epiſcopalis, continens de ſacro Epiſcoporum ornatu libros ſeptem, Auctore Andrea du Sauſay, in quorum primo de Mitræ Epiſcopalis antiquitate, in ſecundo de virga Epiſcopali, vel Paſtorali Baculo, in tertio de annulo Epiſcopali, in quarto de Epiſcopali Cruce paſtorali, in quinto de chirothecis Epiſcoporum, in ſexto de Dalmatica, & Tunicella, in ſeptimo de compagis, & ſandaliis Pontificum.

Voluit Dominus JESUS pro ſua ſumma pietate me indignum Presbyterum ad hanc ſupremam evehere dignitatem, nam die 23. Februarii 1648. quæ tunc erat Dominica Quinquageſimæ, in qua Ego ut Præfectus Congregationis Sacerdotum exiſtentis in Collegio Imperiali Societatis JESU Matritenſis, decantabam Miſſam majorem in Eccleſia dicti Collegii in ſolita feſtivitate Jubilæi quadraginta horarum, Dominus noſter Rex Philippus IV. conſultationem à ſupremo Conſilio Italiæ tranſmiſſam de Epiſcopatu Ugentino tunc vacante, informante Reverendiſſimo & doctiſſimo, ac Religioſiſſimo P.M. Fr. Joanne Martinez ejus Confeſſario, in mei favorem expedivit, & ſubſcripſit. Deinde Feria quinta Cinerum, die 26. ejuſdem menſis excellentiſſimus D. Emmanuel de Fonſeca & Zuniga, Comes Montis Regalis, Præſes dicti ſupremi Conſilii, nominationem hujuſmodi notam fecit, & ut pro impetranda illius proviſione à Sede Apoſt. Romam venirem. Tenor autem litterarum à D. Rege hac de re Sanctiſſimo D. Papæ directarum talis eſt.

Muy ſanto Padre. En mi Reyno de Napoles ha vacado la Igleſia y Obiſpado de Ugento por muerte del Obiſpo Don Geronimo de Martino ſu ultimo poſſeedor, y tocandome la preſentacion y nominacion por ſer de mi patronazgo Real, e eligido y nombrado al Dotor Don Auguſtin Barboſa, por la buena relacion que tengo de ſu virtud, grandes letras, y vida exemplar, y eſperar que mediante eſto ſera por el la dicha Igleſia bien regida y adminiſtrada, como lo entendera V. Santidad del Cardenal Albornoz; muy humilmente ſupplico à V. Beatitud, que dandole entera fé y credito en lo que de mi parte dixere cerca deſto, tenga por bien de proveer à mi preſentacion al dicho Dotor Don Auguſtin Barboſa à la dicha Igleſia de Ugento, y mandarle deſpachar la Bulas, y demas recaudos neceſſarios en la forma que convenga en la gratificacion que hubiere lugar, que yo recibiere en ello ſingular favor y gracia de V. B. cuya muy ſanta perſona nueſtro Señor guarde de al proſpero y felice regimiento de ſu univerſal Igleſia. De Madrid à 4. de Julio de 1648. Don Felipe por la gracia de Dios Rey de Caſtilla, &c.

EL REY.

ZERATE Secret.

Die 14. menſis Octobris à Matritenſi Curia cum Regiis litteris nominationem de me factam continentibus, Romam petivi, & die prima Januarii incipientis anni 1649. ad hanc Romanam Curiam ſalvus & incolumis perveni: die verò ſabbati decima ejuſdem menſis Januarii Eminentiſſimus D. meus Card. Albornotius me cum prædictis Regiis litteris Sanctiſſimo D. N. Innocentio X. præſentavit, & poſtmodùm die 9. Februarii tremendum, ſed optatiſſimum examen ſubivi coram eodem Sanctiſſimo D. N. præſentibus Eminentiſſimis, & Reverendiſſ. DD. Cardinalibus Barberino Roche, Carrafa, Eſpeda, Ginette, Lugo, Cornaro, Carpegna, Veroſpio, Juſtiniano, examinantibus, & interrogantibus aliquibus Curiæ Prælatis, ac Reverendiſſimis Patribus: quod examen, Deo gratias quotidie referre non ceſſo, feliciter peregi. Poſtmodum die 12. ejuſdem menſis fuit factus proceſſus coram Eminentiſſimo D. Card. Matthæo Regni Neapolitani Protectore. Et die prima Martii ſequentis fuit facta præconizatio in Conſiſtorio per Eminentiſſimum D. meum Card. de la Cueva, loco dicti Eminentiſſimi D. Car. Matthæi infirmi. Et in alio Conſiſtorio ſequenti, quod factum fuit die Lunæ 12. ejuſdem Martii facta propoſitio per eundem D. meum Card. de la Cueva, & eodem die accepi habitum Prælatitium, & Rochettum de manu Sanctiſſimi D. N. Innocentii X. & Eminentiſſimos DD. Cardinales, ac nonnullos Curiæ Prælatos de more ſolito inviſere

cœpi

cœpi: & demum die quinta menſis Aprilis, ſecunda feria infra octavam Paſchæ, in Eccleſia Beatiſſimæ Virginis de Populo monaſterii Ordinis S. Auguſtini Congregationis Lombardiæ, Epiſcopalis conſecrationis munus accepi à dicto Eminentiſſimo D. meo Card. de la Cueva, magno hominum concurſu, & ſumma litteratorum jubilatione & gaudio; & die 17. ejuſdem menſis iter ad Epiſcopatum proſequutus, ſpero intra quindecim dierum ſpatium, faxit Deus, illuc appellere, & quia Paſtoralem literam ad populum, & Clerum meæ diœceſis ſcripſi, eam hic inſerere operæ pretium duxi, tenoris ſequentis, videlicet:

AUGUSTINUS BARBOSA,

DEI, ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA

Epiſcopus Ugentinus, à Conſiliis D. PHILIPPI IV. Hiſpaniarum Regis Catholici:

Clero, & Populo Diœceſis ſalutem.

GRATIÆ ſuæ addidit Dominus novam gratiam, cùm dignatus eſt me de ſubdito Prælatum, de ove facere Paſtorem.[a] Neque enim exiguæ gratiæ loco haberi debet, ſtatui excubitorem ſuper gregem Chriſti, & præfici animabus pretioſo Agni immaculati ſanguine, tanquam litro pro eis appenſo redemptis, ut de captivitate, qua miſerè genus humanum tenebatur eductæ, in veram, perfectamque filiorum Dei libertatem aſſererentur. Nihil eo munere ſublimius reperiri inter homines poteſt, cùm ſit participatio quædam infinitæ illius dignitatis, qua Chriſtus aſſertor generis noſtri in ſalutis humanæ concreditam ſibi curam incubuit. Quia enim ut optatus ex pretii annumeratione per illum facta ſequatur effectus, ſubjungenda eſt ejus, quod contribuendum per nos eſt, applicatio; ad hanc autem impellendi, & urgendi ſunt fideles ſenſibilibus monitis, quæ à Chriſto poſt ejus in Cœlos digreſſum non ſunt expectanda, ſuffecit ſibi, ſubrogavitque Subpræfectos, & Rectores ipſi magno Paſtori, & Epiſcopo, animarum noſtrarum ſuccentivos, per quos pro Chriſto, ac ejus intra cujuſque modulum vicaria poteſtate dirigerentur fideles, & ad finem ſuum, ac fructuum Chriſti meritis debitorum participationem feliciter pertingerent. Qua nulla poteſt cogitari inter homines occupatio, aut cura ſublimior, eamque Chryſoſtomus,[b] Gregorius Theologus,[c] ac Gregorius Magnus[d] juſtis de Sacerdotio tractationibus, non dubitarunt divinam, ideſt ſupra ſortis humanæ conditionem dicere. Iſidori Peluſiotæ[e] viri & Sanctiſſimi, & doctiſſimi vox eſt: *Epiſcopus, & nomen, & res ipſa, cum divinum quiddam ſit, atque omni alio munere, ac dignitate præſtantius; paucis quibuſdam convenit.* His ergo paucis annumeratum me videns, homo mihi curtæ ſuppellectilis, ac tenuitatis conſcius, meritò agnoſco (ut præmittebam) collatam mihi eſſe gratiam pro gratia; tanti nimirum muneris decus pro qualicumque aptatione ad illud, quam mihi pro ſua benignitate præinditam, nullis eam prolicientibus meritis meis, dives in miſericordia Deus voluerat. Multis tamen me periculis, muneris ſublimitati admenſis obnoxium deprehendo, cùm non de una ſolùm anima, ſed de tot animarum gregibus rationem redditurus, Vgentinæ Eccleſiæ gubernaculo præpoſitus, ad Deum pro peccatis alienis interceſſor venio, apud quem de propriis ſecurus non ſum.[f] Ad vigilias ſuper gregem Domini vocor, ad excubias admoveor inter lupos imminentes ovili Dominico, illud rapere, ac diſpergere tentantes; cui ſi per dormitantis incuriam aliquid decedat, oſcitantis excubitoris damnum fiet, imminutionem illam rei ſuæ, & quodcunque in grege diſpendium ei uni adſcripturo Domino, cui totius curæ molem commiſit. Dormiebant Apoſtoli, inſtante Domini paſſione; unum tamen Petrum Dominus arguit, dicens, *Simon dormis?*[g] Aliorum enim ſomnus Petro imputatur, quippe qui in tanto fidei, rerumque omnium diſcrimine, non vigilare modò, ſed alios etiam ad vigilandum cohortari debuiſſet.[h] Haud ſecus igitur præpoſiti cuique particulari gregi Paſtores, quorum eſt ex munere omnibus, quos rectioni ſuæ obnoxios habent, invigilare, ſi vel altè ſtertant, vel ſemiſopiti damna ovibus rationalibus ſemper impendentia non advertant, repoſcetur ab eis diſpendii ratio ſeveriſſimè: ita ut bono oneri, hoc eſt, de graviſſimorum Patrum ſententia, duro, prægravi, ac humanis humeris propè importabili, ſe ſuppoſuiſſe videri debeant. Agnoſco pondus impoſiti muneris, nec diffiteor imbecillitatem meam. Quare per Chriſti charitatem periclitanti mihi orationis veſtræ manum tendite vos, qui in virtutum littore ſtatis.[i] Accingar ego ſanè pro viribus è Cœlo communicatis, nec partem ullam ſollicitudinis deſiderari à me patiar, cum bono Deo. Subjungimini & vos ſtudio meo, & curæ curam ſubnectite. In hoc operis enim genere caſſi ſunt niſus præpoſiti, niſi eos ſubditorum docilitas dictis audiens prompta voluntate ſecundet. Cooperamini igitur mihi chariſſimi, & deſideratiſſimi, ut ego indignus, & infirmus non deplorem cum Gregorio[k] quòd ſuſceperim navem vetuſtam, & vehementer confractam, in qua undique fluctus intrant, in eaque valida tempeſtate quaſſata putridæ tabulæ naufragium ſonant. Operabor & ego

[a] Petr. Celenſ. ad Albatem Moliſmenſem novè electum epiſt. 34. apud R.P. Theophil. Raynaud. in diſſert. de bono regimine; ſect. 3. puncto 4. pag. 360.

[b] libris ſex de Sacerdotio, ſive Epiſcop.

[c] Apologia de fuga ſua.

[d] in paſtorali.

[e] lib. 2. epiſt. 125.

[f] Greg. epiſt. 24. lib. 1. ad Epiſcop. Conſtantin. apud me de officio, & poteſt. Epiſcopi, p. 1. tit. 1. gloſ. 2. n. 12.

[g] Matth. 14.

[h] Chryſoſt. lib. 3. & 6. de Sacerd. apud me d. gl. 2. n. 16.

[i] Gregor. epiſt. 7. ad Anaſt. Epiſcop. Ant. apud me d. gl. 2. n. 11.

[k] Epiſt. 4. ad Ioan. Epiſt. Coſt.

ego in Domino, ut divina ope, & auxilio efficiamini firmiſſimum Eccleſiaſticæ ſoliditatis ovile, ne aliquis ex vobis errabundus lupina rapacitate foris inveniatur devorandus. Nomen enim & munus Paſtoris magnam ſolicitudinem pro commiſſis ovibus depoſcit.[l] Quam ſicut in meo Paſtorali codice pro communi commodo exaratam habeo, ita laborioſo ſtudio pro veſtra ſalute adhibendam ſpero, ut his freti animi, corporiſque ſubſidiis, uno ore, & voto unico honorificemus Deum & Sponſum Eccleſiæ noſtræ JESUM, quem etiam atque etiam rogare vobis maximè curæ ſit, ut humilem ſimul & utilem in injuncto me faciat miniſterio perſeverare; humilem vera de me ſentiendo, utilem recta ad vos dirigendo, quatenus ad noſtram utilitatem illud inſpiret cordi, hoc miniſtret ori.[m]

apud me d.gl.2.n.9.

l Bernard. ad Eugen. lib.3. apud me d.tit.2. gl.6.n.15.

m Guerric. in ſer. de Rogat. apud R.P. T. Rayn. ubi ſuprà, ſect.4. puncto 7. prop. fin.p.517.

CAPUT VI.

De Epiſcopalium graduum diviſione.

SUMMARIUM.

1 *Adminiſtrationis genus in Eccleſia militanti inſtar triumphantis Eccleſiæ fuit inductum.*

2 *Honoris, ſeu poteſtatis nonnulli gradus inter ipſos Epiſcopos à tempore Apoſtolorum diſtincti reperiuntur, per quos alii aliis Superiores efficiuntur.*

3 *Papa univerſalis, ſeu Oecumenicus Epiſcopus dicitur.*

4 *Ordo nullus Epiſcopali major, vel æqualis reperitur.*

5 Cap. primæ Sedis, in fine, & c. ecce, in princ. 99. diſt. *declaratur.*

6 *Patriarchæ, & Primates idem ſunt, ac nulla inter eos datur differentia, licèt diverſa ſint nomina, ſecundùm unam ſententiam.*

7 *Primates, ut verior tenet ſententia, licèt Patriarchæ poſſint appellari, non tamen omnes Primates verè ſunt Patriarchæ, nec idem habent officium, eandémve authoritatem.*

8 *Patriarchæ propriè quatuor ſunt, videlicet Antiochenus, Conſtantinopolitanus, Alexandrinus, & Hieroſolymitanus; quia repræſentant quatuor Evangeliſtas in Eccleſia Dei.*

9 *Patriarchæ dicti ſunt quaſi Patres Patrum, ſeu Principes Epiſcoporum.*

10 *Archiepiſcopi dicuntur quaſi Principes Epiſcoporum.*

11 *Provincia, cui præeſt Archiepiſcopus, quas ſub ſe debeat habere civitates, & Epiſcopos, oſtenditur.*

12 *Metropolitanus, & Archiepiſcopus idem ſunt.*

13 *Suffraganei lege Metropolitana Archiepiſcopis ſunt ſubjecti; non ita eorum ſubditi, exceptis caſibus jure ſpeciatim expreſſis.*

14 *Prælati Eccleſiarum Epiſcoporum nomine nuncupantur, quia præcipuum eorum munus eſt pro ſubditorum ſpirituali ſalute diligenter invigilare.*

15 *Titulares Epiſcopi dicuntur, qui ſolum titulum Eccleſiarum habent, populo tamen carent, & Clero Chriſtiano, atque etiam facultatibus.*

16 *Titulares Epiſcopatus quare hodie conferantur, ratio aſſignatur.*

17 *Titulares Epiſcopi dantur frequentiùs à Romano Pontifice velut coadjutores Epiſcopis infirmis, ſenibus, aut alia ſimili ratione impeditis.*

18 *Titulares Epiſcopi, & qui Epiſcopatui renunciarunt ſine expreſſa proprii Epiſcopi licentia, nullum ad Ordines poſſunt promovere, etiamſi in loco nullius Diœceſis ſedem eligant.*

19 *Titulares Epiſcopi, qui à ſedibus ſuis proterviâ inimicorum expulſi ſunt, ac ſubinde ſubditos habent, & Diœceſim cum Chriſtiano populo & Clero, cum juriſdictionem teneant, ea in aliena Diœceſi in ſubditos ſuos uti poſſunt, ac eis Ordines conferre.*

20 *Titulares Epiſcopi an ad Concilium vocandi ſint, & admittendi, oſtenditur.*

21 *Chorepiſcopi dicuntur à χῶρα, Græcè pagus, ſeu villa, quaſi in pagis, & in villis ad Epiſcopalia munia obeunda eſſent conſtituendi.*

22 *Chorepiſcopi poteſtas qualis fuerit, oſtenditur.*

23 *Prælationum, & dignitatum gradus ex Eccleſiæ inſtitutione, & ab ipſo jure humano proceſſerunt.*

24 *Prælationes Primatum, & Archiepiſcoporum ad jus divinum eſſe referendas qui teneant, oſtenditur.*

25 Cap. 1. 99. diſt. *declaratur.*

26 *Decimæ reſpectu congruæ ſuſtentationis ad legis Divinæ debitum referuntur, reſpectu quotæ ad conſuetudinem.*

ADMINISTRATIONIS genus in Eccleſia militanti inſtar triumphantis Eccleſiæ eſſe inductum oſtendunt ſacri Doctores, quæ cùm variis Ordinibus diſtincta ſit, Archangelorum ſcilicet, Thronorum, Principatuum, reliquorumque Cœleſtium ſpirituum, ſimilis Ordinum diſtinctio in militanti Eccleſia conveniebat, ut hæc Eccleſiaſtica Hierarchia, quatenus poſſet, illius cœleſtis imaginem referret. Quemadmodum enim in ſæculari ordine ſunt multæ Univerſitates, ac Collegia, quorum alia in aliis inſunt: nam ex multis hominibus, exempli gratia, conſtat domus; ex multis domibus fit vicus; ex multis vicis conflatur civitas; ex pluribus civitatibus conſtituuntur Regna, & ex regnis Monarchia, Ariſt. *Polit. lib.1. c.1. & 2.* adeò quod unaquæque Univerſitas ſuos habeat præfectos ſeu poteſtates, quibus obtemperat: ita olim ad ſpiritualem fidelium gubernationem Parochiæ inſtitutæ ſunt; ex multis Parochiis pleriſque in locis Plebanatus, ſive Archipresbyteratus; multis verò Archipresbyteris, plebiumque Rectoribus Epiſcopi præfecti fuerunt, Epiſcopis Archiepiſcopi, Archiepiſcopis Patriarchæ, Patriarchis denique Papalis dignitas, tanquam Ordinum eminentiſſima præpoſita fuit, atque in graduum omniũ poſita faſtigio, ut ſuprema illius in omnẽ gregẽ Chriſtianũ, cunctoſque ejus gradus ac Ordines poteſtas haberetur. 1

Unde à tempore Apoſtolorum quamvis omnes Epiſcopi in iis, quæ ſunt Ordinis, parem receperint poteſtatem, & in hunc ſenſum vera ſit ſententia D. Hieron. de qua *in c. legimus, verſ. ſi auctoritas, 93. diſt.* nonnulli tamen honoris, ſeu poteſtatis gradus inter ipſos Epiſcopos diſtincti reperiuntur, per quos alii aliis Superiores efficiuntur, de quibus Gratian. *in princ. & per totam 21. diſt.* Nam S. Iſid. *lib.7. etymolog. c.12.* hæc ſcripſit verba, videlicet: *Ordo Epiſcoporum quadripartitus eſt, id eſt, in Patriarchis, Archiepiſcopis, Metropolitanis, atque Epiſcopis,* ut refert Gratian. *in c. cleros, verb. Ordo, 21. diſt.* intelligendo de gradu Epiſcopali, non autem de Ordine, quia Epiſcopalis Ordo unus tantùm eſt, ut conſtat ex Anacleto Papa *in epiſt.3. in c.3. in verſ. Epiſcoporum verò;* explicant Turrec. *in d.c. cleros, num.14. in parvo libello de dignitate Epiſcoporum cap.4.* tetigit Cuch. *in inſtit. major. lib.2. tit.6. in princ. & lib.7. ante num.1.* Præterea gradus quatuor conſtituit Epiſcopalis dignitas, quorum primus eſt in Patriarchis, ſecundus in Archiepiſcopis, tertius in Metropolitanis, & quartus in Epiſcopis, vel potiùs ſecundùm alios, Primus eſt Romani Pontificis. Secundus Primatum, & Patriarcharum. Tertius Archiepiſcoporum. Quartus eorum, qui ſimpliciter Epiſcopi dicuntur; & ex his alii titulares, alii item Chorepiſcopi. Petr. Gregor. *ſyntag. juris lib.15. c.2. num.8.* Alphonſ. Alvarez Guerrero *in ſpeculo juris Pontificii, c.8. pag.25.* me citato *in hoc loco,* Alzedo *de præcellent. Epiſcop. dignit. p.1. c.8. n.1. cum ſeqq.* 2

De

3 De primo,ſcilicet Summo Pontifice,quod Epiſcopus
ſit, conſtat ex iis, quæ notat gloſ. *in verb. Epiſcopus,*
in proœm. Sexti: tum quia licèt aliæ dignitates in Ec-
cleſia ſint quoad juriſdictionem Epiſcopali majores,
4 † nullus tamen Ordo Epiſcopali major, vel æqualis
reperitur: notat gloſſa *in verb. pari*, text. *ibi in c. in*
novo,21.diſt, & docent Sot. *in 4.diſt.24. queſt.2. art.4.*
*concl.*2.Henriq.*in ſum.lib.*10.*cap.*7.§.2.& *c.*25.§.1. me
citato *in hoc loco*, noviſſimè poſt hæc impreſſa viſus
Mich.Ferrus *de præced. Eccl.q.*13.*n.*6. Unde jure opti-
mo Summus Pontifex Univerſalis, ſeu Oecumenicus
Epiſcopus dicitur, ut antiquiſſimam Chalcedonenſem
Synodum Beato Leoni acclamaſſe teſtatur D. Thom.
quem refert *addit. ad c. ecce,99.diſt.* & explicant Tur-
recr.*de poteſtate Eccleſiæ lib.*1. *c.*17. *ad* 5. Bellarmin. *in*
controverſ. Cathol. lib. 1. *cap.*31. *verſ.*15. Mich.Ferrus
*d.tract. de præced. Eccleſiaſt. quæſt.*32. *n.*31. & alii, ex
quibus confirmant Alphonſ.Mendoſa *in quodlib. quæſt.*
q.4.Scholaſt. §.3. Petr. Gregor. *d.cap.2.à n.9.& c.9. &*
cap.3. in princ. cum quo notabis rectè in hunc ſenſum
Panepiſcopum dici poſſe Romanum Pontificem, id eſt,
Summum & omnium præcipuum inſpectorem: licèt
enim Dionyſius Areopagita hoc referat ad CHRISTUM
Dominum, verum, & Summum Sacerdotem, qui pro
omnium ſalute ſe Patri obtulit in ſacrificium, huic-
que de omnibus cura eſt: non tamen immeritò Roma-
no Pontifici Summo ejus Vicario, ut tali poteſt appli-
cari ſecundùm tantæ dignitatis menſuram.
5 Non obſtat text. *in c. primæ Sedis, in fine, 99. diſt.*
ubi prohibetur ne quiſquam, etiam Romanus Ponti-
fex, ſe univerſalem Pontificem, aut Summum Sacer-
dotem appellet, juncto *c. ecce, in princ. ead. diſt.* ubi
Beatus Gregorius ait ſuperbam eſſe appellationem,qua
Romanus Pontifex dicitur univerſalis Papa, ideóque
petit, & jubet ne ſic amplius appelletur. Quia ad
primum ex *d. c. primæ Sedis*, facilè reſponderi poteſt
ultra illius verba non eſſe Concilii Africani, ſed Gra-
tiani, verba non agere de Romano Pontifice, ſed de
Primatibus,ſeu Patriarchis. Ad auctoritatem verò Gre-
gorii reſpondetur, humilitatis cauſa recuſaſſe illud
nomen,ad convincendam contumaciam Joannis Con-
ſtantinopolitani Epiſcopi, qui ſuperbo illo titulo ſe
cognominabat: ſed generaliùs reſpondebis cum D.
Thom. Turrecr. Cardin. Bellarm. & aliis, quos refert
Mendoſa *dicto loco*, intelligi poſſe univerſalis Epiſco-
pi appellationem, vel quòd ſolus ſit omnium Chriſtia-
narum urbium ſpecialis, & immediatus Epiſcopus,
ita ut reliqui excludantur, & ſint ipſius Vicarii; aut
quod ſit generalis Epiſcopus omnium, & ſupra omnes,
neque particulares ſingularium urbium Epiſcopos ex-
cludat: primo modo intelligitur auctoritas Grego-
rii, & conſtat tum ex originali *lib.7. indict.1. epiſt.*30.
tum ex *d. c. ecce*, ibi: quia vobis ſubtrahitur, quod
alteri pluſquam ratio exigit, præbetur: non ergo vetat
univerſalem Epiſcopum ſe appellari,niſi quatenus par-
ticularium Epiſcoporum poteſtatem ſubtrahit: in po-
ſteriori verò ſenſu antiquiſſima eſt, & veriſſima ap-
pellatio, tum ex dictis, tum *ex reg. c. cuncta per mun-*
dum,9. q.3. cum vulgaribus.
6 Secundo loco ponuntur Patriarchæ, ſeu Primates,
utroſque enim eoſdem eſſe, & nullam inter eos dari
differentiam, licèt diverſa ſint nomina, probat text.
in cap.1. & 2. 69. diſt. & in c. duo ſimul,de officio Or-
din. unde gloſ. *in c. coram, de in integ. reſtit.* auctori-
tate *d.c.*1. notavit inter Primates, & Patriarchas non
dari realem differentiam, ſed vocalem, ut etiam com-
probant Chaſſan.*in catalogo,p.4.conſid.9.in princ.*Lan-
7 cel. *de inſtit. canon. lib.1. tit.5. in princ.* Verùm † licèt
Primates quodammodo Patriarchæ poſſint appellari,
non tamen omnes Primates verè ſunt Patriarchæ, nec
idem habent officium, eandemve auctoritatem: ſed
8 propriè Patriarchas eſſe quatuor, videlicet † Antio-
chenum, Conſtantinopolitanum, Alexandrinum, Hie-
roſolymitanum, relatos *in c.antiqua, de privileg.* aſſe-
rit Gonzal. *ad reg.8. Cancell.gloſ.41. num.*12. quia re-
præſentant quatuor Evangeliſtas in Eccleſia Dei, *cap.*
ſcriptum 40. *de elect.* quibus poſtea ſuperadditi, &
creati fuerunt alii à Summis Pontificibus, de quibus
Gonzal.*d.gloſſ.41.num.*14. Alii autem Patriarchæ ſunt
minùs principales, qui cum Primates propriè appel-
lentur, minùs propriè Patriarchæ nominantur, quales
ſunt in *Italia* Aquileienſis, in *Anglia* Cantuarienſis, &
Bituricenſis, in *Gallia* Gradenſis, & Lugdunenſis, in
Hiſpania Toletanus,& Bracharenſis, de quibus ſuo lo-
co agemus. Et in his Patriarchis minùs principalibus
procedit, quod fertur inter Primates Patriarchas nul-
lam eſſe differentiam, ſed verbalem tantùm, ut per
Gig. *de reſidentia Epiſc.c.18.num.5.* Gonzal. *d.gloſſ.41.*
*n.*13.Azor.*d.c.35.q.2.*Bover. *cenſuræ perænet. p.1.c.10.*
p.493. verſ.quæro, Sebaſt.Cæſ. *in relect. de Eccleſ. hie-*
rarchia,diſp.4.§.1.n.2.ad fin. Illuſtriſſ.D.Acuña *de pri-*
matu Eccleſiæ Brachar.c.3.à princ.
Patriarchæ ideò poſt Summum Pontificem ſecun- 9
dum locum obtinent, quia dicti ſunt quaſi patres Pa-
trum, ſeu Principes Epiſcoporum, juxta text. *in c.Cle-*
ros,verſ.Patriarchæ,21.diſt. notant Anton. Auguſt. *in*
epit.veteris Juris Pontif.tom.1. lib.2.de Patriarchis, &
Primat. Zachar.Bover.*in cenſura parænetica, p.2. lib.3.*
*cap.*10. Jacob. Hermond. *adverſus Salmaſ. hæreticum,*
*lib.2.cap.6.& 7.*Illuſtriſtiſſ.D.Acuña *in catal. Portuga-*
lenſ.Præſulum,part.1.cap.6. & de primatu Eccleſiæ Bra-
*char.cap.1.num.*1.Petr.Gregor.*ſyntagm.juris lib.15. c.2.*
*num.*11.Fuſch.*de viſit.lib.1. cap.2. à num.*9. Læl.Zech.
de Republ.Eccleſ.tit.de ſtatu Reverendiſſ.Patriarcharum,
*num.*1. Gambar. *tract. de Legat. lib.2. num.*11. Sigiſm.
Scacc. *de appell.q.8.à num.*99. Gonzal. *d.gloſſ.41. n.*11.
Modern. *de ſacra Epiſcoporum auctoritate, c.9.* §.6. &
alii citati infrà *tit.3.c.1.num.*28.
Tertio loco ponuntur Archiepiſcopi, qui ſic dicun- 10
tur, quaſi principes Epiſcoporum, docente Iſid. *in d.*
c.Cleros, verſ. Archiepiſcopus, 21.diſt. Homobon. de
Bonis *de humanæ vitæ ſtatibus part.1. cap.6.verſic.hi di-*
*cuntur,*Galgan.*de Jure publico,lib.3.tit.18.num.*1.Azor.
inſtit. moral. part.2.lib.3.cap.33.quæſt.1. in princip. Se-
baſt. Cæſar *in relect. de Eccleſ. hierarch. part.1.diſp.5.*
§.1. Paul. Layman. *de Prælator. Eccleſ. elect. cap.14.*
*quæſt.*151. noviſſimè Mich. Ferrus *de præcedent. Præ-*
*lat. Eccleſ. quæſt. 4. num.*1. quia ſcilicet quemadmo-
dum Primates pluribus præſunt provinciis, ſeu Ar-
chiepiſcopis, ita Archiepiſcopi pluribus præſunt Diœ-
ceſibus, ſeu Epiſcopis,qui Suffraganei dicuntur. Unde
Summus Pontifex Pelagius II. *epiſt.*1. omnibus Epiſ-
copis, relatus *in cap. ſcitote,6.q.3.* aſſerit Provinciam 11
eſſe, cui præeſt Archiepiſcopus, quæ habet ſub ſe de-
cem, aut undecim civitates, & totidem Epiſcopos, no-
tavit Rebuff. *in concord.tit.de collation.* §.1. *verb.Me-*
tropolitana. Sed meliùs Petr. Gregor. *ſyntagm. lib.15.*
*c.11.num.*3. tenet ex aliis hanc Conſtitutionem perpe-
tuam non fuiſſe,ſed nutu Principum annorumque cur-
riculo numerum Epiſcoporum fuiſſe conſtitutum in
unaquaque Provincia, prout ſingulis magis expedire
videtur. Unde † Metropolitanum non à numero ci- 12
vitatum,ut Iſidor.dicebat *in d. c. Cleros*, ſed à matrice
civitate appellari obſervant Covar. *pract. c.19. num.2.*
& Forcatul.*dial.61.num.*4.quos refert,& ſequitur Dio-
nyſ. Paul. *de vera quatuor Patriarchal. Sedium erect.*
*cap.1.num.*23. Gambar. *de offic. Legati de latere, lib.2.*
tit. de variis Ordinariorum nomin. num.34. & ſeq. Hinc
colliges,quod Metropolitanus,& Archiepiſcopus idem
ſunt,ut deduci poteſt ex text. *in c.paſtoralis,in princ.de*
offic. Ordin. & in Extravag. Salvator, de præb. inter
comm. ubi etiam habetur, quod Metropolitana Eccle-
ſia eſt grandioris honoris,& tituli ſuffraganea, quæ eſt
ſub juriſdictione, poteſtate, & ſubjectione Archiepiſ-
copi, & Capituli Eccleſiæ Metropolitanæ, Imol. Za-
barel. & Vital. *in Clem. Archiepiſcopi, de privileg.* &
in

in terminis quod Metropolitanus, & Archiepiſcopus idem ſint, expreſsè docent Bart. *in l. unica, num.2. de Metropoli Beryto, num.2. lib.11.* Gomez *in repet. cap.1. num.20. de Conſtit. in 6.* Panorm. *de officio, & poteſt. Capituli ſede vacante, pralud.6. num.14.* Raban. Maur. *de inſtit. Cleric. lib.1. cap.5. de ordine tripartito Epiſcoporum*, Petr. Gregor. *ſyntag. part.2. lib.15. cap.11. à num.2.* Monet. *de conſervator. cap.5. à num.43.* Mich. Ferrus *d.q.4. num.2.* bene Dionyſ. Paul. *de vera quatuor Patriarchalium Sedium erect. c.1. n.23. cum ſeqq.* Sunt tamen aliqui Archiepiſcopi, qui non ſunt Metropolitani, Azor. *inſtit. moral. p.2. lib.3. c.33. quæſt.1.* Homobon. *d. cap.6. verſ. ſi dicuntur*: inter alios Roſanen. & Lucianen. nullum habent Suffraganeum.

13 Ex quibus jam apparet, quoad poteſtatem juriſdictionis Archiepiſcopos Primatibus eſſe inferiores, Epiſcopis verò ſuperiores; nam præcedunt veteres Epiſcopos honore, Gemin. *in c. ſingula, il 2.9. quæſt.3.* & ſunt perſonæ magis privilegiatæ, *cap. ſervatis, & c. igitur, 25. quæſt.2.* quorum præſtantia aliquando appellatur Archiepiſcopalis dignitas, *cap. fin. de purgat. canon.* nonnunquam auctoritas Metropolitana, *c. fin. 51. diſt. cap. ſollicitudinem, de appellat.* probat etiam text. *in cap.1. 80. diſt. c.1. 99. diſt. de offic. Legati, c. ad reprimendam, c. duo ſimul, c. paſtoralis, de officio Ordin.* cum aliis, quibus habetur Suffraganeos lege Metropolitana Archiepiſcopis eſſe ſubjectos, non ita eorum ſubditos, exceptis caſibus ſpeciatim jure expreſſis, de quibus, hujuſque dignitatis privilegiis agunt ſcribentes *in d. c. paſtoralis*, plenè Ruſæus *in tract. de præeminentia Archiepiſcop. dignitatis*, Stephan. Quaranta *in tract. de præſtantia Archiepiſcopi, & ejus auctoritate in ſuffraganeos, ejuſque ſubditos, & in tota provincia, & in ſum. Bullar. verb. Archiepiſcopi auctoritas*, Læl. Zech. *tit. de ſtatu Reverendiſſ. Archiepiſcoporum*, Marc. Anton. Genuenſ. *in praxi Archiepiſcopali Neapolitana, cap.70. per totum, in noviſſ. edit.* Petr. Greg. *d. cap.11.* Henriq. *in ſum. lib.11. c.30. cum ſeq.* Chaſſan. *in catalogo gloriæ mundi, part.4. conſid.20. cum ſeqq.* Azor. *inſtit. moral. part.2. lib.3. c.34. quæſt.9. cum ſeqq.* qui omnes, præcipuè Læl. Zech. benè notant Archiepiſcopos in propria Diœceſi Epiſcopalem juriſdictionem exercere, in aliis verò ſuffraganeorum Metropolitanicam, neutram tamen poſſe exercere antequam pallium recipiant, de quo *in c. ſignificaſti, de elect. & in c. niſi ſpecialis, de auctor. & uſu pallii, & in c. antiqua, de privileg.* & latiùs dicemus *infrà, tit.4.* Et quod Archiepiſcopus ſit judex Ordinarius omnium Epiſcoporum ſuæ provinciæ, tradunt Anaſtaſ. Germon. *de ſacr. immun. lib.3. c.3. num.33. & 44.* Marc. Anton. Genuenſ. *in praxi Archiep. c.71. num.1.* Gonzal. *ad reg.8. Cancel. gl.42. num.16.* & plures, quos citat Monet. *de commutat. ultim. volunt. cap.5. num.280.*

14 Quarto deinde loco Epiſcopi ponuntur, quos Preſbyteris divina ordinatione ſuperiores, ſuprà *c.2. n.26.* diximus, ubi etiam oſtendimus eorum nomen deduci à verbo Græco σκοπεῖν, quod attendere, invigilare, ſeu ſpeculari ſignificat; & meritò Eccleſiarum Prælati Epiſcoporum nomine nuncupantur, quia præcipuum eorum munus eſt pro ſubditorum ſpirituali ſalute diligenter invigilare, juxta illud Actor. 20. *Attendite vobis, & univerſo gregi, in quo vos poſuit Spiritus ſanctus regere Eccleſiam Dei.* Ut ſcilicet exceſſus corrigant, moréſque in melius reforment, ne ſubditorum ſanguis de manibus Prælatorum requiratur, ut ait text. *in c. irrefragabili, in princ.* juncto *c. inter cætera, de officio Ordin.* Unde *primò* habet officium ducis, *c. poſt tranſlationem, de renunc.* ut rectum iter ſubdito oſtendat, ne ambo in foveam cadant, *c. quæ ipſis, 38. diſt. c. cùm ſit, de ætate, & qualit.* *Secundò* habet officium magiſtri, cùm regimen animarum ſit ars artium, *c. pen. de ætate, & qual.* *Tertiò* habet officium præfecti vigilum, ut ſic caveat à negligentia, cùm pretioſiſſimæ omnium animæ ſint ei commiſſæ, & culpæ ejus ſit ſi oves auferantur, & ipſe neſciat, *c. pen. de reg. jur. l.2. ff. de offic. præf. vig.* *Quartò*, habet officium militis armati, cujus tamen arma ſunt lacrymæ, & orationes, *c.1. & 2. 23. quæſt.8.* *Quintò* habet officium gladiatoris, cujus mucro eſt excommunicatio, *c. viſis, 16. q.2.* *Sextò* agricolæ, ut evellat, diſſipet, & plantet, *c. ſolitæ, verſ. potuiſſes, de major.* *Septimò* correctoris, *c. tranſmiſſam, de elect. c. qualiter 1. de accuſat.* ut ſic corrigat peccantes: ſunt etiam Epiſcopi Legati CHRISTI, & ejus Locumtenentes. Unde Petrus Apoſtolus dixit, *Zacchæum vobis ordinavi Epiſcopum, quem quaſi Chriſti locum ſervantem, honorare debetis, obedientes ei ad ſalutem veſtram:* quod S. Clemens retulit *lib.3. recognitionum.* Idem Clem. *epiſt.3. Omnis Pontifex Sacro Chriſmate perunctus, & in civitate conſtitutus, charus, & pretioſus hominibus oppidò eſſe debet, quem quaſi Chriſti locum tenentem honorare omnes debent.* S. Anacletus *epiſt.2. & 3. Epiſcopi à Chriſto miſſi ſunt, & ejus funguntur legatione; & Apoſtolis decedentibus, in eorum locum ſucceſſere Epiſcopi.* Evariſtus Papa *epiſt.2. Sacerdotes vice Chriſti legatione funguntur in Eccleſia: & ſic ut ei ſua eſt conjuncta ſponſa, hoc eſt Eccleſia, ſic Epiſcopi junguntur Eccleſiæ unicuique pro portione ſua.* Euſebius Papa *epiſt.3. Caput Eccleſiæ Chriſtus eſt, Chriſti autem Vicarii Sacerdotes* (id eſt Epiſcopi) *ſunt, qui vice Chriſti legatione funguntur in Eccleſia: ſunt item Angeli, & oculi Domini, claves Eccleſiæ, atque columnæ.* Unde S. Dionyſ. *lib.2. de Eccleſiaſt. hierarchia, cap.7. pag.3. Divinus Antiſtes, ut ſcripta divina teſtantur, interpres eſt Divinorum judiciorum, Angelus enim eſt Domini Dei rerum omnium præpotentis.* Sanctus Clemens *epiſt.1. Petrus Apoſtolus Epiſcopos claves Eccleſiæ, & oculos Domini eſſe dicebat.* Pius Papa, *Epiſcopi à Deo ſunt judicandi, qui eos ſibi oculos elegit.* Clemens V. *in Clem.1. §. nec ſuper, de pœnis, Epiſcopi ſpirituales ſunt patres, noſtrique fratres, & Coëpiſcopi, columnæ comprobantur Eccleſiæ.* Et S. Gregor. *ad Maurit. Auguſt. lib.4. epiſt.75. Quid ergo mirum ſi illos veſtra pietas dignatur honorare, id eſt, Epiſcopos, quibus in ſuo eloquio honorem tribuens, eos aut Angelos, aut Deos ipſos etiam appellat Deus.* Idem Clemens *lib.2. Conſtit. Apoſtolicarum, cap.30. Epiſcopus eſt poſt Deum Pater veſter, is Princeps, & Dux, & Rex veſter, deinde is terrenus Deus, poſt Deum, cui à vobis honor debetur.* S. Ignat. *epiſtol.7. Ego dico, honorate Deum auctorem omnium, & Dominum Epiſcopum tanquam Principem Sacerdotum, imaginem Dei ferentem, principatum quidem ſecundùm Deum, Sacerdotium verò ſecundùm Chriſtum.* Proſper Aquitan. *lib.2. de vita activa, & contemplativa, c.2.* ſic ait: *Epiſcopi per Dei gratiam ſunt Divinæ voluntatis judices, Eccleſiarum Chriſti poſt Apoſtolos fundatores, fideles populi duces, veritatis adſertores, pravæ doctrinæ hoſtes, omnibus bonis amabiles, & malè ſibi conſciis etiam ipſo viſu terribiles, vindices oppreſſorum, Patres in Fide Catholica regeneratorum, Prædicatores cœleſtium præmiorum, exempla bonorum operum, documenta virtutum, & forma fidelium. Ipſi ſunt Eccleſiæ Deus, in quibus amplius fulget Eccleſia: ipſi columnæ firmiſſimæ, quibus in Chriſto fundatis innititur omnis multitudo credentium: ipſi portæ civitatis æternæ, per quas omnes, qui credunt, ingrediuntur ad Chriſtum: ipſi janitores, quibus datæ ſunt claves regni cœlorum: ipſi etiam diſpenſatores regiæ domus, quorum arbitrio in aula Regis æterni dividuntur gradus, & officia ſingulorum.* Hæc lubenter ex Proſper. deſcripſerunt Concil. Pariſ. *lib.1. c.4. & lib.3. c.9.* & Concil. Aquiſgran. II. ſub Lud. Pio *p.4. c.5.*

Ut igitur commodiùs Epiſcopi pro ſubditorum ſalute invigilare poſſent, ſingulis ſingulæ Diœceſes diſtinctæ fuerunt, quæ ſub ſe plures Parochos continent; ita ut quemadmodum omnes Orbis Eccleſiæ uni ſubſunt Romano Pontifici, & plures Provinciæ, & Archiepiſcopi ſuo Primati, & plures Epiſcopi ſuo 15

Metropoli

Metropolitano : ita ſuo Epiſcopo plures ſubeſſent Parochi, ut omnia cum ordine, & ſine confuſione ad laudem Dei, & Eccleſiæ ædificationem fierent, & ne Clerici, cæterique fideles acephali, id eſt, ſine capite eſſent, ut bene explicat Concil. Trident. *ſeſſ.* 14. *de reform. c.* 9. & *ſeſſ.* 14. etiam *de reform. c.* 13. *in fine*. Proſequitur Petr. Gregor. *d. lib.* 15. *c.* 12. *n.* 32. & alii quos refert Henriq. *d. lib.* 10. *c.* 32.

15 Ex his autem Epiſcopis aliquos diximus titulares eſſe, quia ſcilicet ſolum titulum Eccleſiarum habent, populo tamen carent, & Clero Chriſtiano, atque etiam facultatibus, & ideo nullatenentes dicuntur, ſecundùm Jacobat. *de Conciliis lib.* 1. *pag.* 70. & 84. & Mandoſ. *lib.* 1. *reg.* 26. *Cancel. de beneficiis vacantibus per promotionem, q.* 4. *num.* 5. quales ſunt illi, qui aſſumuntur ad titulum Eccleſiarum, & Provinciarum, quæ à Sarracenis, vel aliis infidelibus occupantur, de quibus agit text. *in Clem. in pleriſque, de elect.* commemorans incommoda quæ proveniunt ex iſtorum proviſionibus. Et quod Papa poſſit conſtituere Epiſcopatus in terris infidelium, per doctrinam Baldi, & Angeli *in l. id quod, ff. de legatis* 1. reſolvunt Alphonſ. Alvarez Guerrero *in ſpecul. juris Pontificii, cap.* 31. *pag.* 77. *cum ſeqq.* Valenzuel. *conſ.* 26. *n.* 32. *tom.* 1. Maurit. de Alzed. *de præcellent. Epiſc. dignit. p.* 1. *cap.* 3 *num.* 43. & latè Ego ipſe *infrà hac parte* 1. *tit.* 3. *cap.* 2. *num.* 47. & quamvis hos Epiſcopos ſine cauſa eſſe in Eccleſia liberè ſcripſerit Can. *de locis theologicis lib.* 5. *c.* 2. *pag.* 293. illoſque aliquibus minus honorificis epithetis ſoleant alii afficere, cùm aliquando dicantur portatiles, ſeu commodatitii, ut refert Joan. Quintin. *in rep. c. de multa, n.* 50. *de præbend.* nonnunquam appellentur ambulatorii, portativi, & mobiles, ut refert Petr. Gregor. *ſyntagm. juris lib.* 15. *c.* 12. *de Epiſcopis, num.* 44. nec defuerint qui aſſererent illos propriè non eſſe Epiſcopos, ſed abuſivè, ut conſtat ex adductis à Mandoſ. *d. num.* 5. & Ludov. Gomez *in reg. de annali poſſeſſore, q.* 57. *accedit etiam*; & *ex libro*, qui inſcribitur, *Piorum clypeus, q.* 34. *art.* 3. Attamen verè Epiſcopi ſunt, & ut tales ab omnibus Catholicis honorandi, ut tetigit Joan. Quintin. *in repet. c. de multa, num.* 44. *de præb.* ita ut contrarium cum pertinacia aſſerere, eſſe hæreticum advertat Paul. Gryſald. *in deciſ. Catholicæ Fidei, verb. Epiſcopus, num.* 10. & ſic meliùs eorum neceſſitatem contra noſtræ tempeſtatis hæreticos explicat Pet. Bollus *in*
16 *Oeconomia Canonica, claſſe* 3. *c.* 2. §. 4. † Finis autem principalis, quo ejuſmodi titulares Epiſcopatus conferri & acceptari debent, ille eſſe debet, ut benè monet Petr. Greg. *d. c.* 12. *num.* 45. ut eò ubi ſunt proviſi, proficiſcantur, & experiantur, ſi ex grege Dominico oves aliquas, vel unam priſtinæ ſaluti reſtituant, exemplo boni paſtoris : vel qui ibi ſunt fideles, in fide, & religione ſollicitè conſeruent, aut nutriant, ut ſanctè, nec ſine fructu feciſſe Bartholomæum Bononienſem declaratum Armeniæ Archiepiſcopum, ex Turriano refert Bollus *ubi proximè* : qui quidem Bartholomæus Ordinis Prædicatorum in Catalogo Beatorum Epiſcopatus Bononienſis relatus eſt, ut apparet *in fine* Archiepiſcopalis Bononienſis Illuſtriſſimi Archiepiſcopi Gabrielis Paleotthi S. R. E. Cardinalis, ubi refert dictum Beatum Bartholomæum floruiſſe anno Domini MCCCXXXV.

17 † Nec minus juſta cauſa eſt inſtitutionis horum titularium Epiſcoporum, quam probat ipſe Bollus, & apud nos frequentior eſt, ut ſcilicet dentur à Romano Pontifice velut coadjutores Epiſcopis infirmis, ſenibus, aut alia ſimili ratione impeditis, ut deducitur ex text. *in c. paſtoralis*, & *in c. petiſti*, & *in c. non autem* 7. *q.* 1. & *in c. ex parte, de cleric. ægrotante*.

18 Unde quamvis propriam Diœceſim non habeant ubi nomine proprio functiones Epiſcopales exerceant, non tamen debent debito Epiſcopali honore fraudari : indignum namque eſt quod accidens pecuniæ magis, quàm ſubſtantia Ordinis Epiſcopalis habeatur, arg. text. *in c. acceſſorium, de regulis juris in* 6. cum ibi notatis. Dicebat enim S. Hieronym. *in epiſt. ad Evagrium Epiſcopum*, quod potentia divitiarum, aut paupertatis humilitas ſublimiorem, vel inferiorem Epiſcopum non facit, ut habetur *in c. legimus in Iſaia, verſ. ubicunque*, 93. *diſt.* ubi notabiliter gloſſ. *in verb. ejuſdem meriti*, dicebat quod viri ſapientes, periti, ac diſcreti ita ſentiant ; idiotæ verò, ac vulgares homines ſolent contemnere Epiſcopos abſque magnis redditibus : vide Petr. Anch. *in Clem. in pleriſque, num.* 5. *de elect.* Alvar. Pelag. *de planctu Eccleſiæ lib.* 2. *c.* 17. Mandoſ. *d. quæſt.* 4. *num.* 2. De his titularibus Epiſcopis tractatum edidit Hieronymus Vielmius, & aliqua tradit Alphonſ. Alvarez Guerrero *in ſpeculo juris Pontificii, cap.* 31. His proximi ſunt Epiſcopi, qui loco Epiſcopatus renuntiarunt, de quibus *in c.* 1. *de ordinatis ab Epiſcopo qui Epiſcopatui renunciavit*, de quibus *infr. alleg.* 48. *num.* 1. Conveniunt autem omnes, quod nullus poteſt alienos ſubditos ſine expreſſa proprii Epiſcopi licentia ad Ordines promovere, etiamſi in loco nullius Diœceſis ſedem ſibi eligant, ut obvians fraudibus decidit Conc. Trid. *ſeſſ.* 14. *de reform. c.* 2. & dixi *infr. p.* 2. *alleg.* 6.

Hujuſmodi titulares, qui à ſedibus ſuis protervia 19
inimicorum expulſi ſunt, ac ſubinde ſubditos habent, & Diœceſim cum Chriſtiano populo, & Clero, ad quam tamen propter perſequentium metum accedere non poſſunt, de quibus text. *in Clement.* 1. *de foro competenti*, ab illis, de quibus egimus *ſupr. ex num.* 15. differunt, quia juriſdictionem retinent, eaque in aliena Diœceſi in ſubditos ſuos uti poſſunt, eiſque Ordines conferre, petita, quamvis non obtenta, licentia Diœceſani, juxta differentiam ejuſdem Clem. notat Jacobat. *de Conciliis lib.* 7. *p.* 70. hinc reſolvens quæſtionem difficilem, † an omnes Epiſcopi ad Concilium vocandi 20
ſint, & admittendi etiam titulares ? Quamvis enim partem negativam in aliis, quos nullatenentes appellat, ſequantur Doctores communiter, ut per Can. *d. loco*, Ban. 2. 2. *q.* 1. *art.* 10. *notab.* 2. *pag. mihi* 101. quem refert Cened. *ad Decretal. collect.* 108. *num.* 3. & controvertant alii, de quibus Jacobat. *d. tract. lib.* 2. *pag.* 85. ea ratione, quia ſecundùm multos hoc magis Ordinis poteſtatem reſpicit, quàm juriſdictionis, quod falſum puto ex modò relatis, ceſſat tamen difficultas in expulſis à ſuis ſedibus, de quibus proximè, quia & Ordinem, & juriſdictionem retinent Epiſcopalem, ſubindeque nulla eſt ratio, quare excludi debeant. De quo tamen vide *infr. alleg.* 63. *ſub n.* 1.

Ultimo tandem loco diximus ab aliquibus inter 21
Epiſcopos poni Choreſpiſcopos, qui moventur eo argumento, quia Subdiaconatum, & minores Ordines conferebant, aliaque exercebant munera ſolis Epiſcopis propria, ut probat text. *in c. quamvis*, 68. *diſt.* & apud Antiochenum Concilium *can.* 10. relatum *tom.* 1. *Concil. pag. mihi* 322. ubi etiam legitur Choreſpiſcopos manuum impoſitionem Epiſcoporum percepiſſe, & ut Epiſcopos conſecrari ſolitos, ſcribuntque ſic dictos à χῶρα, quod Græcè pagum, ſeu villam, aut locum ſignificat, quaſi in pagis, & in villis, & loco Epiſcoporum, atque eorum Vicarii ſint conſtituti ad Epiſcopalia munia obeunda, quales dicunt hodie eſſe Epiſcopos titulares, de quibus proximè. Ita Petr. Gregor. *d. c.* 12. *à num.* 46. Illeſc. *in hiſtor. Pontific. lib.* 2. *cap.* 6. Alzed. *d. p.* 1. *c.* 3. *num.* 48. Pet. Sot. *lect.* 1. *de ſingulorum ordin. officiis, verſ. illud etiam.* † Verùm non de omnibus 22
hoc verum eſſe, ſed de aliquibus, qui conſecrationem Epiſcopalem accipiebant, verum agnoſcit Cardin. Bellarm. *in controverſ. Catholic. tom.* 1. *controverſ.* 5 *de clericis, lib.* 1. *c.* 27. Sed obſtat, quod ſi Epiſcopi ſunt, cur non Diaconatum, & reliqua Epiſcopalia munia exercere poſſunt, vel in locis ſibi deputatis, vel ſaltem conſentiente Epiſcopo Diœceſano, exequuntur ; quod tamen prohibet *d. c. quamvis* ? Deinde ſi epiſcopi ſunt, quomodo in pagis, & villis conſtituuntur, contra regulam text.

text. *in c.*1. *de privileg. & in c. illud, & in c.Epiſcopi,* 80.*diſt.* quibus probatur ſolùm majoribus Civitatibus eſſe præficiendos. Obſtat tandem *c.Chorepiſcopi, ead. diſt.*68. ubi Damaſus Papa Chorepiſcoporum inſtitutionem improbat ut pravam, & Sacris Canonibus, & Scripturæ contrariam, quia in illis nullum habet fundamentum, ſed potiùs conſtat ſolos duos gradus majorum, & minorum Sacerdotum Chriſtum Dominum inſtituiſſe: unde cum Synodo Neocæſareenſi ſic liceat colligere. Christus Dominus ſolos duos gradus, Epiſcoporum ſcilicet,& Presbyterorum inſtituit: Chorepiſcopi non ſunt Epiſcopi; ut ipſa nominis etymologia ſonat,quia loco ſunt Epiſcoporum: ergo ut Presbyteri ſint oportet; quòd ſi deſpiciunt eſſe Presbyteri, nihil ſunt: nam tertius Ordo nec Sacris Litteris, nec Pontificiis Canonibus reperitur.Quare concludendum eſt, Chorepiſcopos ex Eccleſiæ inſtitutione nihil aliud fuiſſe, quàm Presbyteros, quibus crederentur res præcipuæ temporales, & cura pauperum, & eleemoſynarum, & aliqua miniſteria Epiſcopalia, veluti ut conferrent minores Ordines, inter quos erat Subdiaconatus illis primis temporibus, *cap. erubeſcant,* 32.*diſt.c.miramur, de ſervis non ordinandis,* & dixi *p.*2. *allegat.*14.*in princ.* & ſic poſtea eorum ambitione creſcente gerebant ſe pro Epiſcopis, ſuoque officio non contenti audebant majores Ordines, & omnia Epiſcopalia exercere,& aliquando conſecrationem, quæ Epiſcoporum eſt propria, extorquebant; & ideò meritò eorum Ordo ab Eccleſia damnatus eſt *in d.c.Chorepiſcopi,*ut poſt antiquiores explicat Conrad.Brun. *de Cæremoniis lib.*1.*c.*4. Carranz. *in ſumma Conc. in Damaſi epiſt.*4.*pag.mihi* 77. Bollus *ubi ſuprà,* & latè poſt multos,quos refert,Henriq.*in ſum.lib.*10.*c.*23.§.2.

23 Prædictos omnes Epiſcoporum gradus, quamvis quoad Ordinis poteſtatem ipſo jure Divino inſtituti differant, ut ſuprà *cap.*1. probavimus, quoad tamen prælationum, & dignitatum gradus ex Eccleſiæ inſtitutione, & ab ipſo jure humano proceſſiſſe probant text.*in c.in illis,& in c.nulli,* 99.*diſt.* ubi Primatum inſtitutio refertur ad Apoſtolos; & eorum ſucceſſores. Nam certum eſt omnem poteſtatum regiminis, ſeu juriſdictionis immediatè provenire ab ipſa Eccleſia, & ſaltem quoad modum, & inter ſingulos inferiores diſtributionem à Romano Pontifice pendere; & conſequenter ab humano jure, *c.ita Dominus,*19.*diſt. c.quoties,*24.*q.*1.explicat Suar.*tom.*4. *diſp.*25.*ſect.*1.*à n.*4. *& præcipuè n.*10.Igitur quamvis fateri oporteat iſtos Prælatos quoad Epiſcopalem Ordinem, qui apud omnes unus eſt, juris Divini eſſe, quoad poteſtatem tamen juriſdictionis,ſeu regiminis,per quam diſtinguuntur, juris eſſe humani; ut benè explicant Franciſc. Burſat. *conſ.*125.*n.*45.*vol.*1. Onuphr.Panuin.*de Primatu Petri, p.*3.*diſſuaſ.*6.*pag.*243.

24 Verùm hujuſmodi majores prælationes Primatum, & Archiepiſcoporum ad Jus Divinum eſſe referendas contendunt Ruſæus *d.tract.in præfat. in princ.* Pigh. *de Eccleſiaſt.hierarch.lib.*3.*c.*1. Henriq. *d.lib.*10.*c.*30. *in princ.*Duen. *reg.*72. *limit.*2. Pro quibus facit auctoritas
25 text. † *in c.*1. 99.*diſt.* ibi, *divinæ, & Eccleſiaſticæ leges poni, & eſſe juſſerunt*, cum aliis quæ ex D. Paul. *ad Epheſ.*4.tradit Pigh.*de diverſitate miniſtrorum in Eccleſia Dei,*refertur *in c.cum ex injuncto,de hæreticis.*

26 Prima tamen opinione, uti veriori retenta, Burſat. *d.conſ.*125. *à num.*16. reſpondet ad prædictas auctoritates, quibus probari videtur harum dignitatum inſtitutionem ad legem divinam eſſe referendam,ut ſcilicet loquantur de lege Divina latiſſimè ſumpta, juxta quatuor modos, quos ibi explicat; ſecundùm primum, prout dicitur de lege Canonica, ut *in c.nimis, de jurejurando,& c. in ſcripturis,*19. *diſt.* Verùm meliùs conſiderabis in Patriarchis, ſeu Primatibus duo diſtincta reperiri, Epiſcopalem ſcilicet Ordinem omnibus communem, ex ipſius Christi inſtitutione, & regimen Prælationis ex Apoſtolorum ordinatione: non impropriè igitur Patriarchas leges Divinæ poni juſſerunt, ſi Ordinis poteſtatem reſpicias, atque ſolicitudinem Epiſcopalem, quæ omnibus Epiſcopis communis eſt; atque etiam Eccleſiaſticæ, quatenus ad prælationem ſpectat. Neque novum eſt quod idem nomen Primatis ex eadem ratione juxta diverſos reſpectus diverſimodè accipiatur, ſcilicet reſpectu legis Divinæ quoad Epiſcopatus Ordinem, reſpectu Eccleſiaſticæ quoad prælationem, ſicut videmus *in c. in aliquibus, §. ille quippe, de decimis*, quia decimæ reſpectu congruæ ſuſtentationis ad legis Divinæ debitum referuntur, reſpectu quotæ ad conſuetudinem, ut poſt Covarr. *lib.*1. *var. cap.*17. *num.*1. teſtatur tenere Theologos omnes Gutier. *Canon. lib.* 1. *cap.*21. *num.*9. & ſub prædicta diſtinctione docent Zerol. *in praxi Epiſcop. part.*1. *verb. decimæ, in princ.* Antonius Fernandez Luſitan. *in examine Theologiæ moralis, part.*1. *ad* 7. *præceptum Decalogi, cap.*13. §.3. Malderus *de juſtitia, & religione tractat.*10. *tit. de decimis, dub.*2. §. *contraria nihilominus*, Moneta *de decimis c.*1. *quæſt.*2. *num.*27.

Poſt Summum Pontificem, triplicem ordinem 27
Epiſcoporum ſuprà conſtituimus, *primò* Patriarcharum, de quorum præcedentia inter ſe infrà egimus hac *p.*2. *tit.*3. *c.*1. *à princ.* & ex profeſſo Mich. Ferrus *de præcedent. & prælat. Eccleſ. q.*33. *per tot. Secundò* Archiepiſcoporum,tertiò Epiſcoporum; illi enim præferuntur qui fuerint Primates, ſeu Patriarchæ; Ferrus *d.tract.quæſt.*4. *num.*7. ſed ſi fuerint ſimpliciter Archiepiſcopi, clarior & dignior ille erit, qui majori Patriarchæ ſubditus fuerit; & inter Archiepiſcopos Primates, ſeu ejuſdem Patriarchæ ſubditos; præcedet ille qui aliquod privilegium,exemptionem,dignitatem, ſeu officium præter Archiepiſcopatum habuerit: tandem data iterum paritate recurrendum erit *primò* ad antiquitatem promotionis: *ſecundò*, ad gradum: *tertiò*, ad virtutem: *quartò*, ad nobilitatem: ita Mich. Ferrus *d.tract.q.*4.*num.*18.& 19.

Inter ipſos autem Epiſcopos ordo prioritatis, & 28
ordinationis, ſeu conſecrationis erit obſervandus, Cærem.Roman. *lib.*1.*cap.*31. §. *in ſeſſione verò*, citati *hac ead. p.*1. *tit.*3. *cap.*8. *num.*66. & noviſſimè Ferrus *d.tract.quæſt.*27.*num.*6. ubi ſubdit,quod etſi alter Epiſcopus ſit prior in data, & in conſecratione poſterior, alter verò in conſecratione prior, & in data poſterior, hic erit præferendus. Nec prælationis qualitatem infert quod unus majorem habeat diœceſim,& majorem juriſdictionem, ſeu uberiores fructus,*c.legimus,*93.*diſt.* ibi, *potentia divitiarum, & paupertatis humilitas, vel ſublimiorem, vel inferiorem Epiſcopum non facit*, &c. *c. ſicut*, 96.*diſt.* ubi quod parva civitas prærogativam Regni non minuit, Decian. *Reſp.*19.*num.*107.*cum ſeqq. vol.*3. Ferrus *d. tract. quæſt.*9. *num.*21. & *q.*27. *num.*9. Minuſque de præcedentia habenda ratio in Concilio, ſi Epiſcopus ſimul ſit alicujus Regis conſiliarius; nam ſedere debet in loco proprio,& non debet cæteros antiquiores in Senatu præcedere, Vincent. de Franchis *deciſ.*138.*n.*5. Campan. *in diverſ.Juris Canon. rubr.*12. *cap.*12.*num.*11. Aloyſ.Riec. *in praxi aurea, reſol.*203. *num.*3.*in fine*, D. Contelor. *de præcedentia num.*20. *cum ſeqq.*Ferrus *d.quæſt.*27.*num.*10.

Limita *primò* in Epiſcopo exiſtente intra ſuam diœ- 29
ceſim, quia in omnibus actionibus, quas ibi exercet, præcedit omnes Epiſcopos conſecratione priores, & etiam Archiepiſcopos; ut colligitur ex Cærem. Romano *lib.*1.*c.*23.*fol.*40. ubi Epiſcopus proprius thurificatur ante Archiepiſcopum & Epiſcopum hoſpites, quando omnes præſentes ſunt in Veſperis, & Miſſa ſolemni; nam quiſque in ſuo territorio major eſt altero, gloſſ. *verb.poteſt,in l.apud,ff.de manumiſſ.*Boër.*tract. de authorit.magni Concil.num.*54. Beſold. *diſſert.de præced.c.*3.*n.*5.Ferrus *d.tract.q.*4.*num.*6.

Limita

30 Limita *ſecundò* eo caſu, quo concurrant duo Epiſcopi, quorum unus ſit titularis tantùm, Cleroque carens, & ſit prior in conſecratione, alter autem habeat populum & clerum, & ſit junior; nam tunc hic poſterior erit præponendus, quia licèt antiquitati deferatur in præcedentiis, hoc inter pares intelligitur, non autem ubi modernior eſt dignior; ita illuſtriſſ. D. Acuña *in cap.7.num.1.diſt.*18. Ferrus *d. tract. quæſt.27. num.*7. ubi *num.*8. ſubdit inter Epiſcopos titulares tantùm pro prærogativa danda inſpiciendum, an quis ſit exemptus, vel an habeat illud officium, ſeu dignitatem præter Epiſcopatum, vel ſit ſubditus majori Archiepiſcopo, & Patriarchæ, vel ſit Doctor, virtute clarus, aut nobilis: quamvis Menoch. *conſ.*52. *num.*69. exiſtimet Epiſcopum titularem antiquiorem tempore præcedere Epiſcopum aliàs ditiſſimum.

Limita *tertiò* in Epiſcopo habente officium in Curia Romana, qui cæteris antiquioribus Epiſcopis præfertur, ut conſuluit Menoch. *conſil.*126. *num.*14.

CAPUT VII.

De Epiſcopatuum, & Diæceſum diviſione.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopatuum diviſio qualiter à Divo Petro ſancita fuerat? oſtenditur.*
2 *Prælatorum Eccleſiaſticorum gradus ad imitationem Gentilium, eorumque Flaminum, & Archiflaminum Divum Petrum ordinaſſe, qui teneant, oſtenditur.*
3 *Prælatorum Eccleſiaſticorum gradus ad Cœleſtis Hierarchiæ ſimilitudinem inſtitutos fuiſſe, verior tenet ſententia.*
4 Cap. in illis, 80. diſt. & cap. 1. 99. diſt. *declarantur.*
5 *Romæ dejecto ſummo idololatriæ Pontificatu, ſubrogatum eſt caput totius terreſtris Sanctitatis, Summus ſcilicet Chriſtianæ Religionis Pontifex.*
6 *Flamines à quibus, & ad quid inſtituti? remiſſivè.*
7 *Diæceſes, & Parochiæ olim à Summis Pontificibus, præſertim à Dionyſio I. diſtinctæ fuerunt.*
8 *Diæceſis quid ſit? oſtenditur.*
9 *Diæceſis una non eſt in duas dividenda.*
10 *Diæceſum fines, de quibus cōſtat, præſcribi non poſſunt.*
11 *Diæceſum fines qualiter probentur, oſtenditur.*
12 *Epiſcopi in majoribus populis, & frequentioribus civitatibus ſunt præficiendi.*
13 *Parochi, ſeu Plebani in Caſtellis, & modicis Civitatibus ab Epiſcopis ponuntur.*
14 *Plebani non omnes ſunt Parochi, ſed illi tantùm, qui majus habent beneficium.*
15 *Parochiarum diviſio à Dionyſio Pont. incœpit.*
16 *Civitatis ad ſubſtantiam requiritur, quod habeat Epiſcopum, ſecundum unam ſententiam, cujus contrarium ponitur* num. 17. *& ſub diſtinctione reſolvitur* num. 18.

1 UT melius quæ univerſo Chriſtiano populo opus ſunt, providerentur, & ut perturbatio omnis, & confuſio tolleretur, utque cum ex fidelibus aliquis crearetur Epiſcopus, illicò ſciret quatenus facultas ſua, juriſdictioque extenderetur, rectè Divus Petrus urbes, & loca pro ſingulis Prælationis, & dignitatum gradibus conſtituit, ita ut in iis, in quibus apud Ethnicos erant primi eorum Flamines, & prima judiciaria poteſtas, ſcilicet Rectores Provinciarum, Proconſules, eorumque Legati, præeſſent Patriarchæ, ſeu Primates: in iis verò in quibus erant Archiflamines, eſſent Archiepiſcopi: in ſingulis verò reliquis civitatibus præeſſent Epiſcopi, ut referunt Clemens Papa *in cap. in illis,* 80. *diſt.* & Anacletus *in cap.* 1. 99. *diſt.* † Unde ad imitationem Gentilium, eorumque Flaminum, & Archiflaminum, Divum Petrum ordinaſſe Eccleſiaſticorum Prælatorum gradus 2 exiſtimant Petr. Gregor. *ſyntagm. juris lib.*15. *c.*11. *n.*1. Henriq. *in ſum.lib.*10.*c.*30.*in princ.* noviſſimè me citato *in hoc loco,* Mich. Ferrus *de præcedent. Eccleſ. q.*27. *num.*1. & ſic hujuſmodi diviſionem uſque ab exordio naſcentis Eccleſiæ inductam fuiſſe per conſtitutionem locorum, & aſſignationem Diæceſum, juxta antiquam partitionem factam ab iſtis ethnicis Principibus, tenent Petr. Gregor. *de benefic.c.*4.*ſub n.*5. Lotter. *de re benef. lib.*1. *quæſt.*10. *num.*7. & agnovit Rota *in Conchenſi decimarum del Infantado,*7.*Febr.*1618. coram *Martino Andrea.*

Verùm hujuſmodi Eccleſiaſticorum Prælatorum 3 gradus ad Cœleſtis Hierarchiæ ſimilitudinem inſtitutos fuiſſe, magis pium, & Chriſtianæ Religioni conſentaneum eſt ut dicamus: quemadmodum enim in triumphante Eccleſia ſunt Angeli, Throni, Principatus: ita congruentiſſimo ordine in militante miniſtrorum Eccleſiaſticorum officia diſtinguuntur per Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & cæteros gradus, de quibus *in c.Cleros,*21.*diſt.* comprobant Ruſæ. *in tract. de præeminentia Archiep. dignitatis, in præfat. à princ.* Pigh. *de Eccleſ. hierarchia lib.*3. *cap.*1. † Auctoritatem 4 verò Clementis, & Anacleti in præcitatis Juribus meliùs explicabis, ſi dicas Divum Petrum ad abolendam idolorum memoriam ordinaſſe, ut in illis locis, in quibus impiè eorum Flamines ſacra faciebant, eiſdem nominibus, diverſo tamen, ſanctoque Sacerdotio, veri & Sancti Sacerdotes veri Dei conſtituerentur: ſicut † Ro- 5 mæ dejecto ſummo idololatriæ Pontificatu, ſubrogatum eſt caput totius terreſtris ſanctitatis, Summus ſcilicet Chriſtianæ Religionis Pontifex, ut eleganter ait D. Ambroſ. relatus *in c.Beati,*2.*q.*7.& Leo Pontifex *in ſermone* 2. *de Natali Petri.* † Quid autem fuerint Flami- 6 nes, à quibus, & ad quid inſtituti? Vide apud Alexand. ab Alexandro *dierum genialium lib.*6.*c.*12. & Polydor. Virgil. *de inventor.rerum, lib.*4.*cap.*24.

Eſt igitur *primò* ſciendum, olim à Summis Pontifici- 7 bus, præſertim verò Dionyſio I. ut habetur *in c.*1. 13. *q.*1.& *in ejus vita* Platina exiſtimavit, fuiſſe Diæceſes, & Parochias diſtinctas, & unicuique gregi proprios aſſignatos paſtores, & inferiorum Eccleſiarum Rectores, ut dicitur *in c. paſtoralis, de iis quæ fiunt à Prælatis,* qui ſuarum ovium ſinguli curam haberent, ut inquit Concil. Trident. *ſeſſ.*14.*de reformat.cap.*9.& cum Dionyſio, videtur tranſire Rota *in Theatina juriſdictionis,*4.*Maii* 1612. coram *R. D. meo Coccino Decano.* Unde malè ſentiunt, qui participationem, & aſſignationem Diæceſum attribuunt Magno Conſtantino, quos reprobat poſt Baron. Spondan. *in an.*675. *num.*2. Quare cùm Epiſcopus non habeat Diæceſim ex ſe, aut ab alio inferiori ſe, ſed ab ipſo Summo Pont. non poterit auctoritate ſua illam minuere, aut diſmembrare conſtituendo territorium diſtinctum à proprio territorio: nam id ſolùm pertinet ad Papam ex ſpeciali ejus privilegio, Hoſt. *in c.cùm contingat, num.*1. *de foro comp.* ubi Joan. Andr. *ſub num.*4. *verſ. alii dicunt,* Butr. *ſub num.*11. *verſ. ſi quæritur,* quos refert, & ſequitur *d.lib.*1.*q.*16. *num.*17. ab arbitrio enim Summi Pont. pendet mutatio Diæceſum, qui multorum annorum evolutione ducti non ſemel novas Eccleſias Cathedrales conſtituerunt, mutarunt, & alterarunt, Petr. Gregor. *ſyntagm. juris lib.*15. *cap.*12. *num.*4. Lotter. *d. quæſt.*10. *num.*17. & 18. ubi *à num.*19. differit ex quibus cauſis Summi Pont. diſmembrationes iſtas, novaſque erectiones Cathedralium facere poſſint: & *quæſt.*11. *num.*30. ait cavendum eſſe à gloſ. *in verb. diviſiones, in c. lege Imperatorum,* 20. *diſt.* quæ pronuntiavit Papam invito Epiſcopo non poſſe dividere Epiſcopatum, præterquam ex cauſa.

8 Diœceſis autem eſt civitas, & territorium ubi Epiſcopus juriſdictionem habet in ſpiritualibus, *Clem. unic. de ſuppl. neglig. Prælat.* Diœceſis enim dicitur ubi eſt Epiſcopus, & Epiſcopatus, *c. cum pro utilitate 16. quæſt.* 1. gloſſ. *verb. Presbyteri, in Clem.* 1. *de privileg.* dicta à verbo Græco latinè quaſi adminiſtratio, vel ſecundum aliquos, diviſio, quia fines Epiſcopatuum dividuntur, ut *in c. unico, 10. q. 3. & in c. in provincia, & ibi gloſſ. 99. diſt.*

9 *Secundò* eſt ſciendum, quod una Diœceſis non eſt in duas dividenda, *c. unic. ult. diſt. c. 1. 10. diſt. c. quoniam, de offic. Ordin.* facilius enim duæ invicem uniuntur, quàm una in duas dividatur: quomodo autem dividantur Diœceſes inter Epiſcopum hæreticum converſum, & eum qui ei fuerat ſubſtitutus, docet Concil. Africanum, de quo *in c. 2. de paroch.*

10 *Tertiò*, quod fines Diœceſum, vel Parochiarum, de quibus conſtat, præſcribi non poſſunt, *c. licet, cum ſeq. 11. q. 3. c. ſuper eo, de paroch.* gloſſ. *in c. præterea 2. de tranſ.* Parlad. *lib. 1. rerum quotid. c. 1. §. 17. n. 3.* Hieron. de Monte *de finibus regundis, c. 107. num. 2.* Menoch. *conſil. 147. num. 44.* Marta *de juriſdict. p. 1. cap. 16. num. 1.* ubi *num. 2.* poſt Abb. *in c. ſuper eo, num. 6. de paroch.* dicit quod unus Epiſcopus cum titulo, vel ſi tantum effluxerit quod non ſit memoria hominum, poterit Epiſcopale jus præſcribere in Eccleſiis alterius Diœceſis, etiam in alieno territorio, & exemplificat in Epiſcopo Feſulano, qui in civitate Florentiæ habet Eccleſiam ſibi ſubjectam cum toto illius Parochiæ populo. Si verò non ſint certi hujuſmodi limites, præſcribuntur ſpatio triginta annorum, *cap. 1. cum ſeqq. 12. q. 3.* quod intra limites tantùm ejuſdem provinciæ locum habet: ſed ſi Epiſcopus locum alterius Diœceſis convertat ad Fidei Catholicæ unionem, eum præſcribit ſpatio trium annorum, niſi intra hunc terminum repetatur, *cap. 1. de præſcript.* Balb. *de præſcript. 1. p. quartæ, q. 1. in fine,* Cov. *in reg. poſſeſſor, p. 2. §. 11. n. 8.* Mench. *Illuſtr. c. 72. num. 6.*

11 *Quartò*, quod probentur fines Diœceſum per libros antiquos, *c. cùm cauſam, de probat.* Duen. *reg. 157.* Valaſc. *de jure emphyt. quæſt. 5. num. 16.* Maſcard. *concluſ. 396.* & alii citati per me *in collect. ad d. c. cùm cauſam, n. 3. cum ſeqq.* & per teſtes, *d. c. cùm cauſam,* etiamſi ſint de auditu, Maſcard. *concl. 395.* Farin. *in praxi crimin. p. 2. quæſt. 69. num. 130.* Cald. Pereira *de empt. c. 21. num. 15.* & etiamſi ſint regulares, dummodò rationem dicti ſui afferant. Maſcard. *d. concl. 395. num. 3. & concl. 369. num. 24.* Farin. *d. p. 2. q. 70. num. 186.* & per famam, *d. c. cùm cauſa*, Hieron. de Monte *cap. 55. n. 10. & c. 66. n. 1.* Alvar. *alleg. 6. num. 9. &* 10. Maſcard. *concl. 396.* & per alia media, de quibus egi *in collect. ad d. c. cùm cauſam.*

Quintò, quod Diœceſum fines, & diviſiones, ſi contingat dominia, aut regna temporalia mutari, non ſint immutandæ: neque enim Eccleſias Dei per diſcordias Regum diviſionis aliqua pati damna neceſſe eſt, ut dicit Nicol. Papa *in c. hæc quippe, in fine, 3. q. 6. & in c. 1. 9. diſt.*

Sextò, quod præcepit Carthagin. Concil. *in c. placuit 2. q. 1.* ut nullus Epiſcopus alienas plebes uſurpet, nec aliquis Epiſcoporum ſupergrediatur in Diœceſi collegam ſuum.

12 *Septimò*, quod ſtatuit Anacletus Papa *in c. Epiſcopi, cum ſeqq. 80. diſt.* & habetur *in cap. 1. de privileg.* ne Epiſcopi in caſtellis, nec in modicis civitatibus conſtituerentur; ad honorabilem verò locum Epiſcopus eſt titulandus, & nominandus, ne vileſcat nomen Epiſcopi, ut inquit præfatus Pontifex Anacletus. Leo quoque Summus Pont. relatus *in cap. illud 3. quæſt. 2. Epiſcopalia*, inquit, *gubernacula non niſi in majoribus populis, & frequentioribus civitatibus oportet*
13 *tet præſidere:* nam † in caſtellis, & modicis civitatibus ab Epiſcopis ponuntur Presbyteri, quos Parochos dicimus, ſeu Plebanos, de quorum officio vide multa, quæ tradunt Lælius Zecch. *de Republ. Eccleſiaſt. cap. 27. cum ſeqq.* Lotter. *d. quæſt. 11. à num. 24.* Boll. *in Oeconomia Canonica, claſſe 2. cap. 1. §. 1.* Petr. Gregor. *d. lib. 15. cap. 24.* bene advertens *à num. 12.* † Plebanos 14
Parochos eſſe, non tamen omnes, ſed illos, qui majus habent beneficium, in quo ſunt capellæ, & deducitur ex text. *in cap. 2. ne clerici, vel monachi in 6.* licèt Abb. & alii *in c. cùm ab Eccleſiarum, de officio Ordin.* utrumque id eſſe, & non differre exiſtiment. Tituli verò, ſeu Eccleſiæ, in quibus Parochi ponuntur, dicuntur parochiæ, † quarum diviſionem tam in Ur- 15
be, quàm in Orbe actu ſe feciſſe, auctor eſt Dionyſius Pontifex *in cap. 1. 13. quæſt. 1.* de quo meminit text. *in c. paſtoralis, in princ. de his quæ fiunt à Prælat.* & latè explicant Polydor. Virgil. *de inventor. rerum, lib. 4. cap. 9.* Navar. *in c. placuit, à num. 3. de pœnit. diſt. 6.* & multi apud Cened. *ad Decretal. & collect. 104. num. 5.* quibus pro ratione adde Suar. *de Religione tom. 1. tract. de decimis, lib. 1. c. 21. à num. 4.*

Octavò, quod Diœceſes Epiſcopatuum non diſtinguuntur juxta terminos dominii temporalis; ſed plerumque una diœceſis ſeſe extendit intra fines alterius dominii, gloſſ. *verb. Diœceſis, in Clem. Romani, de elect.* Hieron. de Monte *de finibus regund. q. 75. n. 9.* Seraphin. *deciſ. 1341. num. 10.*

Hinc opportunè quæres, an ad ſubſtantiam, & eſſe 16
civitatis requiratur, quod habeat Epiſcopum. Et prima facie videbatur affirmativè reſpondendum, per text. *in d. c. in illis,* ubi præcipitur, ut in maximis, & majoribus Civitatibus Primates, & Archiepiſcopi ponantur, per ſingulas verò alias Epiſcopi: conſonat *cap. 1. de officio Ordin.* ibi, *ſingularum Urbium*; ex quibus in terris Chriſtianorum ſolas illas dici civitates, quæ habent Epiſcopum, dicit Bald. *in l. ex hoc jure, num. 12. ff. de juſtit.* & de jure Canonico verum eſſe profitetur Alciat. *in d. cap. 1. de officio Ordin. num. 1. verſ. aut loquimur de jure Canonico,* & de uſu Italiæ teſtatur Bart. *in l. ultim. num. 3. verſ. nam in uſu, ff. de collegiis illicitis, & in extravag. qui ſint rebelles, verb. Lombardiæ*, ſequuntur Rebuff. *in concord. tit. de collation. §. volumus, verb. in Civitatibus,* Card. Tuſch. *pract. concluſ. tom. 1. litt. C, concluſ. 280. num. 15.* & alii, quos refert Cened. *ad Decretal. collect. 101. num. 1.* me citato *in hoc loco,* Alzed. *p. 1. c. 6. n. 2.*

Verùm contrarium, imò non requiri ad ſubſtan- 17
tiam, & eſſe civitatis, quod habeat Epiſcopum, probatur à Doctoribus communiter *in d. cap. 1. de privileg.* ut poſt Abb. concludit ibi Dec. *num. 8.* qui pro ſua opinione illum text. dupliciter inducunt. *Primò* dum de majoribus Civitatibus loquitur, ac ſubinde in modicis, ſeu parvis contrarium ſupponit: *Secundò*, dum decidit in Civitatibus ponendos eſſe, videtur ſupponere jam antea fuiſſe Civitates, in quibus ponuntur: *Tertiò*, & fortiùs probatur ex *d. c. Epiſcopi, 80. diſt.* dum prohibet ne in caſtellis, & modicis civitatibus Epiſcopi conſtituantur, ſicque apertè probat dari modicas Civitates; quæ Epiſcopum non habent: *Quartò* oſtenditur, quia ſi ad eſſe, & ſubſtantiam Civitatis requireretur Epiſcopus, ſequeretur, quod ſi ob delictum, vel aëris intemperiem, vel aliam cauſam civitas privaretur Epiſcopo, deſineret eſſe Civitas, juxta generalem regulam text. *in l. Julianus, §. ſi rem, ff. ad exhibendum,* cum ſimilibus; & tamen ſine Epiſcopo privata ad huc Civitas remanet, ut in caſu notabili Civitatis, quæ proprium occidit Epiſcopum, probat text. *in c. ita nos, 22. q. 2.*

In hac Doctorum contrarietate, ut certa ab in- 18
certis ſeparentur, advertendum eſt, quod vel quæritur de jure gentium, & certum eſt eo attento Urbes ſine Epiſcopis fuiſſe, quos deinde in lege Evangelica ordinatos eſſe conſtat ex *c. Urbes, 80. diſt.* Aut quæritur de jure civili, & dicendum eſt quod privilegia

legia, Principis ſecularis requiri ac ſufficere auctoritatem, ut ſub diſtinctione reſolvunt Rebuff. *in concord. tit. de collat. §. ſtatuimus 2. verb. in Civitatibus*, Caſtr. *in d. c. 1. de privileg. n. 7.* Abb. *n. 2.* Dec. *à num.* 18. Duenh. *reg.* 32. Aut quæritur de Jure Canonico, & verior eſt contra Bald. & Alciat. ac alios poſt illos adductos.

19 Qua opinione retenta non obſtat text. *in d. c. in illis*; tripliciter enim reſpondet Dec. *in d. c. 1. à n. 13.* Duo intellectus ſunt principaliores. Primus quod ad rationem boni regiminis pertineat, quod Civitas habeat Epiſcopum, idque ſolùm revera concludere ibi teſtatur. Alter verò, quod ſenſus eorum ſit negativus, quod Epiſcopi non ponantur in illis, ſed in ſolis Civitatibus, atque ita quod ſine Civitate Epiſcopus eſſe non poteſt: unde quando novus erigitur Epiſcopatus, villa, vel oppidum, in quo erigendus eſt, prius Civitatis honore decoratur, ut optimè probat text. *in d. Extrav. Salvator, verſ. volentes, de præbendis, inter commun.* & poſt Bart. notat Petr. Gregor. *rei benefic. cap. 17. num. 2.* non tamen è converſo ſequitur, quod Civitas non poſſit eſſe ſine Epiſcopo, imò contrarium concludunt prædicta fundamenta. Aut tandem de conſuetudine quæritur, & fatemur ex teſtimonio Bart. & aliorum in locis ſupra relatis, Civitates dici omnes, & ſolas illas, quæ habent Epiſcopum, vel habuerunt, & ſic intelliguntur qui docent manifeſtum ſignum demonſtrationis quod ſit Civitas, eſſe illud, quod habeat Epiſcopum, ſecundùm Dec. *in d. c. 1. num. 12.*

20 Hucuſque egimus de diviſione Diœceſum, & erectione novorum Epiſcopatuum, nunc verò ſupereſt ut aliquid dicamus de tranſlatione Cathedralium Eccleſiarum ex uno loco in alium, quæ plures extant, & domeſtica noſtri Portugaliæ Regni exempla comprobant; in eo enim ex antiqua Egitanienſi civitate ad Guardiam, & ex Sylvenſi ad Faraonenſem tranſlatæ Epiſcopales Sedes fuerunt: quæ quidem tranſlationes ſine Papæ auctoritate fieri non poſſunt, *cap. 1. de tranſlat. Epiſc.* ibi, *& ſedium commutationes*, &c. *c. unic. de exceſſib. Prælat. lib. 6.* Lotter. *d. lib. 1. quæſt. 12. num. 38.* nec aliter fit quàm ex cauſis à Jure approbatis, de quibus latè agit Lap. *alleg. 68.* & Mandoſ. *de ſignatura gratiæ, §. tranſlationes, in 2. col. verſ. tranſlatio Eccleſiæ*, Rebuff. *in praxi, tit. de tranſlat. Epiſcop. num. 4. cum ſeqq.* per quam ſanè tranſlationem remanet deſtructus prior ſtatus reſpectu loci, Lap. *d. alleg. 68.* ubi Add. *in verb. chorus, verſ. ultimus ſtatus Eccleſiæ*, in tantum ut non ſit neceſſaria aliqua ejus exſecratio, ſeu profanatio ædificii: nam illa conſecratio, quæ priùs adjacebat, ceu ſimplex accidens, ſimul deficit, ut bene conſiderat Ugolin. *de officio Epiſcopi, c. 26. ſub n. 4. in 2. argument. verſ. poſtremò conſecratio*; niſi fortè prima Eccleſia verius dimiſſa, quàm tranſlata videri poſſet, Lap. *ibidem ſub eod. num. 3.* quod fieri intelligitur cùm non transfertur titulus, ſed prior Eccleſia dumtaxat ſecundæ pro commodiori ſervitio circa divina ſubjicitur, quo caſu retinetur in prima Presbyter, in quo repræſentatur ſemper imago quædam antiqui ſtatus. Lap. *ſub eod. n. 3.* Lotter. *d. q. 12. à n. 41.*

Huic capiti ſubſequenter annectendam duximus novam Epiſcopatuum omnium totius Orbis Chriſtiani notitiam, quam variarum Nationum in Urbe exiſtentium Collegio conſulentes, multis additis Epiſcopatibus, aliiſque noviter in Archiepiſcopalem dignitatem evectis, non ſine magno labore in moderniorem redegimus ſtatum, paternaque eorum vocabula ſumma diligentia inveſtigavimus. Illud maximè in præſentiarum advertendum duximus, noſtræ intentionis non eſſe in Archiepiſcopatuum uniuſcujuſque Regni, ac Suffraganeorum ordine diſponendo antiquioribus aliquod præjudicium inferre, cùm horum aliqua inveſtigandi veri gratiâ ex alieno judicio ſcripſerimus.

EPISCOPATUUM OMNIUM TOTIUS ORBIS NOVA, ET EXACTA NOTITIA.

Epiſcopatus, qui à ſex antiquioribus S. R. E. Presbyt. Cardinalibus optantur.

Oſtienſis.	*Oſtia.*	
Decano Sacri Collegii Illuſtr. D. Card. pertinens, cui de novo unitus eſt Vellitern. vulgò *Velletri.*		
Portuenſis.	*Porto.*	uniti.
S. Rufinæ.	*S. Rufina.*	uniti.
Tuſculan.	*Fraſcati.*	
Sabinenſis.	*Sabina.*	
Præneſtinus.	*Poleſtrina.*	
Albanenſis.	*Albano.*	

Epiſcopatus, qui ſunt ſub Romano Pontifice, & non ſunt in alterius Provincia conſtituti.

IN SABINIA.

Tiburtinus.	*Tivoli.*
Farfenſis.	*Farfa.*
eſt Abbas Ordinis S. Benedicti, Ordinarius, & exemptus.	

IN LATIO ET CAMPANIA.

Anagninus.	*Agnani.*
Segninus.	*Segni.*
Tarentinus.	*Tarento.*
Alatrinus.	*Alatri.*
Verulanus.	*Veruli.*
Soranus.	*Sora.*
Fundanus.	*Fondi.*
Caietanus.	*Gaieta.*
Terracinenſis.	*Terracina.*
Sublacenſis.	*Subiaco.*

IN THUSCIA.

Hortanus.	*Orti.*	uniti.
Civitatis Caſtellanæ.	*Civita Caſtellana.*	uniti.
Nepeſinus.	*Nepi.*	uniti.
Sutrinus.	*Sutri.*	uniti.
Viterbienſis.	*Viterbo.*	uniti æquè.
Toſcanenſis.	*Toſcanella.*	uniti æquè.
Volaterranus.	*Volterra.*	
Caſtrenſis.	*Caſtro.*	
Civitatis Plebis.	*Civita de la Plebe.*	
Montis Faliſci.	*Monte Fiaſcone.*	uniti.
Cornetanus.	*Corneto.*	uniti.
Lucanus.	*Luca.*	
Lunen. Sarzanen.	*Luna & Sarzana.*	
Politianenſis.	*Montepulciano.*	
Balneoregienſis.	*Bagnarea.*	
Urbevetanus.	*Orvieto.*	
Peruſinus.	*Peruggia.*	
Civitatis Caſtelli.	*Civita di Caſtello.*	

IN UMBRIA INFERIORI.

Spoletanus.	*Spoleto.*
Aſſiſienſis.	*Aſſiſi.*
Fulginatenſis.	*Foligno.*

Nucerinus.	*Nocere.*
Reatinus.	*Rieti.*
Tuderditus.	*Todi.*
Amerinus.	*Ameria.*
Narnienſis.	*Narni.*
Interamnenſis.	*Terni.*

IN UMBRIA SUPERIORI.

Camerinenſis.	*Camerino.*
Æſinus.	*Ieſi.*
Fanenſis.	*Fano.*

IN PISCENO, SIVE MARCHIA Anconitana.

Auximanus.	*Oſimo.*
Aſculanus.	*Aſcoli.*
Anconitanus.	*Ancona.*
Lauretanus.	*Loreto.* } uniti.
Recanatenſis.	*Recanate.* }

Lauretanam Eccleſiam in Epiſcopalem erexit Sixtus V. *conſtit.* 24. incip. *Pro excellenti.*

Sunt & alii Epiſcopatus exempti in aliis Provinciis, qui ſub Archiepiſcopis, ad quorum Concilia Provincialia ire tenentur, collocabuntur.

Archiepiſcopatus cum ſuis ſuffraganeis.

IN TUSCIA, CORSICA, ET LIGURIA.

Archiepiſcopatus Piſanus.

PISA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Adiacenſis.	*Aiazzo.* } In Corſica.
Alterienſis.	*Alteria.* }
Sagonenſis.	*Sagona.*

Archiepiſcopatus Florentinus.

FIORENZA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Feſulanus.	*Fiſole.*
Piſtorienſis.	*Piſtoria.*
Cortonenſis.	*Cortona.*
Aretinus.	*Arezzo.*
Collenſis.	*Colle.*
Burgi S. Sepulchri.	*Burgo S. Sepolcro.*
S. Miniatis.	*S. Miniato.*

Archiepiſcopatus Senenſis.

SIENA.

De Epiſcopali in Archiepiſcopalem erectus fuit à Pio II. *ſua Conſtit.* 3. incip. *Triumphans*, eſt in Bullar. novo *tom.* 1. *pag.* 315.

Epiſcopatus Suffraganei.

Suanenſis.	*Suana.*
Cluſinus.	*Chiuſe.*
Groſſetanus.	*Groſſeto.*
Maſſanus.	*Maſſa.*
Ilcinenſis.	*Montalcino.*
Pientinus.	*Pienza.*

Archiepiſcopatus Genuenſis.

GENOA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Bobienſis.	*Bobio.*
Albinganenſis.	*Albenga.*
Naulenſis.	*Noli.*
Nebienſis.	*Nebbia.* } In Corſica.
Maurianenſis.	*Mauriano.* }
Accienſis.	*Acci.*

Archiepiſcopatus Taurinenſis.

TORINO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Montis-Regalis.	*Mondovi.*
Caſſalenſis.	*Caſſalo.*
Salutiarum.	*Saluzzo.*
Foſſanenſis.	*Foſſano.*

Patriarchatus Mediolanenſis.

MILANO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Bergomenſis.	*Bergamo.*
Albenſis.	*Alba.*
Vercellenſis.	*Vercelli.*
Cremonenſis.	*Cremona.*
Saonenſis.	*Savona.*
Untimilienſis.	*Vintimilia.*
Aquenſis.	*Aichqui.*
Brixienſis.	*Breſcia.*
Novarienſis.	*Novara.*
Aſtenſis.	*Aſte.*
Laudenſis.	*Lodi.*
Alexandrinus.	*Aleſſandria.*
Tortonenſis.	*Tortona.*
Ipporrigienſis.	*Iurea.*
Viglievanenſis.	*Viglevano.*

eſt ad Reg. præſentationem.

Papienſis.	*Pavia.*

eſt exemptus.

IN PROVINCIA MARCHIÆ Anconitanæ.

Archiepiſcopatus Firmanus.

FERMO.

De Epiſcopali in Archiepiſcopalem erectus fuit à Sixto V. *in ſua Conſtitut.* 95. incip. *Univerſi*, 9. *Kal. Iunii* 1595. eſt in Bullar. novo *tom.* 2. *pag.* 363.

Epiſcopatus Suffraganei.

Maceratenſis.	*Macerata.* } uniti.
Tolentinus.	*Tolentino.* }

Hæc ultima Eccleſia de Collegiata in Epiſcopalem erecta fuit, & Maceratenſi unita à Sixto V. *in Conſtitut.* incip. *Super univerſas*, *Id. Decembris* 1586. eſt in Bullar. novo *tom.* 2. *pag.* 564.

Ripanus. *Ripatranſona.*
in Epiſcopalem erexit idem Sixtus V. *Conſtitut.* 2. incip. *Illius*, 5. *Kal. Auguſti* 1571. in Appendice.

Montis Alti. *Montalto.*
in Epiſcopalem erexit idem Sixtus V. *Conſtitut.* 48. incip. *ſuper univerſas*, 8. *Kal. Dec.* 1586.

S. Severini. *S. Severino.*
in Epiſcopalem erexit idem Sixtus V. *Conſtitut.* 49. incip. *Suprema*, 6. *Kal. Decemb.* 1586.

IN UMBRIA SUPERIORI. Flaminea, ſive Romandiola.

Archiepiſcopatus Urbinatenſis.

URBINO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Piſaurienſis.	*Peſaro.*
Eugubinus.	*Agubbio.*
Foroſempronien.	*Foſſombrono.*
Senogallienſis.	*Senegaglia.*
Callienſis.	*Cagli.*
Feretranus.	*Montefeltro* }
Urbanienſis.	*Urbania.* }

Primùm Caſteldurante. Ex Abbatiali Eccleſia exempta, & Ordinariam juriſdictionem habente in Epiſcopalem erexit S.D.N. Urbanus Papa VIII. de anno 1635.

Archiepiſcopatus Ravennatenſis.

RAVENNA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Adrienſis.	*Adria.*

Comaclenſis. *Comachio.*
Forolivienſis. *Forli.*
Foropopilienſis. *Forlimpopolo.*
Ceſenatenſis. *Ceſena.*
Sarſinatenſis. *Sarſina.*
Faventinus. *Faenza.*
Britonorienſis. *Bertinoro.*
Ferrarienſis. *Ferrara.*
Ariminenſis. *Rimini.*

Hos duos ultimos Epiſcopatus ab immediatâ ſubjectione Sedis Apoſtolicæ Clemens VIII. in ſua Bullâ confirmationis erectionis Eccleſiæ Bononienſis, & reſtitutionis nonnullarum Eccleſiarum Cathedralium Provinciæ Ravennatenſis, ſub *die* 18. *Kal. Januarii* 1605. liberavit, & Suffraganeos pronunciavit

Imolenſem. *Imola.*
Cervienſem. *Cervia.*

Idem Clemens VIII. in prædicta Bulla hujuſmodi duos Epiſcopatus, quos Gregorius XIII. Bononienſi Provinciæ Suffraganeos pronunciaverat, huic demùm reſtituit.

Galeacenſis. *Galiatas.*

Abbas privilegio Sedis Apoſtolicæ Ordinarius, & exemptus.

IN ÆMILIA.

Archiepiſcopatus Bononienſis.

Ex Epiſcopali Sede ad Archiepiſcopalem evexit Greg. XIII. anno 1586. eamque Ravennati detraxit cum aliquibus Suffraganeis huic attributis.

BOLOGNA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Placentinus. *Placenza.*
Parmenſis. *Parma.*
Rhegienſis. *Reggio.*
Mutinenſis. *Modena.*
Cremenſis. *Crema.*
Burgi S. Domini, *Burgo S. Domino.*

Inter Parmam & Placentiam ſita eſt hæc Civitas ad Ducem Parmenſem pertinens; quam Epiſcopali honore auxit Clemens VIII. & huic Eccleſiæ in dicta Bulla Suffraganeum conſtituit.

IN SARDINIA INSULA.

Archiepiſcopatus Calaritanus.

CALLARI.

Nullum habet hodie Suffraganeum.

Archiepiſcopatus Turritanus.

TORRE.

Epiſcopatus Suffraganei.

Alguarenſis. *Alguer.*
Boſſenenſis. *Boſſa.*
Ampurinenſis. *Ampurias.*

Archiepiſcopatus Arborenſis.

ARBOREA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Uſſellenſis. *Ales.*

IN DALMATIA, FORO-JULIO, Venetiis, & Lombardia.

Patriarchatus Aquileienſis.

AQUILEIA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Mantuanus. *Mantoua.*
Comenſis. *Como.*
Tridentinus. *Trento.*
Veronenſis. *Verona.*
Patavinus. *Padoua.*
Vicentinus. *Vicenza.*
Tarviſanus. *Treviſi.*
Concordienſis. *Concordia.*
Cenitenſis. *Ceneda.*
Feltrenſis. *Feltro.*
Bellunenſis. *Civida de Belluno.*
Polenſis. *Pola.*
Parentinus. *Parenzo.*
Tergeſtinus. *Trieſte.*
Juſtinopolitanus. *Capo de Iſtria.*
Guaſtalenſis. *Guaſtala.*

Eſt Abbas privilegio Sedis Apoſt. Ordinarius, & exemptus.

Archiepiſcopatus Corcirienſis.

CORFU.

Epiſcopatus Suffraganei.

Cephalonienſis. *Cefalonia.*
Zacynthienſis. *Zante.*

IN ISTRIA SUPER MARE.

Patriarchatus Gradenſis.

GRADO.

Gradum Urbem temporibus Caroli Magni Metropolico honore auctam ſcribunt Eginharius & Rheginus, demùm propter cœli inclementiam Gradu relicto, Eugenii IV. beneficio Venetorum urbs clariſſima Patriarchatum hunc adepta eſt anno 1450.

Epiſcopatus Suffraganei.

Cledienſis. *Chiozza.*
Civitatis novæ, ſive Æmonienſis. *Citta nuova.*
Torcellanus. *Torcello.*
Caprulienſis. *Caurli.*
Mauranus. *Murano.*

IN CANDIA INSULA.

Archiepiſcopatus Cretenſis.

CANDIA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Caneen, ſive Argienſis. *La Canea.*
Rettimenſis. *Rettimo.*
Sittienſis. *Sittia.* } uniti.
Hierapetrenſis. *Hierapetra.* }
Cheronenſis. *Cheroneſſo.*
Mellipotenenſis. *Molipotamo.*
Archadienſis. *Archadia.*
Ciſſamonenſis, ſive Sicchimenſis. *Sicchimo.*

IN REGNO NEAPOLITANO, in Terra Laboris.

Archiepiſcopatus Neapolitanus.

NAPOLI.

Epiſcopatus Suffraganei.

Puteolanus. *Pozzulo.*
Nolanus. *Nola.*
Acerrarum, *la Cerra.*
qui eſt ad Regiam præſentationem.
Iſclanus. *Iſchia.*
Averſanus. *Averſa.*
eſt exemptus à juriſdictione Archiepiſcopali.

Archiepiſcopatus Capuanus.

CAPUA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Theanenſis. *Theano.*
Calvenſis. *Calvi.*
Caſertanus. *Caſerta.*
Caiacenſis. *Cajazzo.*

Carinolenſis.	*Carinola.*
Iſernienſis.	*Iſernia.*
Sueſſanus.	*Seſſa.*
Aquinatenſis.	*Aquino.*
Caſſinenſis.	*Montecaſino.*

Epiſcopus Caſſin. eſt Abbas Ordinis S. Benedicti illius loci, privilegio Joan. XXII. exemptus.

Archiepiſcopatus Salernitanus. eſt ad Regiam præſentationem.

SALERNO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Campanienſis.	*Campagna.*
Caputaquenſis.	*Capuccio.*
Policaſtrenſis.	*Policaſtro.*
Nuſcanus.	*Nuſco.*
Acernenſis.	*Acerno.*
Sarnenſis.	*Sarno.*
Marſicenſis.	*Marſico.*
Cavenſis.	*la Cava.*

eſt exemptus.

Archiepiſcopatus Amalphitan.

AMALPHI.

Epiſcopatus Suffraganei.

Litterenſis.	*Lettere.*
Scalenſis.	*Scala.*
Capretanus.	*Capri.*
Minorenſis.	*Minori.*
Ravellenſis.	*Ravello.*

eſt exemptus, & unitus cum Scalenſi per Clementem VIII.

Archiepiſcopatus Surrentinus.

SURRENTO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Vicanus.	*Vico Equenſe.*
Maſſalubenſis.	*Maſſa.*
Caſtelli maris.	*Caſtelli à mare.*

Archiepiſcopatus Beneventanus.

BENEVENTO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Aſculanus.	*Aſcoli.*
Theleſinus.	*Teleſe.*
S Agathæ Gothorum.	*S. Agatha.*
Montis Viridis.	*Monte Verde.*
Aliphanus.	*Aliſe.*
Montis Marani.	*Monte Marano.*
Avellinus.	*Avellino.* } antiq.
Friſentinus.	*Fricento.* }
Trivicanus.	*Trivico.*
Arianenſis.	*Ariano.*

eſt ad Regiam præſentationem.

Boianenſis.	*Boiano.*
Bovinenſis.	*Bovino.*
Leſinenſis.	*Leſina.*
Vulturarienſis.	*Voltorara.*
Larinenſis.	*Larino.*
Thermularum.	*Termoli.*
S. Severi.	*S. Severo.*
Guardienſis.	*la Guardia Alferes.*
Lucerinus.	*Lucera de Pagani.*
Troianus.	*Troia.*

eſt exemptus.

Archiepiſcopatus Lancianenſis.

LANCIANO.

A Pio IV. ex Epiſcopatu ad Archiepiſcopatum erectus fuit, eſt ad regiam præſentationem, & nullum habet Suffraganeum.

Patriarchatus Theatinus.

Ex Epiſcopali Sede ad Archiepiſcop. erigitur à Clement. VII. an. 1526.

CIVITA DE CHIETI.

Epiſcopatus Suffraganei.

Ortonenſis.	*Ortona.* } uniti.
Camplenſis.	*Campli.* }

Hi verè ſunt Suffraganei, ſequentes verò prætendunt ſe exemptos.

Civitatis Pinnæ.	*Civita di Penna.*
cui unitus eſt Atrienſis.	*Atri.*
Aquilanus.	*Aquila.*

eſt ad Regiam præſentationem.

Valvenſis.	*Valva.* } uniti.
Sulmonenſis.	*Sulmona.* }
Aprutinus.	*Terano.*
Civitatis Ducalis.	*Civita Ducale.*

IN APULIA.

Archiepiſcopatus Campſanus.

CONZA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Muranus.	*Muro.*
Satrianenſis.	*Satriano.* } uniti.
Campanienſis.	*Campania.* }
Laquedonenſis.	*Lacedognia.*
S.Angeli Lombardorum.	*S. Angeli di Lombardi.*
Biſacienſis.	*Biſſacia.*

Archiepiſcopatus Acherontinus, cui Matheranenſis eſt unitus, ſunt ad Regiam præſentationem.

ACERENZA, ET MATERA.

Venuſinus.	*Venoſa.*
Anglonenſis.	*Anglona.*

Nunc tranſlatus ad Turſim, unde dictus Turcenſis.

Potentinus.	*Potenza.*

eſt ad Regiam præſentationem.

Gravinenſis.	*Gravina.*
Tricaricenſis.	*Tricarico.*

Archiepiſcopatus Tarentinus eſt ad Regiam præſentationem.

TARENTO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Montulenſis.	*Montula.*

eſt ad Regiam præſentationem.

Caſtellanetenſis.	*Caſtellaneto.*
Oritanus.	*Oria.*

eſt ad Regiam præſentationem, nunc unitus Brunduſino Archiepiſcopatui.

Archiepiſcopatus Brunduſinus, qui eſt ad Regiam præſentationem.

BRINDISI.

Epiſcopatus Suffraganei.

Hoſtunenſis.	*Oſtuni.*
Neritonenſis.	*Nardo.*

eſt exemptus.

Monopolitanus.	*Monopoli.*

eſt exemptus, & ad Regiam præſentationem.

Archiepiſcopatus Hydruntinus.

OTRANTO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Caſtrenſis.	*Caſtro.*
Gallipolitanus.	*Gallipoli.*

eſt ad Regiam præſentationem.

Ugentinus.

Ugentinus.	*Ugento.*

eſt ad Regiam præſentationem.

Lycienſis.	*Lecce.*
Aleſſanenſis.	*Aleſſano.*

Archiepiſcopatus Barenſis.

BARI.

Epiſcopatus Suffraganei.

Bituntinus.	*Bitonto.*
Melphitenſis.	*Malfetta.*

exemptus, ut aſſeritur.

Juvenacenſis.	*Giovenazzo.*

eſt ad Regiam præſentationem.

Rubenſis.	*Ruvo.*
Polignanenſis.	*Polignano.*
Minerbiſienſis.	*Mondorvino.*
Converſanus.	*Converſano.*
Bitettenſis.	*Bitetto.*
Andrienſis.	*Andri.*
Vigilienſis.	*Biſeglia.*

Archiepiſcopatus Tranenſis.

TRANI.

Epiſcopatus Suffraganei.

Montis Piloſi.	*Montepiloſo.*
Rapollenſis.	*Rapollo.*

cui eſt unitus Melphenſis ſub Archiepiſcopo Sypontino.

Archiepiſcopatus Sypontinus.

MANFREDONIA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Veſtanus.	*Veſte.*
Melphenſis.	*Melfi.*

Eſt exemptus, cui unitus eſt Rapollenſis ſub Archiepiſc. Tranenſi.

Archiepiſcopatus Nazarenus.

NAZARETH.

Eſt titularis, habet Eccleſiam in Caſtro Barol Tranenſis Diœceſis, ſub invocatione S. Mariæ Nazareth, cum Capitulo, Canonicis, Dignitatibus, & Clero, intus dictam Eccleſiam habet juriſdictionem, & utitur inſignibus Archiepiſcopalibus.

IN CALABRIA.

Archiepiſcopatus Rheginenſis.

eſt ad Regiam præſentationem.

REGGIO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Neocaſtrenſis.	*Nicaſtro.*
Cathacenſis.	*Catanzaro.*
Cotronenſis.	*Cotrona.*

eſt ad Regiam præſentationem.

Tropienſis.	*Tropia.*

eſt ad Regiam præſentationem.

Oppidenſis.	*Oppido.*
Bovenſis.	*Bove.*
Hieracenſis.	*Geraci.*
Squillacenſis.	*Squillace.*
Caſtri Maris.	*Caſtell' à mare.*
Nicoterenſis.	*Nicotera.*

eſt exemptus ab Archiepiſcopi juriſdictione.

Archiepiſcopatus Cuſentinus.

COSENZA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Maturanenſis.	*Martorana.*
Caſſanenſis.	*Caſſano.*

eſt exemptus, & ad Regiam præſentationem.

Melitenſis.	*Melito.*

eſt exemptus.

S. Marci.	*S. Marco.*

eſt exemptus.

Archiepiſcopatus Roſſanenſis.

ROSSANO.

Nullum habet Suffraganeum.

Biſignanenſis.	*Beſignano.*

eſt exemptus.

Archiepiſcopatus S. Severinæ.

SAN SEVERINO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Umbriaticenſis.	*Umbriatico.*
Strongulenſis.	*Strongoli.*
Inſulanus.	*l'Iſola.*
Cariatenſis.	*Cariati.*
Bellicaſtrenſis.	*Belcaſtro.*

IN SICILIA.

Archiepiſcopatus Panormitanus.

PALERMO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Agrigentinus.	*Gorgente.*
Mazarenſis.	*Mazara.*
Melivitanus.	*Malta.*

Archiepiſcopatus Montiſrealis.

MONREALE.

Epiſcopatus Suffraganei.

Syracuſanus.	*Syracuſa.*
Catanienſis.	*Catania.*

Archiepiſcopatus Meſſanenſis.

MESSINA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Cephalucenſis.	*Cefalu.*
Pactenſis.	*Patti.*
Liparenſis.	*Lipari.*

eſt in Regno Neapol. ad Regiam præſentationem.

IN SCLAVONIA.

Archiepiſcopatus Antibarenſis.

ANTIVARI.

Epiſcopatus Suffraganei.

Stephanenſis.	*Stefani.* } uniti.
Bondonenſis.	*Benda.* }
Albanenſis.	*Albano.*
Alexienſis.	*Aleſſio.*
Scutarenſis, vel Scordenſis,	*Scutari.*
Sepatenſis, ſeu Sardanenſis.	*Sepata.*

qui omnes ſunt in Albania.

Prozrinenſis.	*Priſcina.*
Sardicenſis.	*Soffia.*

qui duo ſunt in Servia.

Buduanenſis.	*Buda.*
Dulcinenſis.	*Dulcigno.*
Drivaſtrenſis.	*Derivaſte.*
Suacinenſis.	*Suacino.*
Bullaſtrenſis.	*Bolaſtro.*
Serbienſis.	*Serbia.*

qui ſex ultimi hodie Paſtore carent.

Archiepiſcopatus Raguſin.

RAGUSI.

Epiſcopatus Suffraganei.

Stagnenſis.	*Stagno.*
Mercanenſis.	*Mercana.*
Trebinenſis.	*Trebigne.*
Roſonenſis.	*Riſano.*
Corzolenſis.	*Corzola.*
Cattarenſis.	*Cattaro.*

olim ſub Archiepiſcopatu Barenſi in Apulia.

Carzalenſis.	*Cazzola.*

hodie caret Paſtore.

Archiepiſcopatus Spalatrenſis.

SPALATRO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Barenſis.	*Leſina.*
Traguerienſis.	*Trau.*
Sibenicenſis.	*Sibenico.*

ſunt in ditione Venetorum.

Segnienſis.	*Segna.*

in ditione Imperatoris.

Scardonenſis.	*Scardona.*
Boſnenſis.	*Boſna.*
Samadienſis.	*Semederevo.*
Modriſſienſis.	*Modruſſa.*
Corbavienſis.	*Corbava.*
Damnenſis.	*Dumnoet.*
Macorenſis.	*Macarſa.*

ſex ultimi ſunt ſub ditione Turcarum, & Modriſſienſis ac Damnenſis ad præſens carent Paſtore.

Archiepiſcopatus Iadrenſis.

YARA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Arbenſis.	*Arba.*
Veglianenſis.	*Veglia.*
Auxarenſis.	*Oſſaro.*
Nonenſis.	*None.*

Omnes ſub ditione Venetorum.

Archiepiſcopatus Dinchienſis.

DURAZZO.

Epiſcopatus Suffraganei ſunt Bendenſis, Crotenſis, Liſienſis, & Canonienſis, qui omnes carent Paſtore, præter Metropolitanum. Extabant & alii Epiſcopatus in hac Provincia, qui ob tyrannidem Turcicam ſunt hodie ſuppreſſi.

IN POLONIA.

Archiepiſcopatus Gneſnenſis eſt Legatus Apoſtolicus natus, & Poloniæ Primas.

GENIEZNO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Uratiſlavienſis, *in Sileſia.*	*Vvrotlavv.*
Uladiſlavienſis, *in Cuiavia.*	*Vvlocavv.*
Lubuſſenſis, *in Marchionatu Brandeburg.*	*Lubuſa.*
Vilnenſis, *in Lithuania.*	*Vilna.*
Mednicenſis, *in Smoglia.*	*Zmudz.*
Plocenſis, *in Maſovia.*	*Plocko.*
Cracovienſis, *in Polonia.*	*Krakovv.*
Poſnanienſis, *in Podolia minori.*	*Poznan.*
Camenecenſis, *in Podolia majori.*	*Kamienz.*
Vendenſis, *in Livonia.*	*Venda.*

Archiepiſcopatus Leopolienſis in Ruſſia.

LUVOVV.

Epiſcopatus Suffraganei.

Camenenſis, *in Pomerania.*	
Culmenſis, *in Pruſſia.*	*Chelmno.*
Varmienſis, *ibid.*	*Vvarmia.*
Vvlodomicienſis.	*Vvlodzimirz.*
Luceocienſis.	*Lucko.*
Polocenſis.	*Polok.*
Præmiſtienſis, *in Ruſſia.*	*Pozomiſt.*
Kiovienſis, *ibid.*	*Kijovv.*
Chelmenſis, *ibid.*	*Chelm.*
Piſcenſis.	*Pinsko.*

Ex his Leopolienſis, Præmiſtienſis, & Chelmenſis Epiſcopi erant Græci ſchiſmatici, quos ipſi Ruſſi vocabant *Uladicas*, qui an. 1596. in communionem Eccleſiæ Romanæ à Clemente VIII. ſunt recepti, ut patet ex profeſſione Fidei ab ipſis emiſſa.

Poſteaquam Lituani ſeſe cum Polonis penitus conjunxere, atque in unum Reipubl. corpus coaluere, anno 1578. in Comitiis Lubrinenſibus inter Regni Poloniæ Senatores, primi ſunt Antiſtites nominati? atque iſto ordine ad ferenda ſuffragia collocati: Primùm illi duo Archiepiſcopi, Gneſnenſis, & Leopolienſis, & poſtea ſequuntur Epiſcopi tredecim, de quibus ſuprà dictum eſt.

Cracovienſis.		Præmiſtienſis.
Uladiſlavienſis.	altern.	Mednicenſis.
Vilnenſis.		Culmenſis.
Poſnanienſis.	altern.	Chelmenſis.
Polocenſis.		Kiovienſis.
Varmienſis.		Camenecenſis.

IN SCOTIA.

Olim nullus erat Archiepiſcopatus in Scotia, ſed Epiſcopatus omnes D. Papæ in ſpiritualibus ſuberant. Poſtea à Sixto IV. ibi celebres duo Archiepiſcopatus inſtituti fuerunt.

Archiepiſcopatus Andreopolitanus.

Primas.

SAINT ANDROVVES.

Epiſcopatus Suffraganei.

Dunckeldenſis.	*Dunkeld.*
Aberdonenſis.	*Aberdon.*
Moravienſis.	*Moray.*
Dumblanenſis.	*Dumblane.*
Brechinenſis.	*Brechin.*
Roſſenſis.	*Roſſe.*
Cathenenſis.	*Cathnes.*
Orcadenſis.	*Orknay.*

Archiepiſcopatus Glaſcoenſis.

GLASCO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Candidæ caſæ, ſive Gallovidiæ.	*Quinth horn*, vel *Gallovvay.*
Liſmorienſis, ſive Argadiæ.	*Argyle.*
Inſularum, ſive Sodorenſis.	*Of te Iſles.*

IN UNGARIA.

Archiepiſcopatus Strigonienſis ad Danubium fluvium, Ungaricè Eſtergam, *Germanicè* Gran.

Archiepiſcopus Strigonienſis eſt Legatus Apoſtolicus natus, & regni Ungariæ Primas, ſummuſque Cancellarius, & Secretarius, qui Regem ſolet inungere, & coronare.

Epiſcopatus Suffraganei.

Agrienenſis.	Ungaricè.	*Egher.*
	Germanicè.	*Erla.*
Nitrienſis	Ung.	*Nitra.*
	Germ.	*Neutra.*
Vacienſis.	Ung.	*Vacz.*
	Germ.	*Uvatzen.*
Laurienſis.	Ung.	*Gyor.*
	Germ.	*Raab.*
ad Danubium fluvium.		
Quinqueeccleſienſis.	Ung.	*Pets.*
	Germ.	*Tunſkirchen.*
ad Dravum fluvium.		
Urſprimienſis.	Ung.	*Urſprin.*
	Germ.	*Uveisbrun.*

eſt Cancellarius Reginæ, quam coronare ſolet.

Archiepiſco

Archiepiſcopatus Colocenſis, Vngaricè
Colotſa.

Epiſcopatus Suffraganei.

Zabragienſis.	Ung.	*Zabrag.*

Germ. *Agram*, ad Savum fluvium in Regno Sclavoniæ verſus Croatiam.

Varadenſis.	Ung.	*Varad.*
	Germ.	*Groſſvvardein.*
Chianadienſis.	Ung.	*Chianad.*
Sirmienſis.	Ung.	*Szerem.*
Boſnenſis.	Ung.	*Boſzna.*

in Regno Boſniæ.

Tranſſilvaniæ, ſive Albæ Juliæ, in Tranſſilvania, Ung. *Feiernar Erdelyen.* Germ. *Vveiſſemburg in Sibenburgen.*

Cibinienſis, ſive Hermanſtadenſis in Tranſſilvania, Ung. *Sbern.* Germ. *Hermanſtad.* Verùm neſcio an hic ſit diſtinctus à Superiori, nam communiter vocatur Epiſcopus Tranſſilvaniæ unus, & alter.

Tinnienſis.	Ung.	*Tinnini.*

in Regno Boſniæ.

IN BRITANNIA.

Archiepiſcopatus Cantuarienſis, totius Angliæ Primas eſt.
Cantorbery.

Epiſcopatus Suffraganei.

Londinenſis.	*London.*	
Vvintonienſis.	*Vvincheſter.*	
Elienſis.	*Ely.*	
Lincolnienſis.	*Lincolne.*	
Linchfeldienſis.	*Linchfield.*	uniti. }
Conventrienſis.	*Conventry.*	
Saliſburienſis.	*Saliſbury.*	
Bathonienſis.	*Bathe.*	} antiq.
Vvellenſis.	*Vvelles.*	
Exonienſis.	*Exceſter.*	
Nordovicenſis.	*Norvvich.*	
Vigornienſis.	*Vvorceſter.*	
Herefordienſis.	*Hereferd.*	
Chiceſtrenſis.	*Chicheſter.*	
Roffenſis.	*Rocheſter.*	
Oxonienſis.	*Oxford.*	
Gloceſtrenſis.	*Gloceſter.*	
Petriburgenſis.	*Peterborough.*	
Briſtolienſis.	*Briſtol.*	
S. Davidis.	*S. David.*	
Landaffenſis.	*Landaff.*	
Bangorienſis.	*Bangor.*	
Aſſaphenſis.	*S. Aſſaph.*	

Archiepiſcopatus Eboracenſis.
Yorch.

Epiſcopatus Suffraganei.

Durnelmenſis.	*Durham.*
Carleolenſis.	*Carlila.*
Caſtrenſis.	*Cheſter.*

IN ALEMANIA.

Archiepiſcopatus Moguntinus.
Maintz.

Epiſcopatus Suffraganei.

Eiſtatenſis.	*Aichſtet.*
Herbipolenſis.	*Virtzburg.*
Conſtantienſis.	*Conſtnitz.*
Curienſis.	*Cur.*
Argentinenſis.	*Strasbourg.*
Spirenſis.	*Speyer.*
Vvormatienſis.	*Vvorms.*
Verdenſis.	*Verdun.*
Hildeshemenſis in Vveſtphalia.	*Hildesheim.*
Paderbornenſis, ibid.	*Paderborn.*
Halberſtadienſis.	*Halberſtat.*
Auguſtanus.	*Augſpurg.*
Ambergenſis.	*Bamberg.*

eſt exemptus.

Miſnenſis.	*Meiſſen.*

eſt exemptus.

Archiepiſcopatus Pragenſis in Boëmia.
Urbs Regia.
Prag.

Epiſcopatus Suffraganei.

Olonenſis in Moravia. *Olmutz.*
Uratiſlavienſis in Sileſia. *Breſlau.*

Archiepiſcopatus Colonienſis.
Coln.

Epiſcopatus Suffraganei.

Leodienſis.	*Luttigh.*
Monaſterienſis.	*Munſter.*
Mindenſis.	*Minden.*
Oſnaburgenſis.	*Oznaburg.*

Archiepiſcopatus Bremenſis.
Bremen.

Epiſcopatus Suffraganei.

Baldicenſis, nunc ſuppreſſus.	*Barde Vviſſ.*
Selvicenſis.	*Slevvich.*
Raſeburgenſis.	*Razemburg.*
Lubicenſis.	*Lubeck.*
Rigenſis, ſive Livonienſis.	*Riche.*

Cui olim Metropoli Epiſcopatus ſequentes in Livonia fuerunt Suffraganei, Renalienſis, Curienſis, ſive Gerladenſis, Oiſelenſis, Deptenſis, ſive Topacenſis, Curomenſis, & alii in Pruſſia, qui nunc ſubſunt Gneſnenſi Archiepiſcopo.

Archiepiſcopatus Magdeburgenſis.
Magdeburg.

Epiſcopatus Suffraganei.

Havelburgenſis.	*Havelburg.*
Brandeburgenſis.	*Brandeburg.*
Merſeburgenſis.	*Mersburg.*
Ciczenſis, ſive Naumburgenſis in Miſnia.	*Cicz. Naumburg.*

Archiepiſcopatus Salſeburgenſis.
Salsburg.

Epiſcopatus Suffraganei.

Ratisponenſis, exemptus.	*Regenſpurg.*
Paſſavienſis.	*Paſſau.*
Frizingenſis.	*Freiſingen.*
Brixinenſis.	*Brixen.*
Gurgenſis.	*Gurckh.*
Lavantinus.	*Lavant.*
Secovienſis.	*Seckauvv.*
Chiemenſis.	*Chiemſe.*
Novæ civitatis in Auſtria.	*Neiſtadt.*
Viennenſis, ibid.	*Vvien.*

Qui duo ultimi à Paulo II. circa ann. 1648. instituti fuerunt, petente Federico III. Imper.

Archiepiſcopatus Treverenſis.
Trier.

Epiſcopatus Suffraganei.

Metenſis.	*Mets.*
Tullenſis.	*Toul.*
Verdunenſis.	*Verdun.*

IN BURGUNDIA.

Archiepiſcopatus Tarentaſienſis.
Tarentaise.

Epiſcopatus Suffraganei.

Sedunenſis.	*Sedun.*
Auguſtanus.	*Oſte.*

Archiepiſc

Archiepiſcopatus Biſuntinus.
BEZANÇON.
Epiſcopatus Suffraganei.

Baſileenſis. *Baſle.*
Lauſanenſis. *Loſanne.*
Bellicenſis. *Belley en Breſſe.*

IN SUETIA.
Archiepiſcopatus Upſallenſis.
UPSHOLM.
Epiſcopatus Suffraganei.

Scarenſis, ſeu Scaranenſis. *Schar.*
Lincopenſis.
Stirunienſis. *Strengus.*
Aloënſis.
Agarienſis.
Abduenſis.

Archiepiſcopatus Nidroſienſis in Norvegia.
Epiſcopatus Suffraganei.

Bergenſis. *Bergen.*
Stravagienſis. *Straffanger.*
Hamarienſis. *Hamar.*
Anſloënſis. *Anſlo.*
Holamenſis. *Holam.*
Horcadenſis.
Sodrenſis.
Gronelandenſis, inſul. *Groënlandt.*
Scalholtanus in Iſland. *Scalholt.*
Hemetenſis.
Faënſis.

IN BELGIO.

Poſtquam è Belgio in Hiſpanias diſceſſerat Carolus Cæſar, de noviſque Epiſcopatibus per Belgium erigendis cogitari cœperat, ut hac ratione Fides Catholica & animarum ſalus extra periculum conſtitueretur, Philippus Rex ejus filius parentis intentum exequitur, & facta diſtributione Provinciarum in Diœceſes, lociſque pro Epiſcopatibus, & Eccleſiis Cathedralibus cum dote deſignatis, mittitur Romam anno 1558. Franciſcus Sonnius ad Summum Pontif. Paulum IV. qui inter omnes Eccleſias in Belgio erectas tres eſſe voluit Metropolitanas, ſeu Archiepiſcopales, Cameracenſem, Ultrajectenſem, quæ antiquitus fuerant Cathedrales, & Melchlinienſem planè novam, quam etiam primatialem eſſe voluit: refert Arnoldus Havenſius in tract. de erectione novorum in Belgio Archiepiſcopatuum.

Archiepiſcopatus Cameracenſis.
CAMBRAY.
Epiſcopatus Suffraganei.

Atrebatenſis, in Arteſia. *Arras en Artois.* } antiq.
Tornacenſis apud Nervios, ad fluvium Scaldim. *Tournay,* } antiq.
Namurcenſis ad Moſam fluv. *Namur.* } novi.
Audomarenſis in Arteſia. *S.Omer.* } novi.

Archiepiſcopatus Ultrajectenſis ad oſtia Rheni.
UTRECHT.

Harlemenſis, apud Hollandos. *Harlem.*
Daventrienſis, apud Tranſylv. *Deventer.*
Leovardienſis, apud Friſios. *Leeuvvarden.*
Grœningenſis, apud eoſdem. *Groningue.*
Middelburgenſis apud Zeland. *Middelbourg.*

Hæ civitates unà cum Ultrajecto hodie ab Hæreticis poſſidentur.

Archiepiſcopatus Melchlinienſis.
MECCHELEN.
Epiſcopatus Suffraganei.

Antuerpienſis in Brabantia ad Scaldim fluvium. *Anvers.*
Gandavenſis in Flandria, ad Scaldim fluvium. *Gant.*
Brugenſis in Flandria. *Bruges.*
Iprenſis, ibid. *Ipres.*
Bolcoducenſis, in Brabantia. *Bolduc.*
Ruremundenſis, in Gueldria ad Moſam fluv. *Ruremonde.*

IN HIBERNIA.
Archiepiſcopatus Ardmachanus.
ARDMACHA.
Epiſcopatus Suffraganei.

Medenſis. *Midhe.*
Kylmorenſis. *Cillmhor.*
Cluanenſis. *Cluaines.*
Ardachadenſis. *Ardach.*
Clocharenſis. *Clochar.*
Rapotenſis. *Rathbogh.*
Derenſis. *Doire.*
Dunenſis. *Dun.* } uniti.
Conorenſis. *Conaire.* } uniti.
Dromorenſis. *Drommor.*

Archiepiſcopatus Dublinienſis.

Ita dictus à civitate, quæ olim vulgò Duibhilinn, ſeu Ath Chlioth Diubhlinen dicebatur, nunc verò Baile atha Cliath. Eſt Metropolis Regni quoad temporale: hujus Archiepiſcopus ex privilegio ſe Primatem Regni facit, qui titulus Ardmachano ex antiquitate, & prima fundatione competit.

Epiſcopatus Suffraganei.

Kylldarenſis. *Cilldara.*
Fearnenſis. *Fearna.*
Lochlenſis. *Lochdalachan.*
Oſorienſis. *Oſrudhe.*

Archiepiſcopatus Caſilenſis.
CASIL.
Epiſcopatus Suffraganei.

Limorenſis, dictus etiam Vvaterforienſis. *Limor, & Port-Laigre.*
Cluainenſis, dictus Corcagenſis. *Cluaine, Corcach.*
Roſſenſis. *Roſſ.*
Ardfeartenſis. *Ardfearta.* } uniti.
Acadenenſis. *Achade.* } uniti.
Limiricenſis. *Luimneach.*
Laonenſis. *Cilldalvagh.*
Imilicenſis. *Imile.*
Finibricenſis. *Finibre.*
Finuarenſis. *Cill-Fionurach.*

Fuit olim in hac Provincia Epiſcopatus celebris Iniſcatenſis: ſed jam diviſus partim Laonenſi, partim Ardfeartenſi adhæret.

Archiepiſcopatus Tuamenſis.
TUAIM.
Epiſcopatus Suffraganei.

Duacenſis. *Cill mich Duach.*
Cluanfeartenſis. *Cluaim Feart.*
Mayonenſis. *Maidgheo.*
Elinenſis. *Oil-Finn.*
Achacloenſis. *Achaidgheo.*
Aladenſis. *Cill-Ala.*

IN

IN FRANCIA.

Archiepiſcopatus Lugdunenſis.

LYON.

Epiſcopatus Suffraganei.

Eduenſis, ſive Auguſtodunenſis. *Autun.*
Matiſconenſis. *Maſcon.*
Cabilonenſis. *Chalon ſur Saône.*
Lingonenſis. *Langres.*

Archiepiſcopatus Pariſienſis.

Fuit à Gregorio XV. in Archiepiſc. dignitatem evectus de anno 1622.

PARIS.

Epiſcopatus Suffraganei.

Carnotenſis. *Chartres.*
Aurelianenſis. *Orleans.*
Meldenſis. *Meaux.*

Archiepiſcopatus Senonenſis.

SENS.

Epiſcopatus Suffraganei.

Nivernenſis. *Nevers.*
Antiſiodorenſis. *Auxerre.*
Trecenſis. *Troyes ex Champagne.*

Archiepiſcopatus Burdegalenſis.

BOURDEAUX.

Epiſcopatus Suffraganei.

Pictavienſis. *Poictiers.*
Santonenſis. *Xaintes.*
Engoliſmenſis. *Angouleſme.*
Petracorienſis. *Perigueux.*
Condomenſis. *Condon.*
Malleacenſis. *Mallezed.*
Agennenſis. *Agen.*
Lucionenſis. *Luçon.*
Sarlatenſis. *Sarlat.*

Archiep. Arelatenſis in Provincia Provinciæ.

ARLES.

Epiſcopatus Suffraganei.

Maſſilienſis. *Marſeille.*
Arauſicenſis. *Orange.*
Tricaſtinenſis. *Tricaſtin.*
Tolonenſis. *Tolon.*

Archiepiſcopatus Aquenſis.

AIX.

Epiſcopatus Suffraganei.

Aptenſis. *Apt.*
Regienſis. *Riez.*
Forojulienſis. *Frejuls.*
Vapincenſis. *Gap.*
Siſterienſis. *Siſteron.*

Archiepiſcopatus Viennenſis.

VIENNE.

Epiſcopatus Suffraganei.

Valentinus. *Valence.*
Vivarienſis. *Vivarais.*

Nam Albenſi; Helviorum Urbe, à Croco Alemannorum Rege everſa, Sedes inde Vivarium eſt tranſlata.

Dianus. *Die.*
Gratianopolitanus. *Grenoble.*
Maurianenſis. *Maurienne.*
Genevenſis. *Geneve.*

Geneva à Novatoribus anno 1535. occupata, Sedes hodie Epiſcopi eſt Anneſſium Sabaudiæ oppidum.

Archiepiſcopatus Ebredunenſis.

EMBRUN.

Epiſcopatus Suffraganei.

Dignenſis. *Digne.*
Nicienſis. *Nice.*
Graſſienſis. *Graſſe.*

Olim Antinopolitanus dicebatur, ſed poſtea Graſſum Provinciæ Urbem tertio inde milliari tranſlatus eſt, unde Graſſienſis.

Glandevenſis. *Glandeſve.*
Senetenſis. *Senez.*
Vencienſis. *Saint Paul de Vence.*

Archiepiſcopatus Avenionenſis.

AVIGNON.

Civitatem hanc Avenionenſem Joanna Caroli Calabriæ Ducis filia ceſſit Clementi VII. Summo Pont. ad compenſationem tributi Romanæ Sedi per annos multos non ſoluti;

Epiſcopatus Suffraganei.

Carpentoractenſis. *Carpentras.*
Vaſionenſis. *Vaiſon.*
Caballicenſis, ſive Cabellionenſis. *Cavaillon du Comtat.*

IN CAMPANIA.

Archiepiſcopatus Rhemenſis.

RHEIMS.

Epiſcopatus Suffraganei.

Sueſſionenſis. *Soiſſons.*
Cathalonenſis. *Challons ſur Marne.*
Silvanectenſis. *Senlis.*
Tornacenſis. *Tournay.*
Ambianenſis. *Amiens.*
Morinenſis. *Terona.*
Novionenſis. *Noyon.*
Belluacenſis. *Beauvais.*
Laudunenſis. *Laon.*
Atrebatenſis. *Artois.*

Archiepiſcop. Rothomagenſis in Normannia.

ROUAN.

Epiſcopatus Suffraganei.

Baiocenſis. *Bayeux.*
Abrincenſis. *Avranches.*
Ebriacenſis. *Evreux.*
Sagienſis. *Sais.*
Lexovienſis. *Liſieux.*
Conſtantienſis. *Contances.*

IN BRITANINA.

Archiepiſcopatus Turonenſis.

TOURS.

Epiſcopatus Suffraganei.

Cenomanenſis. *Mans.*
Redonenſis. *Rennes.*
Andegavenſis. *Angers.*
Nannetenſis. *Nantes.*
Coriſopitenſis. *Cornoailles.*
Venetenſis. *Vennes.*
Maclovienſis. *S. Malo.*
Briocenſis. *S. Brieu.*
Trecorenſis. *Triguer.*
Leonenſis. *S. Paul de Leon.*
Dolenſis. *Doles.*

Athiepiſcopatus Bituricenſis, in Ducatu Aquitania.

BOURGES.

Epiſcopatus Suffraganei.

Claromontenſis. *Clermont en Auvergne.*

Ruthenen.

Ruthenenſis.	*Rodez.*
Cadurcenſis.	*Cahors.*
Lemovicenſis.	*Limoges.*
Mimactenſis.	*Mende de Givauldan.*
Albienſis.	*Alby.*
Caſtrenſis.	*Caſtres.*
Vabrenſis.	*Vauvres.*
Tutellenſis.	*Tulles.*
S. Flori.	*Saint Flour.*
Anicienſis. eſt exemptus.	*le Puy en Auvergne.*

IN VASCONIA.

Archiepiſcopatus Auxitanus.

AUSCH.

Epiſcopatus Suffraganei.

Aquenenſis.	*Aqs.*
Lectoratenſis.	*Letoure.*
Convenenſis.	*S. Bertrand de Cominges.*
Conſeranus.	*S. Leger de Conſerans.*
Bigoricenſis, vel Tarvienſis.	*Tarbe.*
Olorienſis.	*Oleron en Bearn.*
Laſcarenſis.	*Leſcar en Bearn.*
Vaſatenſis.	*Vaſas.*
Baionenſis.	*Baione.*
Adurenſis.	*Aire en Armignac.*

IN GOTHIA.

Archiepiſcopatus Narbonenſis.

NARBONNE.

Epiſcopatus Suffraganei.

Carcaſſonenſis.	*Carcaſſonne.*
Biterrenſis.	*Beſiers.*
Agathenſis.	*Agde.*
Ledovenſis.	*Lodeve.*
Nemauſenſis.	*Niſmes.*
Uticenſis.	*Uſez.*
S. Pontii Tomeriarum.	*S. Pont.*
Alectenſis.	*Alex.*
Montis Peſſulani.	*Montpelier.*

Ex inſula Magalona an. 1536. ad Montem Peſſulum tranſlata eſt Sedes Paulo III. probante.

Archiepiſcopatus Toloſanus.

TOLOSE.

Epiſcopatus Suffraganei.

Mirapiſcenſis.	*Mirepoix.*
Montalbanenſis.	*Montauban.*
Vaurenſis.	*Vaure.*
Rivenſis.	*Rieux.*
Lomberienſis.	*Lombet.*
S. Pauli.	*Saint Paul.*
Appamiarum.	*Appames.*

IN HISPANIA.

In Catalonia.

Archiepiſcopatus Tarraconenſis.

TARRAGONA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Barcinonenſis.	*Barcelona.*
Gerundenſis.	*Gerona.*
Illerdenſis.	*Lerida.*
Elnenſis.	*Elna.*
Vicenſis.	*Vich.*
Urgellenſis.	*Urgell.*
Dertuſenſis.	*Tortoſa.*
Solſonenſis.	*Solſona.*

IN REGNO VALENTIÆ.

Archiepiſcopatus Valentinus.

Inſtitutus ab Innocent. VIII. de anno 1492.

VALENCIA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Segobricenſis.	*Segorbe.*
Orioleſis. à Paulo III.	*Origuela.*
Majoricenſis. in Inſula.	*Mallorca.*

IN ARAGONIA.

Archiepiſcopatus Cæſarauguſtanus.

inſtitutus à Joanne XXII.

SARAGOÇA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Oſcenſis.	*Hueſca.*
Jacenſis.	*Jaca.*
Terulenſis.	*Tervel.*
Tyraſonenſis.	*Tiraçona.*
Barbaſtrenſis.	*Barbaſtro.*
Albarracinenſis.	*Albarracin.*

IN REGNO GRANATÆ.

Archiepiſcopatus Granatenſis.

inſtitutus ab Alexand. VI.

GRANADA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Malcitanus.	*Malaga.*
Almerienſis.	*Almeria.*

Archiepiſcopatus Hiſpalenſis.

SEVILLA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Gadicenſis.	*Cadix.*
Guadicenſis.	*Guadix.*
Canarienſis. Inſula.	*Canaria.*

IN CASTELLA NOVA.

Archiepiſcopatus Toletanus.

TOLEDO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Cordubenſis.	*Corduba.*
Segobienſis.	*Segobia.*
Carthaginenſis.	*Cartagena.* } uniti.
Murcenſis.	*Murcia.* }
Seguntinus.	*Seguença.*
Oxomenſis.	*Oſma.*
Conchenſis.	*Cuenca.*
Giennenſis.	*Iaen.*
Abulenſis.	*Avila.*
Valliſoletanus.	*Valladolid.*

IN CASTELLA VETERI.

Archiepiſcopatus Burgenſis.

Inſtitutus à Gregor. XIII.

BURGOS.

Epiſcopatus Suffraganei.

Pampilonenſis.	*Pamplona.*
Calagurritanus.	*Calahorra.* } uniti.
Calceatenſis.	*Calcada.* }
Palentinus.	*Palencia.*

IN GALLICIA.

Archiepiſcopatus Compoſtellanus.

inſtitutus à Calixto II. an. 1124.

COMPOSTELLA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Salamantinus.	*Salamanca.*
Placentinus.	*Placencia.*
Lucenſis.	*Lugo.*
Aſturicenſis.	*Aſtorga.*
Zamorenſis.	*Zamora.*
Aurienſis.	*Orenſe.*
Pacenſis.	*Tuy.*

Mondonien

Mondonienſis. *Mondeñedo.*
Curienſis. *Ceria.*
Civitatenſis. *Ciudad Rodrigo.*
Legionenſis. *Leon.*
Ovetenſis. *Oviedo.*
Hi duo ultimi ſunt exempti.

IN LUSITANIA.

Archiepiſcopatus Bracharenſis.

Hiſpaniarum Primas.

BRAGA.

Olim in diviſione Eccleſiarum Hiſpaniæ de tempore magni Conſtantini, Bracharenſis Eccleſia in Metropolitanam erecta fuit, ut habetur in hiſtoria generali Hiſpaniæ *p.1.c.*143. *verſ. à los treinta años*, Morenos de Vargas *in hiſtor. Emeritenſi, lib.*2. *cap.*11. Illuſtr. D. Rod. à Cunha *in hiſtor. Eccleſiaſt. Archiep. Bracharenſ. p.*1.*c.*8.*n.*2. ubi *n.*3. refert in illa diviſione aſſignatos fuiſſe in ſuffraganeos, Aſturicenſem, Tudenſem, Lucenſem, Conimbricenſem, & Iſtriæ Flaviæ, Poritonienſem, aliàs Ovetenſem, Viſenſem, Lamecenſem, Egitanienſem, & Aurienſem Epiſcopos. Poſteà verò regnãte Theodomiro in Concilio Lucenſi *de an.*569. ſolùm ſex Eccleſiæ in Suffraganeas Bracharenſi aſſignatæ fuerunt, videlicet Conimbricenſis, Viſenſis, Lamecenſis, Egitanienſis, Portugalenſis, & Dumenſis. Deinde varietate temporum nonnunquam immutati fuerunt hujuſmodi Suffraganei, qui modò ſunt qui ſequuntur, ex eodem D. Acunha *in d. hiſt. p.*1.*c.*57.*n.*2.

Epiſcopatus Suffraganei.

Portugalenſis. *Porto.*
Viſenſis. *Viſeu.*
Conimbricenſis. *Coimbra.*
Mirandenſis. *Miranda.*
à Paulo III. inſtitutus de anno 1545. regnante in Portugalia Joanne III. ut refert Illuſtriſſ. D. Acunha *d.p.*2.*c.*79.*n.*5.

Archiepiſcopatus Ulisbonenſis.

LISBONA.

A Bonifacio IX. ad Archiepiſcopalem dignitatem evectus regnante Joanne Primo Portugaliæ Rege, *de an.*1390. ut refert Illuſt. & Reverend. D. meus Roderic. à Cunha *in hiſtoria Eccleſiaſt. Archiepiſc. Brachar. p.*2.*c.*57.*n.*6. aſſerens tunc in Suffraganeos ei fuiſſe aſſignatos Eborenſem, Egitanienſem, & Lamecenſem Epiſcopatus: nam prius Emeritenſi, deinde Barcharenſi Metropolitanis dum eſſet Epiſcopatus, ſuffraganeus extitit, ut per eundem D. Roder. à Cunha *in hiſtoria Eccleſ. Epiſcoporum Portugalenſium, c.*23. *pag.*218. modò ſuffraganei ſunt qui ſequuntur.

Epiſcopatus Suffraganei.

Egitanienſis. *Guarda.*
Lamecenſis. *Lamego.*
Lerienſis. *Leirea.*
Portalegrenſis. *Portalegre.*
Septenſis. *Ceuta.*
in Berberia erectus ab Eugenio IV. ſed exemptus, & immediatè ſubjectus Sedi Apoſt. poſtmodùm per Sixtum IV. de anno 1475. fuit in ſuffraganeum Bracharenſi Eccleſiæ deſignatus, ut refert Illuſt. Dom. à Cunha *in hiſtor. Eccleſ. Archiepiſc. Brachar. cap.*59.*n.*7. & 9. Denique Ulisbonenſi Metropolitanæ deſignatus Suffraganeus reperitur.
Fonchalenſis. *Funchal.*
in inſula Materiæ.
Angrenſis. *Angra.*
in inſula Tertia.
Congenſis. *Congo.*
in Æthiopia.
Capitis viridis. *Caboverde.*
in eadem, & civitate S. Jacobi.
S. Thomæ. *S. Thomas.*
in Guinea.
Braſilienſis. *Brazil.*
in civitate, quæ dicitur *Baja de todos los Sanctos.*

Archiepiſcopatus Elborenſis.

EVORA.

Ex Epiſcopali ad Archiepiſcopalem dignitatem evectus à Paulo III. inſtante Henrico Cardinale, primo Archiepiſcopo, ut refert Illuſtr. D. Acunha *in hiſtor. Eccleſ. Archiep. Bachar. p.*2.*lib.*2.*c.*6.*n.*75.*in princ.*

Epiſcopatus Suffraganei.

Sylvenſis, ſive Faraonenſis. } *Faro.*
Hic Epiſcopatus olim erat in civitate Sylvenſi, deinde ab ea ob intemperiem aëris ad civitatem Faraonenſem tranſlatus tempore Epiſcopi D. Alphonſi de Caſtelobianco, modò dicitur Faraonenſis, & aliquando Algarbienſis à Regno denominatur, ut refert Illuſtriſſ. D. Acunha *in hiſtoria Eccleſ. Archiepiſcop. Bracharenſ. p.*2.*c.*61.*n.*6.
Tingitanus. *Tanger.*
Hic Epiſcopatus licèt ſit Alborenſi Archiepiſcopo ſuffraganeus, attamen Septenſi ſub Ulisbonenſi unitus eſt, & ſic Septenſis, & Tingitanus ab uno tantùm reguntur Epiſcopo.
Eluenſis. *Eluas.*
in Epiſcopalem erexit Pius V. regnante Sebaſtiano Portugaliæ Rege, ut refert illuſtr. D. Rod. à Cunha *in hiſtor. Archiep. Bracharenſ. p.*2. *c.*106.*n.*9. Conſtit. incip. *Super cunctos*, 5. *Idus Iunii* 1575.

IN INDIA ORIENTALI.

Archiepiſcopatus Goenſis.

Indiarum Primas inſtitutus à Paulo III.

GOA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Coccinenſis. *Cochin.*
Malacenſis. *Malaca.*
Sinenſis. Machienſis. } *China.*
ſic etiam dictus, quia habet Sedem in civitate Machao.
Japonenſis. *Iapon.*
inſtitutus à Sixto V. & habet Sedem in civitate Nangaſachi.
Malahamenſis. *Malaham.*
in Regno de Malaos.
Meliaporenſis. *Meliapor.*
S. Thomæ. *S. Thomas.*

Archiepiſcopatus Angamalenſis.

ANGAMALA.

Inſtitutus fuit à Paulo V. *de anno* 1607. & alio nomine Granganorenſis appellatur, vulgò *Graganor*; & aliquando ejus Archiepiſcopatus denominatur Archiepiſcopus Chriſtianorum S. Thomæ, cui in Suffraganeos deſignari debebunt Epiſcopi, qui in illis partibus ventura tempeſtate inſtituendi erunt.

IN INDIA OCCIDENTALI.

Archiepiſcopatus Mexicanus.

inſtitutus à Paulo III. *de anno* 1547. & in hac civitate reſidet Prorex, & Cancellaria Regia.

MEXICO.

Epiſcopatus Suffraganei.

Tlazcalenſis, ſive Angelopolitanus. *Tlazcala.*
ſic dictus quia habet Eccleſiam Cathedralem in civitate Angelorum, vulgò *la puebla de los Angelos.*
Mechoacanenſis. *Mechoacam.*

Antiquerenſis. *Antequere.*
Guadalaxarenſis. *Guadalaxara.*
eſt in Provincia novæ Galleciæ.
Guatimalenſis. *Guatimala.*
eſt in civitate S. Jacobi Equitum, & in ea reſidet Audientia illius Provinciæ.
Jucatanenſis. *Jucatan.*
eſt in civitate Emeritenſi Provinciæ Jucatanenſis.
Chiappenſis. *Chiappa.*
Trixillenſis. *Trixillo.*
eſt in Provincia de Honduras.
Veræ pacis. *Verapaz.*
Nicaraguenſis. *Nicaragua.*

Archiepiſcopatus S. Dominici.

Inſtitutus à Paulo III. *de anno* 1545. cui unita fuit Eccleſia civitatis de la Vega, nunc ſuppreſſa, hic reſidet Regia Audientia.

SANTO DOMINGO.

Epiſcopatus Suffraganei.

S. Joannis de Portu divite. *S. Juan de Portorico.*
S. Jacobi in Cuba. *Santiago de Cuba.*
eſt in inſula Cuba, in qua adeſt magnus portus S. Chriſtophori de Habana.
Venenzolanus. *Venenzuela.*
Jamaicenſis. *Iamaica.*

IN REGNO PERUANO.

Archiepiſcopatus Limenſis, ſive civitatis Regum.

inſtitutus à Paulo III.

LIMA.

In hac civitate reſidet Regia Audientia.

Epiſcopatus Suffraganei.

Cuſcenſis. *Cuzco.*
Quitenſis. *Quito.*
à Paulo III.
Panamanenſ. *Panamá.*
in hac civitate reſidet Regia Audientia.
Chilenſis. *Chile.*
in hac civitate reſidet Regia Audientia.
Imperialis. *Imperial Ciudad.*
hac urbe deſtructa ceſſavit.
Arequipenſis. *Arequipa.*
à Paulo V.
Guamanganenſis. *Guamanga.*
Trugillenſis. *Truxillo.*
ab eodem.

IN PROVINCIA DE LAS CHARCAS.

Archiepiſcopatus Platenſis, ſive Argentinus.

Inſtitutus à Paulo V. hic eſt Regia Audientia.

CHARCAS, ò PLATA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Pacenſis. *de la Paz.*
à Paulo V. dicebatur olim Chaquiago.
Barracenſis. *Barranza.*
ab eodem, eſt in Provincia S. Crucis de la Sierra.
S. Jacobi Eſterenſis. *Santiago del Eſtero.*
Eſt in Provincia de Tucuman.
Bonorum aërum, ſive Fluminis argentei. *Buenos ayres, ò Rio de la Plata.*

IN NOVO REGNO GRANATENSI.

Archiepiſcopatus S. Fidei.

In hac civitate reſidet Regia Audientia.

SANTA FE DE BOGOTA.

Epiſcopatus Suffraganei.

Popayanenſis. *Popayan.*
Carthaginenſis. *Cartagena.*
S. Marthæ. *Santa Marta.*

IN INSULIS PHILIPPINIS.

Archiepiſcopatus Manilanus.

MANILA.

In hac civitate reſidet Regia Audientia.

Epiſcopatus Suffraganei.

Segoviæ novæ. *Segovea nueva, in inſula Luzonis.*
Nominis Jeſu. *El nombre de Ieſu.*
in Provincia de Zebu.
Carcerenſis. *Caceres.*
in Provincia de Gamarines.

Poſt hæc ſcripta noviſſimè prodiit tractatus *de Iure Indiarum, tom.* 2. à doctiſſimo D. Joanne de Solorzano in lucem editus, ubi *de Indica gubernatione* pleniſſimè tractat, & *lib.* 3. *c.* 4. *num.* 6. agens de Eccleſiis Cathedralibus illarum partium, ita loquitur. *Atque in hunc planè modum, eo quo hæc ſcribimus, tempore ſex Metropolitanæ Eccleſiæ, & triginta duæ eiſdem Suffraganeæ erectæ ſunt, videlicet in inſulis, quas vocant de Barlavento Archiepiſcopalis Inſulæ Hiſpaniolæ, aliàs ſancti Dominici, quæ Suffraganeas habet Cubienſem, Portus divitis, Caraquenſem, ſive de Venenzuela, & Abbatialem de Iamaica. In novo Regno Granatenſi Archiepiſcopalis S. Fidei de Bogota, quæ ſuffraganeas habet Carthaginenſem, S. Marthæ, & Popaianenſem. In provinciis novæ Hiſpaniæ Archiepiſcopalis Mexicana, quæ ſuffraganeas habet Tiazealenſem, ſive de la Puebla de los Angelos, Guaiacenſem, ſive Antiquariæ, Mechoacanenſem, Tucatanan, Guanhemalenſem, Chiapenſem, Nicaraguenſem; novæ Galleciæ, ſive de Guadalajara, novæ Calabriæ, Hondurenſem, ſive Sancti Salvatoris In latiſſimis Peruanis Provinciis Archiepiſcopalis Limana, aliàs de los Reyes, quæ Suffraganeas habet Panamenſem, Quitenſem, Truxillanam, Guamanguenſem, Arequipenſem, Cuzquenſem; & in provinciis de Chile duas alias, quæ appellantur Sancti Iacobi, & Conceptionis: nam alia quæ ibidem erecta fuit, & dicebatur Imperialis, Urbe deſtructa, ceſſavit. In eiſdem Provinciis Peruanis Superioribus, vulgò de Arriba, Archiepiſcopalis Argentina, aliàs de las Charcas, vel de la Plata, quæ Suffraganeas habet Pacenſem, ſive de la Paz, Tucumanenſem, Sanctæ Crucis de la Sierra, alias de la Barranza, Fluminis argentei, aliàs Rio de la Plata, ò Buenos ayres, & Paraguara. In Inſulis Philippinis, quæ ultra undecim mille eſſe referuntur, Archiepiſcopalis de Manila, quæ Suffraganeas habet, Eccleſiam novæ Segoviæ Inſulæ Luzonis, Sancti nominis Ieſu in Inſula de Zebu, & Carcerenſem in Povincia de Camarines earundem Inſularum. Quæ omnes Eccleſiæ ducentas dignitates, tercentum, & octoginta Canonicatus, totidémque Portionarios habere comperiuntur, ultra alios Capellanos, Parochos, Beneficiarios, Miniſtros, & quos vix cenſere poſſimus, & alias minores Eccleſias, quæ ſeptuaginta millium numerum excedere dicuntur.* Hactenus D. Joan. de Solorzano.

* RENTAS.

TITULUS

TITULUS SECUNDUS.

De Epiſcopali munere, ſeù de qualitatibus ad illud rectè obeundum requiſitis.

QUALEM operteat eum eſſe, qui in Epiſcopum eſt ordinandus, quibuſvè qualitatibus Epiſcopale munus rectè obire poſſit, inveſtigandum eſt Apoſtoli regulam ſequendo, qui in hujuſmodi re, 1. *ad Timoth.* 3. ita ſcribit: *Fidelis ſermo: Si quis Epiſcopatum deſiderat, bonum opus deſiderat. Oportet ergo Epiſcopum irreprehenſibilem eſſe, unius uxoris virum, ſobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hoſpitalem, Doctorem, non vinolentum, non percuſſorem, ſed modeſtum, non litigioſum, non cupidum, ſed ſuæ domui benè præpoſitum: filios habentem ſubditos cum omni caſtitate. Si quis autem domui ſuæ praeſſe neſcit, quomodo Eccleſiæ Dei diligentiam habebit? Non neophytum, ne in ſuperbiam elatus, in judicium incidat diaboli*, &c. Quæ quidem qualitates requiſitæ in Epiſcopo ſequentibus verſibus continentur, relatis per Hoſtienſ. *in ſum. de temporibus ordinat.* §. *& cui* 7. *in fine*, & per D. Acuña *in commentar. ad cap. omnes* 6. *num.* 2. *diſt.* 38.

Primum præcipitur, quod ſit ſine crimine Præſul,
Monogamus, ſobrius, prudens, ornatus, & hoſpes,
Caſta docens, non percuſſor, non litigioſus,
Non cupidus, bene diſpoſitus, non neophytuſve;
Talis Apoſtolica quod præſit, regula juſsit.

GLOSSA PRIMA.

Si quis Epiſcopatum deſiderat.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopalis ſublimitas nullis poteſt comparationibus adæquari.*
2 *Sacerdotium ſumma eſt omnium honorum.*
3 *Sacerdos Angeli nomen habet.*
4 *Conſtantinus Magnus, & Valentinus Imper. Epiſcopos in veneratione habuerunt.*
5 *Epiſcopo nihil in ſæculo ſublimius, & excellentius reperiri poteſt.*
6 *Epiſcopatus dignitatem qui adipiſci vult, debet prius cogitare, quæ facultates ſuppetant, & difficultates officiant.*
7 *Prælaturis contra temerè ſe ingerentes invehuntur SS. Bernardus, & Gregorius.*
8 *Epiſcopatus appetentes ratione honorum, & ſufficientiæ honorum, illicitè faciunt.*
9 *Epiſcopatum optans non propter officii dignitatem, ſed propter annexum laborem, bonum opus deſiderat.*
10 *Epiſcopi ambientes alios Epiſcopatus, eo fine, ut poſſint ſuis cognatis, & familiaribus providere, graviter peccant, quod intellige ut ibi.*
11 *Prælaturæ acceptatio procedere debet ex quadam intima ſtimulatione ſolicitante nos æmulari fraternam ſalutem.*
12 *Epiſcopus nemo læto animo creatur, ſi pericula, & ſupplicia ei propoſita conſideret, & n.* 13.
14 *S. Bruno Archiepiſcopatum Rheginenſem ſponte oblatum recuſavit.*
15 *Nazianzenus è patria diſceſſit, ne ad Epiſcopalem dignitatem aſcendere cogeretur.*
16 *S. Ambroſius noctu ſeceſſit, ac ſe occultavit, ne fieret Epiſcopus.*
17 *S. Ephrem furorem ſimilavit, nè fieret Epiſcopus.*
18 *S. Goatus incurabilem morbum impetravit à Domino, ne vocaretur in Epiſcopum.*
19 *S. Gregorius Magnus ad Pontificatum electus infirmitatis ſuæ conſcius fugam iniit.*
20 *S. Ammonius ne ad Epiſcopalem conſecrationem adduceretur, auriculam ſibi amputavit, linguamque ſibi reſciſſurum eſſe adjurans, ſi adhuc inſtarent.*
21 *S. Franciſcus noluit fieri Sacerdos, qui tantam, ut decet, non putavit animæ ſuæ eſſe puritatem.*
22 *S. Auguſtinus Epiſcopatum invitus ſuſcepit, & tempore Ordinationis ſuæ ubertim lacrymatus eſt.*
23 *Nilamonius à Domino petiit, ut potius eum mori pateretur, quàm Epiſcopum creari.*
24 *Joannes Hurtado Dominicanus Archiepiſcopatum Toletanum ab Imperatore Carolo V. ſibi oblatum lacrymis, ac omni denique conatu rejecit.*
25 *Ludovicus Granatenſis Dominicanus cum in Archiepiſcop. Bracharenſem nominaretur, graviter obſtitit.*
26 *Bartholomæus à Martyribus Superiorum juſſu coactus Archiepiſcopatum Bracharen. invitus ſuſcepit, quo poſtea renunciato, in monaſterium ſui Ordinis ſe recepit, ubi vitam cum morte feliciter commutavit.*
27 *Conſolatione eget, qui Epiſcopale onus invitus ſuſcipit.*

NE quiſquam pronus ſit ad Epiſcopatum deſiderandum, declarat Apoſtolus in citatis verbis, qualem oporteat eſſe Epiſcopum, quatenus Epiſcopatum nemo affectet, niſi virtutibus ſupradictis ornetur. *Honor enim*, ut aſſerit Sanctus Ambroſius *de dignitate Sacerdotum cap.* 2. *& ſublimitas Epiſcopalis nullis poterit comparationibus adæquari: ſi Regum fulgori compares, & Principum diademati, longè erit inferius, quàm ſi plumbi metallum ad auri fulgorem compares.* Et S. Chryſoſt. *lib.* 3. *de Sacerdot.* & Nazianz. *in orat.* 17. *ad cives Nazianz.* hoc ipſum affirmant his verbis: *Quantum cælum terra pretioſius eſt, quantumque anima corpori, ſpiritus carni, divina humanis præſtant; tantum Epiſcoporum principatus omnia civilia regna, & poteſtates antecellit, & quanta eſt differentia inter Solem, & Lunam,*